Bugün:
2 nci sahifemizde: Siyasî icmal — Japonya ve Çin
3 üncü sahifemizde: Zırhlı mı, tayyare mi? — A. D.
5 inci sahifemizde: Büyük müsabakamız
6 ncı sahifemizde: Adananın kurtuluş günü
7 nci sahifemizde: Buhran sonu yaklaştı mı?

Cumhuriyet

Onbirinci yıl sayı: 4182 — İSTANBUL - CAĞALOĞLU — Pazar 5 İkincikânun 1936

Telgraf ve mektub adresi: Cumhuriyet, İstanbul - Posta kutusu: İstanbul, No 246

Telefon: Başmuharrir ve evi: 22366 Tahrir heyeti: 24298 İdare ve matbaa kısmile Matbaacılık ve Neşriyat Şirketi 24299 - 24290

Hayat Ansiklopedisi 95 inci cüzü çıktı

Kuvvetli bir turizm Teşkilâtını nasıl Kurabiliriz?

Türkiyemizin ekonomi hareketleri nasıl bir bilânço ile ifade olunur? On altı milyon nüfusluk memleketimizin karşılıklı istihsal ve istihlâk muvazenesi hangi rakamı arzeder? Bunun henüz doğru istatistiği kurulmamış olsa bile topyekûn rakamı 4 ile 4 buçuk milyar lira arasında farzetmekte büyük bir yanlışlık yoktur. Hakikî ulusal zenginlik memleketteki ekonomik faaliyet derecesile ölçülebileceğinden başka milletlerin vaziyetlerine bakılarak bizim durumumuzu azçok fakir görmemek mümkün değildir. Memleketin yalnız ulusal zenginliği değil, finansal kudreti dahi gene onun ekonomik faaliyetine dayanabilir. Demek ki bütün devleti biribirine sıkı surette bağlı olan bu iki hâdisede hulâsa etmek mümkündür. O halde memleketi daha zengin kılabilecek tedbirlerin kâffesine başvurmalıyız, yani onun ekonomik faaliyetini artırmalıyız. Bu alanda işle parayı biribirinden asla ayıramazsınız. Zaten para en son tahlilinde kıymetlenmiş iş veya iş kıymeti demektir. Parayı elde mevcud 150 küsur milyon kâğıd farzederek aman bunun kıymeti düşmesin diye üzerine titreyip duruşumuzda çok masum yanlışlıklarımız bulunduğunu bu münasebetle hatırlatmak isteriz. Acaba belli bir vahidi kıyasinin zâhiri şaşmazlığı para kıymetinin durukluğuna bir belge midir? Değil tabiî. Paranın doğru kıymeti eşya ile mübadele vasıtası arasındaki münasebette görülür. Zaten binbir anlamı arasında paranın diğer bir doğru tarifi de bundan ibarettir. Eğer beş sene önce bir mülkün bin lira olan kirası bugün beş yüz liraya düşmüşse liranız daima yüz kuruş sayılmakla beraber paranızın değerinde elbette türlü sebeblerden dolayı büyücek bir fark hasıl olmuş demektir. Para kıymetinin alabildiğine düşmesi fena ise gelişigüzel yükselmesi de iyi değildir, eğer muamele hacminizde büyük bir değişiklik yoksa.

Demek ki işin esası memlekette ekonomik faaliyeti artırmaktadır. Bunun yolundayız, ve bu itibarla Türkiyemiz için bedbin olmağa asla sebeb yoktur. Henüz el değmemiş faaliyet mevzuları gözönüne alınarak memleketimizin ekonomik bakımdan balta girmemiş ormana benzediğini iddia edebiliriz. Çoktanberi elatılacak faaliyet mevzularından biri de turizm olduğunu söyleyip duruyoruz. Teşekküre değer hayırlı bir hareket olarak bu isi nihayet devlet cephesinden Ekonomi Bakanlığı ele aldı, ve bu işi devletin ele almasını gereği gibi anlıyan ve anlatan bir yola da döküldü. Bu maksadla Türkofisin hazırlamış olduğu bir kanun projesi Vekâletler arası büyük bir komisyonda tetkik olunuyor. Projenin maksadı turizmi devlete maletmek, yani devletin bu işle yakından ve büyük ilgilerle uğraşmasını temin etmektir. Gayet güzel ve pek iyi.

Türkofisin projesi bu maksada ermek için Ekonomi Bakanlığına bağlı ve merkezi İstanbulda olacak yılda devlet bütçesinden 150 bin lira tahsisatlı müstakil bir idare kurmağı düşünüyor. Projeyi tertib edenlerin bunda dahi hüsnüniyetleri muhakkak olmakla beraber biz yalnız bu noktada tereddüd ettik. Ve böyle bir teşekkülle turizmin bizde devlete maledilebileceğinden kendimizce pek haklı olarak şüpheye düştük. Böyle bir teşekkülle şimdiki gayriresmî turing kulübü takviye etmek arasında pek büyük bir fark olmıyacak gibi geldi bize. Ötedenberi bizde turizmi devlete maletmek, bütün devlet teşkilâtını onunla alâkadar kılmakla mümkün olabilecektir kanaatinde bulunuyoruz da onun için. Müstakil bir idare ile turizmi devlete bağlamaktan ziyade ondan bütün bütün ayırmış oluruz diye korkmağa yer yok mudur?

Turizmle devletin ve memleketin hangi teşekkülü ilgili değildir? Biz sayalım da bakın: bütün İç İşleri Bakanlığı, bütün Dış İşleri Bakanlığı, bütün Bayındırlık Bakanlığı, bütün Gümrükler ve İnhisarlar Bakanlığı, bütün Sıhhat ve İctimaî Muavenet Bakanlığı, bütün Millî Müdafaa Bakanlığile Yüksek Erkânıharbiye, bütün Adliye Bakanlığı, bütün Kültür Bakanlığı, bütün Finans Bakanlığı, bütün hususî idareler ve bütün belediyeler. Turizm devlete maloldu diyebilmekliğimiz için bütün devleti kaplıyan bütün bu teşekküllerin ayni hedefe yönelmiş çok alâkalı bir gayreti omuzlamaları lâzımdır. Bu faaliyet manzumesinin biraz kadrosu büyültülmüş turing kulübe benziyecek müstakil bir idare ile harekete getirilebileceğini zannetmekte fahiş, yani kolay yürümez bir hüsnüniyet bulunduğunu söylersek samimiyetimize bağışlanmasını dileriz. Turizm işi bizde adeta yeniden yaratılacak bir iştir. Bu ise sadece propaganda ile yürüyemez. Hareket, faaliyet ve icraat ister. Bizim Turizm idaresi hem yapacak, **hem de bilhassa yaptıracaktır.** Buradan hükûmet dairelerine, hususî idarelere ve belediyelere direktifler, hatta emirler verilecektir. 150 bin liralık bütçe sadece bir kadro meselesidir. Turizm için memlekette yekûnu milyonlara varan paralar harcanacak, onlardan daha fazla el ve iş birliği yaptırılacaktır. Bunu adeta devlet teşkilâtından ayrı müstakil bir idareciğe temin ettirmek kolay olur mu?

Bütün bu düşüncelere binaen biz eğer turizm için ayrı bir vekâlet ihdas etmiyeceksek onu hiç olmazsa doğrudan doğruya Başvekâlete bağlı ve merkezi Ankarada, Başvekâletin yanıbaşında bir idare halinde vücude getirmeği asgari bir zaruret olarak görürüz. İtalyada bu işi bizzat M. Musolini kendi eline alırken fazla bir şatafat yapmak düşüncesile değil, bu alanda çabuk ve çok iş görmek azmile hareket etti, ve denebilir ki bu sayede muvaffak ta oldu.

Turizm diyip te geçivermiyelim. Bu bir süs değildir. Düşünmelidir ki bu yolla memleketin ekonomik hareketine beş on sene zarfında en aşağı 200 milyon lira katabiliriz. Hangi işimiz var ki bize bunu temin etmiş olsun? Bütün dış ticaretimiz bu kadar değil!

YUNUS NADİ

Dünya sulhu ve Amerika

M. Ruzvelt, Amerikanın harb ve sulh düşüncelerini söyledi

«Biz, milletler arasındaki bütün ihtilâfların barışçıl bir şekilde halledilmesini istiyoruz»

İngiliz gazetelerine göre Ruzveltin teşebbüsü, kongrenin müzaheretine mazhar olursa İtalyaya karşı petrol ambargosu koymak çok kolaylaşacak

Vaşington 4 (A.A) — M. Ruzvelt, dün akşam verdiği söylevde bilhassa şunları söylemiştir:

«— Amerika hükûmeti, bütün dünyada silâhların tahdid edildiğini görmek arzusundadır. Biz milletler arasındaki bütün ihtilâfların barışçıl bir şekilde halledilmesini isterzi. Sulh, milletlerin bir çoğu tarafından değil, bir kaçı tarafından tehdid edilmektedir. Sulhu tehdid edenler, hodbin bir kudret ve hâkimiyet elde etmeğe çalışmaktadırlar.

Eğer bir fütuhat devri başlıyacaksa, bu devrede, şimalî ve cenubî Amerika tarafından takib edilecek biricik yol şudur: İyi tanzim edilmiş bir bitaraflıkla, ihtilâfları körükliyebilecek herhangi bir hareketten sakınmak, bu ihtilâflarlara iştirakten çekinmek, uygun bir müdafaa sistemile her türlü taarruza karşı kendimizi korumak, diğer milletleri de ayni barış yolunu takib etmeleri için kandırmak.

Bugünkü hâdiseler gösteriyor ki, dünya işlerinde istibdadın başgöstermesi, barışı tehlikeye koymaktadır. Halbuki demokratik fikirlerin hüküm sürdüğü yerlerde, bu gibi tehlikeler zuhur etmektedir.

Demokrat milletlerde, halkın zihnini işgal eden mesele dahilde esaret, haricde de tecavüz demek olan istibdad müessesesinin ilerlemesine mâni olmaktır.»

M. Ruzvelt, bundan sonra, büyük kütlelere boyun iğdirmek istiyen finansal ekaaliyete hücum etmiş ve bu ekalliyetin hakimiyetine sed çekmek için sarfettiği emekleri, ayni ekalliyetlerin de iktidarı ele geçirmek için giriştikleri teşebbüsleri izah etmiştir.

M. Rpzvelt, nutkunun sonunda, nizam ve itimadı yeniden tesise matuf kanunları himaye etmesini kongreye tavsiye etmiş ve kongrenin sadakatine olan itimadını söyliyerek, sözlerini bitirmiştir.

Amerika Cumhur Reisi M. Ruzvelt

Muhalif basın ne diyor?

Nevyork 4 (A.A.) — Muhalif basın Ruzveltin nutkunu, seçim tekniğinden mülhem diye tavsif etmektedir.

Nevyork Herald Tribune gazetesi, dışarıda barş uğrunda gösterilen fedakârlıkla, içeride, kin duygularının körüklenmesi arasındaki tezadı kaydetmektedir.

Baltimoresun gazetesinde Cumhurreisinin, sulha karşı otokrasinin tehdidlerini meydana vurmak hususunda gösterdiği samimiyetten ötürü Amerikanın minnettar olduğunu yazıyor.

Nevyork 4 (A.A.) — Ruzveltin yeni yıl nutkunu tefsir eden Nevyork Times gazetesi diyor ki:

Ruzveltin, semeresiz uzlaşma gayretlerini ve Avrupadaki otoratik zihniyeti takbih eden sözleri çok karakteristiktir. Ruzveltin bu sözlerinin bir çoğu münakaşa götürür mahiyettedir. Ve bittabi münakaşa edilecektir.

Cumhurcu Heral Tribune gazetesi ise diyor ki:

Ruzveltin milletleri yüzde doksan nisbetinde sulhçu yüzde on nisbetinde harbçı olarak ayıran tezi gülünçtür. Bundan başka dünyayı bir tarafta fena düşünen mütecavizler, diğer tarafta temiz sulhçular diye ikiye ayıran bir hükûmetin bitaraf kalması ayrıca büyük bir manasızlıktır. Dünya vaziyetinin bu tarzda tahlili, gene ayni hükûmetin fikrine göre, hiçbir harb veya mücadele niyetlerine sahne olmıyan Cenubî Amerika hakkın-

(Arkası 8 inci sahifede)

Almanya da zecrî tedbirlere iştirak edecek mi?

Berlin 4 (A.A.) — Ruzveltin nutku yari resmi mehafilde gayrimüsaid bir surette karşılanmıştır. Amerikanın almış olduğu yeni vaziyetin Almanyayı zecri tedbirleri tatbik eden devletler tarafına geçmeğe ve İtalyaya karşı istemediği halde şiddetli bir faa-

(Arkası 8 inci sahifede)

İtalyan ordusu cenub cephesinde pek yakında taarruza geçecekmiş!

General Grazianinin kumandasındaki kuvvetler 45 binden 75 bin kişiye çıkarılmaktadır

Dessie bombardımanında yaralanan bir Habeş askeri hastaneye kaldırılırken

İtalya - Habeş harbi, birbirini tutmıyan haberler harbidir. Bir gün, Habeşlerin üç taraftan Makalleyi sarmak üzere ileri yürüyüşlerinden ve İtalyan piştarlarının geri çekildiklerinden bâhis haber-

(Arkası 8 inci sahifede)

Biniciliğe önem verilecek

Sipahi Ocağı, Başbakanın irşadları üzerine bu yıl büyük bir programla çalışmağa başlıyacak

Sipahi Ocağı azalarından bir kısmı

Sipahi Ocağı, Türk gencliğini biniciliğe alıştırmak ve at neslini ıslah etmek hususunda bu yıl büyük bir programla çalışmağa başlıyacaktır. Başbakan İsmet İnönü İstanbulu teşriflerinde Sipahi

(Arkası 6 ncı sahifede)

Efgan Dış işleri Bakanı Ankaraya geliyor

Dost devlet adamının şerefine Hariciye Vekilimiz yarın akşam Ankarapalasta bir süvare verecek

Feyiz Muhammed Han

Ankara 4 (Telefonla)— Efgan Hariciye Nazırı Feyiz Muhammed Han şehrimizde beklenilmektedir. Dost memleketin Hariciye Nazırı şerefine ayın altıncı pazartesi akşamı Hariciye Vekili tarafından Ankarapalasta büyük bir suvare verilecektir.

***

Efgan Dış İşleri Bakanı Muhammed Feyiz Han 6 ay kadar sürecek bir seyahate çıkmaktadır. Bu münasebetle dost devletin mümtaz siyasî recülü bu seyahati esnasında Efganistanın samimî dostu Türkiye Cumhuriyetinin merkezini de ziyarete karar vermiştir.

Bu suretle kardeş milletin kıymetli devlet adamı Türkiye Cumhuriyeti erkânile şahsî münasebetler tesis edecek ve bir müddet evvel Türkiyenin Efgan-İran hudud ihtilâfında hakemlik ederken gösterdiği adelet, bitaraflık ve dürüstlüğe Efgan hükûmeti namına te-

(Arkası 8 inci sahifede)

İsveç matem içinde

Kızılhaç hastanesinin bombardımanı umumî bir teessür uyandırdı

İsveç Kızılhaç Cemiyetinin reisi Prens Ingrit

Londra 4 (Özel) — Habeşistandaki İsveç Kızılhaç hastanesinin bombardımanı medeniyet âleminde derin bir teessür ve infial uyandırmıştır. Bilhassa İsveçli doktorlardan birinin ölmesi bu teessür ve infiali bir kat daha artırmıştır.

İsveç efkârı umumiyesi arsıulusal ka-

(Arkası 8 inci sahifede)

Suikasd davası

Suçlular yakında adaletin huzuruna çıkıyorlar

Ankara 4 (Telefonla) — Atatürkün aziz şahıslarına karşı suikasd hazırlamaktan maznun olanlar hakkındaki tah-

(Arkası 6 ncı sahifede)

Uypeşt takımı dün de çok güzel bir maç yaptı

Macar futbolcular, hâkim bir oyundan sonra, Galatasarayı 5 - 1 mağlûb ettiler

Avni bir gol kurtarıyor

Uypeşt takımı dün ikinci maçını Taksim stadyomunda Galatasaraya karşı oynadı ve ne yaman bir takım olduğunu bir daha ispat etti.

Birinci maçı seyredenlerin Macar takımı hakkında anlattıkları ve havanın fevkalâde denecek kadar güzel olması stad-

(Arkası 7 nci sahifede)

Dünün Genci Anlatıyor

Sermed Muhtar Alus

Yakın maziden maceralar

— 32 —

Manyo, (getirin onları!) diyerek yandaki odaya girmiş, bizim içki tepsisini alelâcele ortadan yok ettikten sonra seslenmişti:

— Murtaza Bey, soyle pasam, sofra burda hazirlayim, yoksam yokari salonda istiyorsun?

Selimiyeli:

— Yorgunsun be nurum. Otur, biraz dinlen! Diyip tüfekçiyi kolundan çekti. Çıraklara ve bana: (Gelin içeri!) dedi.

Hepimiz mahud odaya girdik.

Mürtezanın öfkesinden eser kalmamıştı. Bilâkis, keyifli mi keyifli idi. (Hay bre!) yi basa basa, fesini yere vura vura, hora teper gibi zıplaya zıplaya bağırıyordu:

— Padişahıma, Sultan Hamid efendime bu baş, bu cövde, bu can kurban olsun. O babamızın uğruna değil bir tane Mürtaza, bin tane, ici bin tane Mürtaza cehenneme citsin.. İşkodrada, Debrede, Elbasanda, Matta nekadar babamyiğit varsa epsisi onun için feda olsun!

Bu keyif ve neş'enin sebebi anlaşıldı. İkindi ezanı vakti, İçmabeyin kapısında, bir aşağı bir yukarı dolaşıyormuş. Tüfekçibaşı Tahir Paşa, yangından çıkmış gibi telâşla, soluk soluğa karşısına dikilmiş.

Bu, (hayrola paşam, padişah babamı bir çafir mi cebertti?) diye Karadağına asılırken, Tahir Paşa:

— Aman Mürtaza, demiş, Said Paşa (yani sadrı esbak) arabasile Taksimden Maslak tarafına sapmış. Kim bilir ne fesadlığa gidiyor. Serhafiye Ahmed Paşa, Beşiktaşlı Hasan Paşa adamlarile koştular ama, güvendiklerinden bir iki arkadaş alıp onlardan evvel sen yetiş; sakallıyı çevir!

Yanına iki hemşeri alıp beygirlere atlamışlar. Martinin ağzından çıkan kurşun gibi, Maslak yolunu tutmuşlar. Yolda atlardan birinin eğer kolanı kopmuş; üstündeki tepetakla yuvarlanıp bayılmış... Biraz daha ötede öbür hemşerisinin atı çatlamış; o da orada kalmış.

Bu, vurmuş beygire kırbacı, basmış tekmeyi, Hacıosman bayırından aşağı yıldırım gibi inmiş. Büyükdere çayırında, Said Paşanın arabasının peşindeki memurlara yetişmiş. (Bu sakallı nereye gidiyor?) diye sormuş...

Bilen yok. Atın karnına bir tekme daha yapıştırır yapıştırmaz, kupanın önünü kestirmiş.

— Davranma, dur!.. Padişahımın iradesi var, çabuk Nışantaşı yol tutturturacaksın!.. diye haykırmış.

Araba o anda durmuş. Haddi varsa durmasın. Çünkü parmağı belindeki Karadağın tetiğinde. Hayvanlar bir adım daha atacak olsa arabacı iki kaşının arasından kurşunu yedi gitti.

Paşa, korkudan arabanın içine yıkılakalmış; yalvarmağa başlamış.

— Evlâd, dermiş, vallahi merak edilecek bir yere gitmiyorum. Billâhi Büyükderedeki kızıma gidiyorum. Hastaymış, yokhyacağım. Müsaade et te ayak üstünde, beş dakika görüp avdet edeyim!

Padişah babasının emrini mi yerine getirecek, yoksa elin sakallısını mı dinliyecek?. Yakasını bırakır mı artık, balta olmuş:

— Şinci bu araba boylece donecek. Şayed donmezse...

Elile belini kurcalarken, paşa: (Teslim, teslim!) diye bağırmış; arkasından:

— Hava bozdu; arabada üşüyüp hasta olurum. Mabeyne bir telgraf çekelim de bir Çatana göndersinler! diye tutturmuş... Meramı belki de bunu telgrafhaneye gönderip kaçmak.

Mürtaza atından atlar atlamaz arabacının yanına sıçramış. Arabayı Büyükdere telgrafhanesinin kapısına çektirmiş. Saraya telgrafı vurmuşlar. İçi yaveri hususilerle, mabeyincilerle dolu çatana yetişmiş.

Binmişler. Paşa Beşiktaşa inmemiş, Galataya çıkalım demiş. Yeni yapılmakta olan Galata rıhtımının başındaki hanın (*) iskelesine yanaşmışlar. Arka arkaya 5, 6 arabalık bir kafile olmuşlar; Nisantaşı yolunu tutmuşlar.

Paşayı konağına bırakır bırakmaz, bu, herkesten evvel saraya kosmuş. «Sakallıyı evine teslim ettim!» müjdesini vermiş. Derhal irade çıkmış:

Maa selâmı şahane, aylığına bin beşyüz kuruş zammı maaş, göğsüne altın liyakat madalyası, cebine de yüz lirayı osmanî ihsan.

Ardından:

— Haydi, demişler, bu gece çoluğunun çocuğunun yanında kal; Padişahına da dua et!

Kaçık Arnavud, bu söylediklerinin dörtte üçünü her halde uydurmuş, övünmek için eşkembei kübradan atmıştı.

— Bu gece yaşıyacağız, keyif edeceğiz, para yiyeceğiz! diye bağırtıyı koparırken, var kuvvetile (Padişahım çok yaşa) yı bastı ve tabancasına asıldı. Havaya sıkacağı esnada Selimiyeli bileğine yapıştı:

— Çocuk mu oluyorsun be kardaşim? Silâh attığın bir şey değil. Nah benim üstümde de var; ben de atayım, berber gürletelim, fakat aksi şeytan sokaktan geçen birine raslayıverirse, pisipisine kana girersek racona yakışmaz.

Kadınlar icki sofrasını hazırlamağa koyuldular. Masanın ortasına çorba kâsesi, yanlarına baslar, tavuklar, ekmek kadayifi kondu. Küfedekiler de çıkarılıp mezeler, rakı şişeleri, kadehler, bardaklar dizildi.

Kapının tam yanındaki sandalyaya ilişmiştim. Kendime: (Tosun be, gürültü arasında fırlayıp kirişi kır, bu berzahtan kurtuluver!) diyorum; ya sersemlike ayaklarım tökezleyip yere kapanıverirsem.... Acaba şu deli herif su dökmeğe çıkmaz mı ki yarabbi? O vakit daha rahat yürekle sıvışıveririm, diyorum; akabinde içime bir kurd giriyor.

Ya abdesthaneye gidiyorum diye beni kollamağa çıkarsa. Ben kaçarken enseme kurşunu yerleştirirse... Haydi o tevehhümü de bırakalım, kapının önünden ayrılmıyordu. Bir eli kilidin üstündeydi. Anahtarı alıp saklıdıysa..

Hulâsası, sandalyanın üstünde, yüreğim küt küt vurarak, üç buçuk atarak, sanki ecelimi bekliyordum.

Mürtaza:

— Başlıyalım kafaları çekmeğe! Diyip masanın ayak ucundaki binliği yakaladı.

— Bakayım şu cenabetin tadına, ne çeşid rakı! Diyerek binliği dikti. Lıkır lıkır bir hayli içtikten sonra ağzına iki çiğ çiroz sokup çıtır çıtır yedi. Kara Sofiçeyi sırtından kakarak, paldır küldür kapıya kadar sürdü:

(Arkası var)

(*) Şimdiki Ziraat Bankasının bulunduğu yerdeki Hallaçyan hanı.

Alaşehir Halkevinin tertib ettiği güzel bir eğlence

Alaşehrin Sarıgün nahiyesinde Halkevi erkânı köylülerle beraber

Alaşehir (Özel) — Halkevi köycülük komitesi, bayramın ikinci günü köylülerle şehirliler arasında toplu ve müşterek bir eğlence tertib etmiştir. Alaşehirde her bayramın ikinci günü Gencer denilen bir nevi büyük toplantı yapılır ve bu toplantı, ekseriya Sarıgölde tes'id edilir.

İlçebay Şemseddin Kayaaslanın başkanlık ettiği komite bundan istifade ederek nahiyeye civar bütün köyler halkile şehirlileri nahiye merkezine çağırmıştır. O gün, otomobillerle, otobüslerle Sarıgöle gidilmiştir.

Köylerden millî kıyafetlerle atlara binmiş birçok delikanlılar, genc kadın ve kızlarla binlerce kişi toplanmıştı. Şehirlilerle köylülerin bu birleşme ve tanışması çok eğlenceli geçmiştir. Davullar, zurnalar çalınmış, temsil komitesi tarafından bir müsamere, musiki kolu tarafından da güzel bir konser verilmiş ve halk, komitenin bu hareketini büyük bir sevincle karşılamıştır. Ayrıca bir futbol ekzersizi yapılmıştır.

Köylü gencler de rakısızlarla misafirlerini eğlendirmişlerdir. Alaşehirliler geç vakit dönerken halk onları tezahüratla uğurlamıştır.

Şehir ve Memleket Haberleri

Turizm işleri

Yeni kanun turizm sahasındaki birçok müşkülleri halletti

Hükûmet tarafından Kamutaydan geçirilen bir kanunla limanlarımıza gelecek olan hususî yatlarla, ticarî muamelâtta bulunmıyan turizm vapurlarının ve ilmî tetkikata memur gemilerin vize, mururiye, şamandıra, demir resimlerile kılavuz ve romörkör ücretlerinden muaf tutulması, bu gibi vapurlar için sıhhiye, fener, rıhtım resim ve ücretlerinin yüzde elliye indirilmiş olması memleketimizdeki turizm hayatında bariz bir canlılık uyandırmıştır.

Ötedenberi memleketimize gelmekte olan turizm vapurlarına gösterildiği ileri sürülen müşkülâtın hemen kâffesini ortadan kaldıran bu karar İstanbulda turizm müesseseleri ve vapur acentaları tarafından alâka ile karşılanmıştır. Liman rüsumunun fazlalığından dolayı, seneler denberi Pireye kadar gelerek oradan geri dönen turizm vapurlarının hepsinin 936 yılında İstanbul limanına gelmesi için tedbir alınmaktadır. Seyahat acentaları bu yolda muhaberelere girişmişlerdir.

Alâkadarların teminatına göre son kolaylıklar üzerine bu sene memleketimize geçen yıllardan birkaç misli fazla turist gelecektir.

DENİZ İŞLERİ

Vapurculuk Şirketinin hesabları tetkik ediliyor

Vapurculuk şirketinin muamelât ve hesablarının bir heyet tarafından tetkine başlanmıştır. Vapurların devir ve teslim ilşerini görüşecek oaln alâkadarlar peyderpey Ankaraya gitmektedirler. Yeni vaziyet üzerine şirket memur ve müstahdemlerinin ne olacağı henüz belli değildir. Yalnız bilinen birşey varsa Denizyolları idaresi devir alacağı gemiler içinde faal kadroda bırakacağı vapurların kaptan, çarkçı, lostremo, kâtib, kamarot, ateşçi gibi bütün memur ve müstahdemlerini muhafaza edecektir.

Vapurculuk şirketine aid acentalar tamamile kaldırılacaktır.

Ege vapuru bir kaza atlattı

Bayramın ikinci günü Karadeniz postasına kalkan Ege vapuru, sis yüzünden rotasını kaybederek Boğazın Rumeli sahilinde Büyükliman denilen mahalde karaya oturmak tehlikesine maruz kalmış oradaki dalyan tayfalarının ikazı üzerine yolunu değiştirmiştir. Ege, bu manevra esnasında İmam oğlu Mustafaya aid olan dalyanı batırmıştır.

Ankara 4 (Telefonla) — Vapurculuk şirketi murahhaslarile hükûmet arasında şirketin satın alınması esasını takib eden görüşmelere devam edilmektedir.

Evvelâ denize atıyor, sonra çıkarıp satıyorlarmış

Limana gelen bazı gemilerden demir sandıklar içinde denize mal atıp sonra bunları denizden çıkararak şehirde satan dalgıçlardan birisi gümrük muhafız teşkilâtı tarafından yakalanmıştır. Kaçakçı dalgıç cürmünü inkâr etmiş ve bir gün denizin dibine indiği zaman tesadüfen bir sandık bulduğunu söylemiştir. Bu hususta tahkikata ehemmiyetle devam olunmaktadır.

ÜNİVERSİTEDE

Üniversiteliler kış sporları yapmağa hazırlanıyorlar

Memleketimizde kış sporlarına verilen önemi gören Üniversite İdaresi sömestr tatilinden istifade ederek Uludağa büyük bir gezi tertib etmeğe karar vermiştir.

Dün Üniversitede bir toplantı yapılmış ve on gün sonra başlıyacak olan sömestr tatilinde birkaç yüz kişilik bir kafile ile Uludağa gitme şeraiti tesbit edilerek fakültelere bildirilmiştir.

Bu gezi on gün sürecek ve Üniversitenin ekseri profesörleri bu geziye iştirak edeceklerdir. Fakültelerde kız ve erkek talebeden birçoğu bu geziye iştirak için şimdiden hazırlanmaktadırlar.

Edebiyat Fakültesinin çay ziyafeti

Profesör Necib Asımın ölümile geriye bırakılan Edebiyat fakültesi çay ziyafeti dün Halkevinde fakülte idare ve teftiş heyetlerile kız ve erkek talebeler hazır bulundukları halde yapılmış, geç vakte kadar samimî bir surette eğlenilmiştir.

Sıvasta Kızılay menfaatine balo verildi

Sıvas (Özel) — Yılbaşı münasebetile Kızılay menfaatine ordu evinde bir balo verilmiş, bütün davetliler geç vakte kadar eğlenmiştir. Ayrıca baloda zengin eşya piyangosu tertib edilmiş ve özel bir ekip tarafından millî oyunlar oynanmıştır.

Halic Şirketi hissedarları

Salı günü toplanarak bir çok işler görüşecekler

Halic Şirketi hissedarları önümüzdeki salı günü toplanarak şirketin faaliyetini tatil etmesi işini, Belediye ile şirket arasındaki ihtilâfın son safhasını ve şirketin malî, hukuki durumunu görüşecektir. Bu konuşmalar neticesinde idare meclisinin aldığı kararların muvafık olup olmadığı tetkik edilecek, ayrıca şirket idaresinde yolsuluk yapıldığı iddiaları da araştırılacaktır.

Hissedarlar toplantısı neticesinde şirket muamelât ve hesablarını tetkik etmek üzere fevkalâde salâhiyetli bir heyet seçilecektir.

Diğer taraftan eski şirket memur ve müstahdemlerinin teavün sandığının tasfiyesi için de bu toplantıda bir karar alınacaktır. Şirket memur ve müstahdemleri içinde 24 tanesi açıkta kalmıştır. Memurlar şirketten teamül mucibince bir tazminat istemişlerdi. Heyeti umumiye içtimaında bu tazminat işi de görüşülecektir. Alâkadarların söylediklerine göre memur ve müstahdemlerin hepsine kıdem ve hizmet derecelerine göre bir tazminat verilmesi icab etmektedir. Fakat, idare meclisi azaları, şirket hali acze düşmüş vaziyette olduğu için böyle bir tazminat verilmesi mevzuu bahsolamıyacağını, esasen memur ve müstahdemlerin ekserisinin işlerine devam ettiklerini iddia etmektedirler. Bu vaziyette açıkta kalmış olan memur ve müstahdemlere tazminat verilmesi için bir karar istihsaline calısılacaktır.

ŞEHİR İŞLERİ

Levha resimleri

Levha resminin, bina vergisi kanunu mucibince tahakkuk eden gayrisafi iradın binde ikisi nisbetinde tahsil edilmesi hakkında Şehir Meclisince verilen karar, tatbik edilmek üzere dün şubelere tebliğ edilmiştir.

Tavukçu dükkânları için yeni bir talimatname

Belediye tavuk satan dükkânlar hakkında yeni bir talimatname hazırlamıştır. Yeni talimatnameye göre tavukçu dükkânlarında satılan yerlerle, tavuk kesilen yerler birbirlerinden tamamile ayrı olacaktır. Tavuk kesilen bölmeler behemehal çini ile döşenecek ve bol su bulunacaktır. Her tavuk kesildikçe, su akıtılarak kanlar temizlenecektir. Muayyen bir müddet içinde dükkânlarını bu talimatnameye göre değiştirmiyenlerin tavukçuluk yapmalarına müsaade edilmiyecektir.

Umumî yerlerin temizliği

Belediye, halkın fazla temas ettiği han, hamam, otel, kahve ve birahane gibi yerlerin sık sık dezenfekte edilmesini alâkadarlara emretmiştir. Bu gibi yer sahibleri birer defter tutacaklar ve bu defterlere, binanın ne vakit dezenfekte edildiğini yazacaklardır.

Küçük çocuklara sinema memnuiyeti

Küçük çocukların sinemalara kabul edilmemesi hakkında konulmuş mecburiyete rağmen bazı sinemaların buna riayet etmedikleri görülmüştür.

Sinema sahiblerine yeniden tebligat yapılmış, küçük çocukları kabul eden sinemaların para cezasına çarpılacağı bildirilmiştir.

KURUMLARDA

Kızılayın yeni aşhane ve seyyar hastaneleri

Kızılay Kurumu memleketimize gelen muhacirlerin doyurulması ve hastalıklarının tedavisi için yeniden aşevleri ve seyyar hastaneler açmıştır.

Yeni açılan aşevlerinden ikisi İstanbuldadır. Muhacir mıntakalarında da beş yatakhdan on beş yatakhya kadar yüz yatak tutan muhtelif seyyar hastaneler açılmıştır.

İNHİSARLARDA

Sigara fiatları ucuzlıyacak

İnhisarlar idaresi devlete teminle mükellef bulunduğu varidatı eksiltmemek şartile halka karşı har türlü fedakârlıkta bulunmak için tedbirler almayı düşünmektedir. Bu maksadla sigara harmanları yeni baştan tesbit edilmiş ve bütün nevilere aid harmanlara eskisinden daha fazla yüksek kaliteli ve kokulu tütün konularak halkın içim zevkinin tatminine uğraşılmıştır.

İdare likör ve şarab fiatlerinde olduğu gibi sigara fiatlarında da tenzilât yapmak imkânlarını aramaktadır. Bu tetkikat henüz kat'i ve müsbet bir netice vermiş değildir.

Bu nasıl iş!

Bir kısım talebeler ders zamanlarını kahvelerde geçiriyorlarmış!

Orta mekteb talebelerinden bazıların, ders zamanlarında, gazino ve kahvehanelere devam etmekte olduğu nazarı dikkate çarpmış, 45 talebe yakalanmıştır. Bu talebelerin hüviyetleri tesbit edilerek hem velilerine, hem de mensub oldukları mekteb idarelerine haber verilmiştir. Bu talebelerin devam ettikleri mekteb inzibat meclisinin bir hafta zarfında toplanarak bu talebeler hakkında bir hüküm vermesi, Kültür Direktörlüğünden alâkadarlara bildirilmiştir.

Kahvehanelerde yapılan bu kontrol esnasında göze çarpan bazı noktalar da bulunmuştur. Bu da, bu talebelerin, devam ettikleri bu kahvelere 30 - 40 lira borclu olmalarıdır. Kahvecilerle talebe arasındaki bu vaziyet şüpheli görüldüğü için zabıta da işe müdahale ederek gencliği ifsad cürmünden dolayı bu kahvehaneler hakkında bir zabıt varakası tutmuştur.

MUTEFERRİK

Hukuk talebesinin kongresi tehir edildi

Bugün toplanacak olan Hukuk Fakültesi talebe Kurumu kongresi başka bir zamana bırakılmıştır.

Ziraat Bankası Teavün sandığı

Ziraat Bankası memurları teavün sandığının tasfiye edileceği hakkındaki haberin doğru olmadığı anlaşılmıştır.

İtalyanın bloka parası kalmadı

İtalyanın Türkiyede bloke parası kalmamıştır. Bunun için bundan sonra İtalyaya yapılacak ihracat mutlaka döviz mukabili olacaktır.

Ticaret Odasında

Ticaret Odası yeni idare heyeti dün ilk toplantısını yaparak mutad işleri görüşmüştür.

18 sene evvel batan denizaltı gemisi yüzdürüldü

Harbi Umumide bir Rus torpidosu tarafından Varna açıklarında 30 tayfasile batırılan 42 numaralı Alman denizaltı gemisi 18 sene denizde kaldıktan sonra Bulgarlar tarafından yüzdürülmüştür.

ADLİYEDE

Kasımpaşa cinayetinin failleri

Bundan bir müddet evvel Kasımpaşada bir kadın cesedi bulunmuş; yapılan araştırmada bunun Abdullah karısı Manastırlı Esma olduğu meydana çıkarılmıştı. Kısa bir zaman esrar içinde kalan bu cinayet etrafında devam eden tahkikat sonunda Esmanın kocası Abdullahla Rifat ve Halid isimlerindeki iki arkadaşı üzerinde kuvvetli şüpheler hasıl olmuş ve İzmirde oldukları anlaşılan suçlular için ihzar müzekkeresi verilmişti. Üç suçlu evvelki akşam geç vakit İzmirden şehrimize getirilmişlerdir. Fakat dün öğleye kadar Emniyet ikinci şube müdiriyeti tarafından sorguları yapıldığı ve öğleden sonra da daireler tatil olduğu için henüz müddeiumumiliğe gönderilmelerine imkân hasıl olamamıştır. Suçlular ancak yarın adliyeye verilebilecek ve istintak hâkimliği tahkikata el koyacaktır.

Maslak yolundaki facianın muhakemesi

Epeyce zaman evvel Maslak yolunda bir otomobil kazası olmuş; Hasan isminde bir jandarma neferi bu kazaya kurban gitmişti. Kazanın suçlusu klişeci Alâeddin hakkında üçüncü ceza mahkemesinde bakılmakta olan davaya devam edilmekte olup kaza yerinde son bir keşif daha yapılmasına karar verilmiştir. Bu keşif te yapılarak raporu alındıktan sonra mahkeme kararını verecektir.

Veznedarı öldürenler

Galata postanesi veznedarı Hüseyin Hüsnüyü öldürmekle suçlu Abdullah ile arkadaşı Yunus haklarındaki evrak istintak hâkimliğine verilmişti. Dün suçluların sorguları yapılmağa başlamıştır. Bu husustaki tahkikat yakında biterek suçlular mahkemeye gönderilecektir.

Bir kız mahkemeye verildi

Arnavudköy Amerikan kız kollejinden aldığı tasdiknameyi tahrif eden Bedriye isminde bir kız Kültür Bakanlığının iş'arı üzerine mahkemeye verilmiştir.

Zavallı çocuk

İzmir (Özel) — Kemerde Mümin zevcesi Salime, 6 aylık yavrusunu evde bırakarak sokağa çıkmış ve bu esnada odadaki mangal devrilmiş, çocuk yanmış ve biraz sonra ölmüştür. Hâdiseden Adliyeye de malûmat verilmediği için tahkikat yapılıyor.

Siyasî icmal

Japonya ve Çin

Uzakşark ahvali süratle inkişaf ediyor. Herşeyden evvel göze çarpan mühim hareket, dört senedenberi aralarında gayet şiddetli zıddiyet ve münaferet bulunan Japonya ile Çin arasında, ilk defa, samimî bir anlaşma havasının esmekte olmasıdır. Japon dostu yahud Japonya ile anlaşma taraftarı olduğundan dolayı Çin Başvekili Vang geçenlerde bir suikasde uğramış ve birkaç gün evvel de Çin hariciye müsteşarı Şanghayda öldürülmüştü. Çin büyük erkânıharbiyesi de Japon dostluğu aleyhinde bir nümayiş yapmıştı.

Fakat bu tehdidler ve nümayişler, Çinin mukadderatını elinde bulunduran Başkumandan Çan Kay Şeyin artık Japonya ile anlaşma zamanı geldiğine dair hasıl ettiği kanaat üzerinde, zerre kadar tesir hasıl etmedi. Bilâkis General yeni kabineyi bizzat teşkil etti ve mesai arkadası olarak yalnız Japonyada tahsil gören ve Japon dostluğile maruf bulunan devlet adamlarını seçti. Çin tek fırkalı rejime tâbidir. Kuomintang denilen bu partinin son kongresinde Japonya aleyhinde tekrar görülen temayüller ve bu yolda verilen kararlar da, başkumandan bulunan Başbakan üzerine müessir olmamıştır. Çinin her tarafında ve bahusus Nankin üzerine yürümek için haftalardanberi Şankhay demiryolu istasyonunu isgal eden talebenin nümayişleri dahi Çin hükûmetine, politikasını değiştirtmemiştir.

Çan Kay Şek hükûmeti tarafından ahiren neşredilen resmî tebliğde dört senedenberi ilk defa Çinle Japonya için dostane anlaşmak üzere müsaid bir zemin bulunduğu bildirilmiştir. Bu resmî tebliğ bütün dünya sosyalistleri ve komünistleri tarafından Çin millî cumhuriyetinin, artık Japonyaya karşı serfürü ettiğine bir delil olarak karşılandı. Tokyodan son gelen telgraflara göre Japonya Dış Bakanı, Japonya ile Çin arasındaki meselelerin halli ve eski ihtilâf yerine samimî teşriki mesaiyi ve ittifakı temin için yakında bir konferans toplıyacaktır.

Önceden elaltından her noktada uzlaşmamış ve anlaşmamış olsalardı tabiidir ki böyle bir konferansın toplanmasına teşebbüs edilmezdi. Çünkü böyle bir konferansın hazırlıksız toplanması ve sonradan akim kalması gerek Japonya gerek Çin için nüfuz ve haysiyet kırıcı birşey olurdu. Binaenaleyh Uzakşarktaki iki büyük devletin esaslar üzerinde şimdiden anlaşmış olduklarına şüphe edilmemektedir.

Ahiren neşrolunan malûmata göre, Japonya ile Çinin anlaştıkları esaslar şunlardır: Çin hükûmeti Mançuko İmparatorluğunu tanıyacak Japonya - Mançuko ve Çin arasında üç taraflı bir ittifak akdedilecektir. Şimalî Çinin hususî idaresi için ayrı bir anlaşma yapılacaktır. Japonya, Mançuko ve Çin, komünistliği ortadan kaldırmak için birlikte çalışacaklardır. Bu itibarla Japonya tarafından Sovyet Rusyasına karşı bir harb açıldığı zaman Çin, Japonyaya yardım edecektir.

Japonya Çindeki komünistliği izale için askerî yardımda bulunacağı gibi Çinde, ecnebi devletlerinin elinde bulunan harici ezmemleket hukuku haiz imtiyazlı mıntakaların ve kapitülâsyonların kaldırılması hususunda Çin hükûmetine muzaheret edecektir. Çinin parasını sağlamlaştırmak ve maliyesini düzeltmek için Japonya büyük miktarda borc para verecektir. Çinin iktısad, sanayi ve yollar cihetinden terakkisi için Japonya maddî ve manevî yardımda bulunacaktır. Hulâsa Japonya Sovyetlere karşı hazırladığı büyük harbde, arkasından emin olmak ve ayni zamanda zahir bulmak için Çini sıkıştıra sıkıştıra nihayet kendisile anlaşmağa sevketmiştir. Bu anlaşma bir muahede ile tevsik edildikten sonra Japonyanın Moğolistanda ve Sovyetlere karşı daha mütecaviz bir vaziyet alacağı şüphesizdir. Fakat Uzakşarkta sulhu tehdid eden bu hazırlıklar, Habeş meselesi yüzünden Avrupa devletlerinin hakkile nazarı dikkatini celbetmiyor.

MUHARREM FEYZİ TOGAY

Cumhuriyet

Nüshası 5 Kuruştur

Abone şeraiti	Türkiye için	Hariç için
Senelik	1400 Kr.	2700 Kr.
Altı aylık	750	1450
Üç aylık	400	800
Bir aylık	150	yoktur

SON HABERLER...
TELEFON TELGRAF ve TELSİZLE

Yılbaşında Atakürke gelen tebrik telgrafları

Birçok devlet reislerile Büyük Şefimiz arasında samimî telgraflar teati edildi

Ankara 4 (A.A.) — Cumur Başkanı Kamâl Atatürk ile muhtelif memleketler devlet başkanları arasında aşağıdaki tebrik telgrafları teati olunmuştur:

Ekselâns Türkiye Cumur Başkanı
Ankara

Yeni yıl münasebetile çok samimî temenniyatımın kabulünü ekselânsınızdan dilerim.

Georges

Majeste İkinci Georges
Elenler Kralı
Atina

Majestelerinizin lûtûfkâr tebrik telgraflarından ziyadesile mütehassis olarak kendilerinden yeni yıl için en iyi temenniyatımı kabullerini dilerim.

Kamâl Atatürk

Ekselâns Kamâl Atatürk
Türkiye Cumur Başkanı
Ankara

Yeni yıl münasebetile ekselânsınıza en har tebriklerimi ve gerek şahsî saadetleri gerek Türkiyenin refahı için samimî temenniyatımı takdim ederim.

Boris

Majeste Üçüncü Boris
Bulgarlar Kralı
Sofya

Göndermek lûtfunda bulundukları lütûfkâr telgraftan dolayı majestelerine hararetli surette teşekkür eder ve kendilerinden yeni yıl tebriklerimle beraber gerek şahsî saadetleri ve gerek Bulgaristanın refahı için samimî temenniyatımın kabulünü dilerim.

Kamâl Atatürk

Ekselâns Kamâl Atatürk
Türkiye Cumur Başkanı
Ankara

Yeni başlıyan yıl için gerek şahsınız ve gerek Türkiye için en samimî temenniyatımı takdim ederim.

Carol

Majeste İkinci Carol
Romanya Kralı
Bükreş

Göndermek lûtfunda bulundukları lütûfkâr telgraftan dolayı majestelerine hararetli surette teşekkür eder ve kendilerinden yeni yıl tebriklerimle beraber gerek şahsî saadetleri ve gerek Romanyanın refahı için samimî temenniyatımın kabulünü dilerim.

Kamâl Atatürk

Ekselâns Kamâl Atatürk
Türkiye Cumur Başkanı
Ankara

Yeni yıl münasebetile gerek şahsî saadetleri gerek Türkiyenin refahı hakkındaki en samimî temenniyatımı ekselânsınıza takdim ederim.

Eduard Benes

Ekselans Eduard Benes Cumur Başkanı
Prag

Göndermek lûtfunda bulundukları lütûfkâr telgraftan dolayı ekselânsınıza hararetli surette teşekkür eder ve yeni yıl münasebetile gerek şahsî saadetleri gerek Çekoslovakyanın refahı hakkındaki samimî temenniyatımın kabulünü dilerim.

Kâmal Atatürk

Ekselâns Kamâl Atatürk Cumur Başkanı
Ankara

Yeni yıl bidayetinde Ekselnsınıza ve dost ve müşfik Türkiyenin refah temennilerile birlikte en har tebriklerimi yollamakla bahtiyarım.

Paul

Altes Prens Paul Karageorgeviç Yugoslavya Krallığı Naibi

Alteslerinin göndermek lûtfunda bulundukları telgraftan ziyadesile mütehassis olarak kendilerinden yeni yıl için en har tebriklerimi ve ayni zamanda şahsî saadetlerile dost ve müşfik Yugoslavyanın refahı temennilerimin kabulünü dilerim.

Kamâl Atatürk

Başbakanımıza gelen tebrik telgrafları ve cevabları

Ankara 4 (A.A.) — Yeni yıl münasebetile, Bulgaristan Başbakanı M. Köseivanof ve Başbakanımız İsmet İnönü arasında aşağıdaki telgraflar teati edilmiştir.

Ekselâns İsmet İnönü Başbakan
Ankara

Yeni yıl münasebetile ekselânsınızdan şahsî saadetlerile Türk milletinin refahı hakkındaki en har temennilerimin kabulünü diler ve memleketlerimizi birbirine bağlıyan dostluk bağlarının sıkıştırılması için samimî temenniyatta bulunurum.

Başbakan Köseivanof

Ekselâns Köseivanof Başbakan ve Dış İşleri Bakanı
Sofya

Göndermek lûtfunda bulundukları telgraftan dolayı ekselânsınıza har bir surette teşekkür eder ve ekselnsınızdan yeni yıl hakkında şahsî saadetleri ve Bulgar milletinin refahı için en samimî temennilerimin kabulünü rica ile memleketlerimizi birbirine bağlıyan dostluk bağlarının sıkılaşmasını samimî surette dilerim.

İsmet İnönü

Kahirede talebenin yaptığı nümayiş

Müessif hâdiseler hakkında gelen mütemmim haberler

Kahire Üniversitesi binasında akdolunan beynelmilel cerrahî kongresi açılış töreni münasebetile üç binden fazla talebenin İngiltere aleyhine tezahüratta bulunduklarını telgraf havadisi olarak bildirmiştik.

Daily Telegraf, Kahire muhabiri 1/1 tarihile gazetesine buna dair aşağıdaki malûmatı vermektedir:

«Kongreye gelen ve İngilize benziyen mümessiller «kahrolsun İngiltere!», «gebersin İngilizler!» sözlerile hakarete uğramışlardır.

Üniversite dahilinde ve rektörün huzurunda bir talebe son hâdiselerde aldığı yaraların tesirile ölen bir gencin resmini cebinden çıkararak hazır bulunanların buna hürmeten ayağa kalkmalarını taleb etmiştir.

Kongreye iştirak edenler bu arzuya ittiba etmişlerse de birçokları sebebini anlamamışlar, bazıları da teşhir olunan resmin Kral Fuada aid olduğunu zannetmişlerdir.

Kongrenin resmî mesaisi hiçbir tevakkufa uğramadan devam etmişse de azalar çıkarken son hâdiselerde ölen arkadaşlarının hatırasını taziz için talebe tarafından kurulan takın altından geçmeğe mecbur edilmişlerdir.

Günün hâdiseleri meyanında kongreye iştirak eden Prens Mehmed Aliye refakat eden altı İngiliz polisi üzerine vaki olan tecavüz de zikre şayandır. Bu polislerden ikisi yaralanmışlardır.

Başvekil Nasim Paşa, kongreye iştirak etmek üzere yola çıkmışsa da talebe tarafından Üniversiteye kadar gitmekten menolunmuştur.

Nümayişçilerin taarruzuna uğrıyanlar arasında Adliye Nazırı Emin Paşa da vardır. Bu nazır talebenin hücumuna uğramıştır.

İngiltere yüksek komiseri, Sir Miles Lampson evvelce kararlaştırıldığı veçhile kongreye iştirak etmemiştir.

Köstence yolile yapılan nakliyat

Ankara 4 (Telefonla) — Bazı gazeteler Köstence yolile sevkedilen malların bir kısmının yollarda kaldığını yazıyorlardı. Alâkadar bir zat bana şunları söyledi:

«— Türkofis bu hattın faaliyetini büyük bir hassasiyetle takib etmektedir. Köstence yolile Orta Avrupaya fındık, ceviz, tütün gitmektedir. Şimdiye kadar İstanbuldan yapılan sevkiyat muntazam geçmiştir. Mevzuu bahsolan bir iki parçaya gelince, bunun da nakliyattan değil, satıcı ile alıcı arasında tahaddüs eden ihtilâflarla alâkadar olduğu anlaşılmıştır.»

İtalyada yeni bir heyelân

Milâno 4 (A.A.) — Valneşviada dün yeni bir heyelân olmuş ve 10 bin ağaç toprak yığınları altında kalmıştır. On ev de keza yılkılmıştır. Fakat insanca zayiat yoktur. İki yol üzerinde münakalât durmuştur.

Belçika Kralı Londraya tedavi için gitmiş

Londra 4 (A.A.) — Daily Herald gazetesi, Belçika Kralının ahiren Londraya yapmış olduğu seyahati ihata eden esrar perdesini kısmen kaldırmıştır. Bu gazete, Belçika hükümdarının geçenlerde yüzünden almış olduğu yarları muayene ettirmek üzere kliniğe gitmiş olduğunu tasrih etmektedir.

Ayni gazete, netice olarak diyor ki:

«Belçika Kralının son seyahati hakkında bir takım şayialar çıkmıştır. Kendisinin seyahatinin hakikî gayesi İtalyan - Habeş ihtilâfında bir uzlaştırma teşebbüsünde bulunacağı rivayeti çıkmıştır. Salâhiyettar mehafil, bu şayiaların esastan ari olduğunu ve Kralın Londra kliniklerinden birine gitmiş bulunduğunu teyid eylemektedir.»

Faşist Meclisinin millî konseyi toplandı

Roma 4 (A.A.) — Faşist partisinin millî konseyi bu sabah Liktör sarayında toplanmış ve bilâhare Musolini, konsey azalarını Venedik sarayında kabul etmiştir.

Zırhlı mı, tayyare mi?

İtalyan hava filoları İngiliz donanmasını imha edemezler

Muhtelif cinsten harb gemileri içinde hava hücumlarına en iyi mukavemet eden dretnotlardır

Bundan evvelki yazımızda [1] tayyare ile zırhlı arasındaki mücadelede, bu iki silâhın birbirlerine karşı hücum ve müdafaa vasıta ve usullerini anlatmıştık. Bu yazımızda da zırhlının passif müdafaasından bahsedeceğiz. Bir zırhlıya bir tayyare bombası isabet ettiği zaman, zırhlıyı müdafaa eden vasıtaları gözden geçireceğiz.

Tayyarenin zırhlıya karşı süratinden, hareket ve manevra kabiliyetinden, küçük bir hedef teşkil etmesinden ve bazan da sun'i sis ve duman neşretmesinden başka hiçbir müdafaa silâhı olmadığını kaydettikten sonra zırhlıya gelelim.

Zırhlı, teknesine isabet eden bombalara karşı, tıpkı büyük bir sukut zaviyesile düşen ağır topçu mermilerine karşı olduğu gibi, üst ve alt zırh güvertelerile mukavemet eder. Üst zırh güverte, isabet eden mermi veya bombalara mukavemet ederek onları patlatmağa yarar. Alt zırh güverte ise, üst zırh güverteyi delip geçtikten sonra patlıyan bomba ve mermilere karşı, geminin su kesiminin altındaki makine, kazan, cepanelik gibi can alıcı noktaları muhafazaya yarar. (Alt zırh güverte, yandan gelerek zırh kuşağı delip geçtikten sonra patlıyan ağır topçu mermilerine karşı da ayni vazifeyi görür.)

Bu zırh güvertelere kaplanan çeliklerin kalınlığı, önceleri yalnız uzaktan atılan ağır topçu mermilerinin sukut zaviyeleri hesab edilerek tayin edilirdi. Şimdi ise amuden düşen tayyare bombaları da hesab edilerek yapılmaktadır.

Zırhlı - tayyare mücadelesi bahsinde umumî surette şu kanaate varılmıştır ki denizde bulunan bir dretnotun hava hücumları karşısında maruz kaldığı tehlike, ağır topçu mermileri veya torpil isabetlerile uğradığı tehlikelerden daha vahim değildir. Bununla beraber, her şeye rağmen, atılan bombalardan bir kısmının zırhlıya isabet edeceğini düşünmek ve gemiyi bunlara mukavemet edecek surette inşa etmek lâzımdır.

Büyük Harb biter bitmez, tayyare bombalarının muharebe gemileri üzerindeki tesirlerini anlamak üzere muhtelif memleketlerde birçok tecrübeler yapılmıştır. Bu tecrübeler 1914 ten evvel yapılan zırhlıların tayyare bombalarına mukavemet edemiyeceklerini kat'iyyetle ispat etmiştir. Bunun üzerine zırhlının tayyare bombalarına mukavemeti meselesi tayyarelerin ve bombalarının artan taarruzî kudretlerine göre tekrar tetkik edilmiş, yeni çareler ve hal suretleri bulunamamışsa da, zırh güvertelerin kalınlığını artırmak şartile eski muhafaza usulünün en muvafık şekil olduğu tahakkuk etmiştir.

Zırh güvertelere verilecek kalınlık ne olmalıdır? Bunun şöyle bir formülü vardır: Eski model 250 kiloluk bombaya karşı 79 milimetre, yeni model 250 kiloluk bombaya karşı 101 milimetre; 500 kiloluk bombaların eskisi için 101, yenisi için 129 milimetre, 1000 kiloluk bombaların eskisi için 129, yenisi için 166 milimetre, 1500 kiloluk bombaların eskisi için 149, yenisi için 192 milimetre... Fakat tatbikatta tayyarelerin zırhlılara karşı kullanacağı bombalar, takriben 750 kiloluktan fazla olmamak lâzım gelir. Çünkü tayyare, isabet ihtimallerini artırmak için bir tek değil; müteaddid bombalar taşımak ve atmak mecburiyetindedir. Sonra, bombaların zırh güvertelerin kalın çeliklerini delebilmeleri için, tıpkı ağır topların zırh delici mermileri gibi hususî bir madenden ve külâhlı olarak imali lâzım gelmektedir. Halbuki demirciliğin bugünkü vaziyetinde, muayyen bir büyüklükten fazla cesamette mermi yapılırsa bu merminin kalitesi kötüleşir ve bundan dolayı nüfuz kudreti azalır. Bütün bunları nazarı itibare aldıktan sonra, tayyarenin zırhlıya attığı bir bombanın isabet ettiğini kabul edelim. Bu

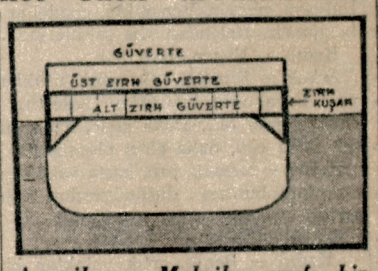

Amerikanın Meksiko sınıfı bir zırhlısının zırh güvertelerini gösterir maktaı

bomba, evvelâ üst zırh güverte ile karşılaşacaktır. O zaman ya isabet eder etmez patlıyacak, yahud zırh güverteyi delip içeri girdikten sonra patlıyacaktır. Birinci şıkta, merminin tesiri üst zırh güvertenin etrafındaki aksamı tahrib etmekten ibaret kalır. Geminin hayatî kısımlarına tesir etmez. İkinci şıkta, ise, bomba üst zırh güverte ile alt zırh güverte arasındaki kısımda ve üst zırh güvertenin hemen altında patlıyacaktır. Bu takdirde, alt zırh güverte, bombanın infilâkına mukavemet edecek ve geminin hayatî kısımları gene infilâkın tesirinden masun kalacaktır.

Şimdi, bir de, İngiliz dretnotlarının zırh güvertelerini kaplıyan çelik levhaların kalınlığına bakalım: Nelson sınıfında 159 milimetre; Royal Sovereign sınıfında 102 milimetre, Queen Elizabeth sınıfında 76, Hood muharebe kruvazöründe 76, Renown sınıfında gene 76 dır. Fakat bu gemilerin, dünyanın en yeni dretnotları olan Nelson ile arkadaşı Rodney müstesna olmak üzere, hepsi, son senelerde, âdeta yeniden yapılmış gibi tadil ve tamir edilmişlerdir. Bu tadil ve tamirde gözetilen en mühim noktalar, gemilerin hava hücumlarına, bombalara ve torpillere karşı müdafaa ve tahaffuz kabiliyetlerini artırmak olmuştur. Bu arada zırh güverteleri kaplıyan eçlik levhaların kalınlaştırılmış olması da çok muhtemeldir.

Meselâ 1929 da tecdid edilmiş olan dünyanın en büyük muharebe kruvazörü (42100 ton, 32 mil sürat 8 tane 38 lik

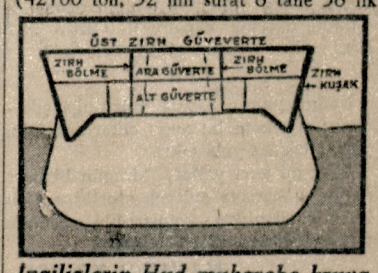

İngilizlerin Hud muharebe kruvazörünün daha yeni şekildeki zırh güvertelerini gösterir makta

top) Hoodda alt ve üst zırhlı güvertelerin ortasında bacaların geçtiği yerlerde ve sair kısımlarda zırhlı bölmeler yapılmış, bu suretle üst zırh güverteyi deldikten sonra patlıyan bomba veya mermilerin yanlara doğru tesirleri azaltılmak istenmiştir. Ayni zamanda üst zırh güverte ile alt zırh güverte arasında bir ara güverte daha yapılarak isabet eden bombanın alt zırh güverteye tesir etmesinin daha kuvvetle önüne geçilmiştir. Hulâsa, muhtelif cinsten harb gemileri içinde dretnotlar, zırh güverteleri sayesinde hava hücumlarına en iyi mukavemet eden gemilerdir.

Binaenaleyh İngiliz dretnotları öyle zannedildiği gibi İtalyan tayyarelerinin bombalarına karşı elleri kolları bağlı ve âciz vaziyette değildirler. Büyük İngiliz dretnotlarının denizaltı gemilerine karşı müdafaa vasıta ve silâhlarını izah etmeği ayrı bir yazıya bırakarak Fransız müte - hassısının fikirlerine kendi düşüncelerimizi de ilâve edelim.

Akdenizde vuku bulacak bir harbde, İtalya ile âciz Habeşistanın değil, İngilterenin harb edeceğini unutmamalıdır. Akdenizde bir harb, ancak İngiltere istediği zaman başlıyabilir. İtalya, İngiltereye karşı hazırlıksızken hücum etmek cesaretini gösterememiş, fırsatı kaçırmıştır. Şu halde, İngilizler epeyce hazırlandıktan sonra petrol ambargosu gibi, teşebbüslere kalkışacak ve İtalya da - İngiltere ile harbi göze aldırabilirse - ancak o zaman, şimdi savurduğu tehdidleri ikaa kalkışacaktır. Arada geçen zaman zarfında, İngilterenin Akdenizdeki bütün hazırlıklarını ikmal edeceği şüphesizdir. Bu hazırlıkların en mühimmi, İngiliz donanmasının yatacağı Akdeniz limanı, hangisi ise, orasını, tayyarelerin ve denizaltı gemilerinin hücumlarına karşı sıkı bir müdafaa altına almaktır. Denizaltı gemilerine karşı alınacak tedbirlerin tesirini anlatmak için Büyük Harbde, İngiliz ana vatan filosunun yattığı Skapa Flov tabiî limanına hiçbir Alman denizaltı gemisinin giremediğini söylemek kifayet eder.

Hava hücumlarına gelince, İngiliz donanmasının yatacağı liman, herhalde Habeşistanın Dessie ve Harrar şehirleri gibi İtalyan tayyarelerine açık, zavallı bir yer olmıyacaktır. Bu limanın etrafındaki hava müdafaa bataryaları ve avcı tayyare filolarile diğer müdafaa vasıtaları, oradan kuş uçurtmamağa çalışacaklardır. Uzak mesafelere gidebilecek kudrette olan İtalyan bomba tayyarelerinin yanında onları müdafaa edecek avcı tayyareleri bulunamaz. Çünkü avcı tayyareleri küçük tayyarelerdir. Bomba tayyareleri kadar uzak mesafelere gidip gelemezler, Havada vasatî olarak iki buçuk saat kalabilirler. Bu vaziyette, İtalyan bomba tayyareleri, sürü sürü İngiliz avcı tayyarelerinin hücumlarına uğrıyarak donanmayı bombalamak vazifesini ya hiç yapamıyacaklar, yahud bin müşkülâtla ve yarım yamalak yapacaklardır.

Hava müdafaa bataryaları ve avcı tayyare filolarile iyi müdafaa edilen bir müstahkem mevki veya limanı bombalamanın nekadar zor olduğunu Büyük Harbde Alman tayyarelerinin Parise ve Londraya yaptıkları hücumlar göstermiştir.

İngiltere, muhtelif sebeblerle harbetmek istemiyebilir. Fakat İngilterenin sadece İtalya tayyare filolarının korkusundan harbetmek istemediğini iddia etmek, İngiltereyi, İtalya ile harbi göze almış olan Habeşistandan da âciz ve zavallı tasavvur etmek demektir.

A. D.

(1) Birinci yazı, 4 ikincikânun tarihli sayımızdadır.

HEM NALINA HEM MIHINA

Kabahat kimde?

Habeşistanda Doloda İtalyan tayyarelerinin İsveç Kızılhaç hastanesini bombardıman etmiş olmaları münasebetile bir gazete şöyle diyor:

«Bir İtalyan tayyarecisi Habeşler tarafından öldürülerek başı kesilmiş ve kanlı kafası Harrar sokaklarında dolaştırılmıştır. Bunun üzerine İtalyan hava kuvvetleri, bir mukabelebilmisil bombardımanı yapmışlardır. Yoksa İsveç Kızılhaç hastanesi çadırlarının kasden bombardıman edildiğini kabul etmek imkânsızdır. Eğer, İtalya, milletler hukukuna riayetsizlik etmek isteseydi, bunun için İsveç Kızılhaçını bombalamasına hiç lüzumu yoktu; Necaşinin Adisababadaki saraylarını bombardıman ederdi.»

Başka bir gazete de, ayni mesele münasebetile kocaman harflerle şunları yazıyor:

«İsveç veya İngiliz dolu bir çadır, hatta bütün bir kızılhaç çadırları kümesi ve yahud 50 küsur zecrî tedbirci milletten mürekkeb caniler camiası, bütün bunların bir İtalyan askerinin kesilmiş başındaki bir saç kılı kadar kıymeti yoktur. Bombardıman tayyarelerimiz, bunu bilmektedirler ve bildireceklerdir.»

Bu iki gazete yazısını okudunuz değil mi? Bunların birincisini yazan ve İtalyanların İsveç Kızılhaç hastanesini bombalamalarını mazur göstermeğe çalışan bir İtalyan gazetesi değil bir Fransız gazetesidir; ikincisi de, bu Fransız gazetesile alay eder gibi onun mazeretlerini hiçe sayan bir İtalyan gazetesidir ve bu İtalyan gazetesinin «caniler camiası» dediği yerde, yani Milletler Cemiyetinde, Fransız milleti de vardır.

Faşist hükûmetinin, sansür derecesinde, sıkı bir disiplini altında yazı yazan İtalyan gazetelerinden «Tevere» nin bu yazısı fransızca «Le Jour» un hâdiseye vermeğe çalıştığı mazeretlerin kıymetini sıfıra indirmiyor mu?

İtalyan gazetesinin, 50 millete birden cani diyecek kadar küstahlık ve azgınlık etmesi, hiç şüphe yok ki, bir İtalyan tayyarecisinin bir kızılmaç çadırını bombardıman etmesinden çok daha ağır bir harekettir. Çünkü düşünülerek ve kasden yapılmıştır.

İnsan, bu yazıyı okuyunca, bu çeşid yazılar yazan bir İtalyan gazetecisi olduktan sonra, kızılhaç hastanesi çadırını kasden kızıl kana boyayacak bir İtalyan tayyarecisi neden olmasın diye düşünebilir. Ve eğer bunu düşünürse kabahat böyle düşünenin değil, böyle düşündürenindir.

Urla sahillerinde bir cesed bulundu

İzmir 4 (Özel) — Urla sahillerinde bugün 18 yaşlarında bir genc kız cesedi bulunmuştur. Hüviyeti henüz tesbit edilmemekle beraber bunun İnebolu vapuru kazazedelerinden olmadığı anlaşılmıştır.

İzmirde bir cinayet

İzmir 4 (Özel) — Fehmi adında bir genc bugün bir elbise kavgasından dolayı garson Hüseyni bıçaklayıp öldürmüştür. Katil Fehmi sevdiği kadının evinde yakalandı.

Rusya Cenevreye bir nota verdi

Uruguay işi Milletler Cemiyetinde görüşülecek

Cenevre 4 (A.A.) — Litvinofun, Uruguayla Sovyetler arasındaki siyasal münasebetlerin kesilmesine dair 30 ilkânunda Milletler Cemiyeti genel sekreterliğine göndermiş olduğu nota bugün neşredilmiştir.

Nota, Milletler Cemiyeti paktının ikinci ve on ikinci maddelerinin tatbikini taleb etmekte ve şu suretle bitmektedir:

«Sovyet hükûmeti, hâdis olan vaziyeti Milletler Cemiyeti konseyine tevdi etmektedir. Konseyin gelecek içtima devresi ruznamesine konulmasını rica ederim.»

İç Ticaret müdürlüğü

Ankara 4 (Telefonla) — İç Ticaret Umum Müdürlüğünün Türkofise bağlanacağına dair çıkan haberler hakkında alâkadar makamlarda hiçbir malûmat yoktur. Ancak İç Ticaret Umum Müdürlüğüne merbut olan standardizasyon bütçesinin alâkası dolayısile Türkofise nakli muhtemeldir.

Kurdoğlu Faik Londraya gidecek

Ankara 4 (Telefonla) — İspanya hükûmetile ticaret mukavelesini imzalıyan Ekonomi Bakanlığı müsteşarı Faik Kurdoğlu bugünlerde Madridden Londraya hareket edecektir.

Kurdoğlunun Londraya gitmesi evvelde bildirdiğimiz gibi bazı sınaî tetkik ve bilhassa Denizyollarına getirilecek tehassıslarla alâkadardır.

Toroslu genclerin müsameresi

Ankara 4 (Telefonla) — Ankarada Toroslu gencler bu akşam Halkevinde bir müsamere verdiler.

Yumurta ihracatı arttırılacak

Türkofis yeni tedbirler alıyor

Ankara 4 (Telefonla) — Türkofis merkez danışmandlarından Hayreddin Şükrü Zile, Turhal, Tokad, Amasya, Bartın, Safranbolu, Çerkeş, Kastamonu ve havalisinde yumurta vaziyetini tetkik ettikten sonra şehrimize döndü. Yumurtalarımızın temiz, taze ve bir boyda ihracı için Türkofisçe yeni tedbirler alınmaktadır. Mühim toplama merkezlerinde yumurta toplama komisyonları teşkli edilecektir.

Bir İngiliz Lordunun bir teklifi

Londra 4 (A.A.) — Muhafazakâr Lord Winterton, Taymis gazetesine gönderdiği bir mektubda Almanya, İngiltere, Fransa ve İtalya arasında bir anlaşma yapılmasını teklif etmektedir.

Bu suretle garbî Avrupa sulhu diğer her hangi bir şekilden daha devamlı ve daha emin bir surette korunabilecektir.

Yumurcağın muzibliklerı

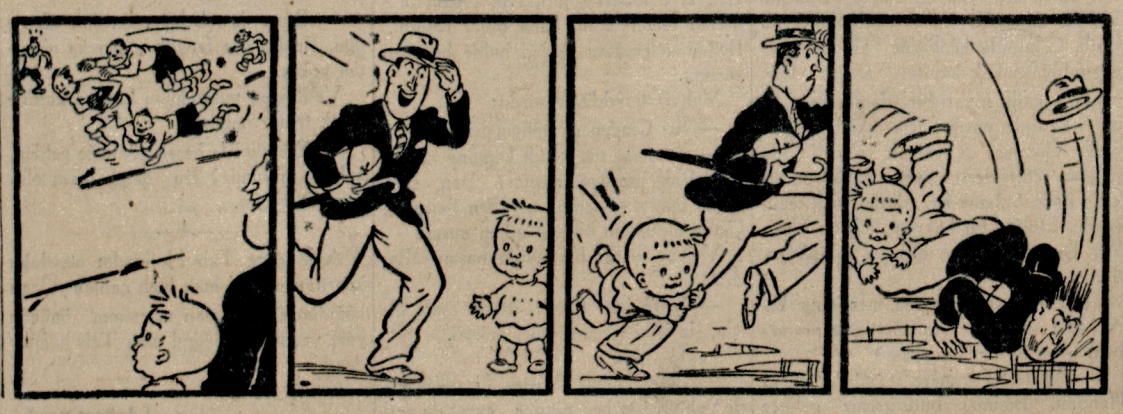

Küçük hikâye

İki yolcu

Mahmud Yesari

— 1 —

(Bir yatak odası — Kadın yatakta yatıyor; erkek, başucunda oturmuş.)

Kadın — Ne güzel hava!.. Pencereleri açsana!

Erkek — Güneşe aldanma, rüzgâr, serince...

Kadın — Açık, temiz havaya o kadar ihtiyacım var ki...

Erkek — Biraz daha sabret... Tamamile iyileş... Ayağa kalk, o zaman, seninle uzun uzun gezeceğiz!

Kadın — Bugün, kendimde öyle iyilik, hafiflik hissediyorum ki... Tamamile iyileşmiş gibiyim... Kalksam, gezeceğim, yürüyeceğim sanıyorum.

Erkek — Hayır! Aylardanberi yatıyorsun. Vücudün hamlaştı, şimdi birdenbire kalkman, hiç doğru değil...

Kadın — Fakat inanmıyorsun. Bugün çok iyiyim.

Erkek — Sana inanıyorum çocuğum, sana inanıyorum... Sen, bana inanmıyorsun. Güneşe aldanma... Bahar, daha tamamile gelmedi. Güneş, büsbütün ısınsın; rüzgârlar ılıklaşsın...

Kadın — Güneşe, açık havaya öyle hasretim ki...

Erkek — Ben de senin kadar üzülüyorum... Seni, böyle yatakta gördükçe, vallahi içim eriyor... Senin gezdiğini, yürüdüğünü görmek, beni nekadar sevindirecek bilemezsin!

Kadın — Bugün, çok iyiyim. Soluk alırken, ciğerlerimde hiçbir sızı, yorgunluk duymuyorum.

Erkek — Rengin de iyi... Yanakların pembeleşti... Gözlerinin bakışları bile değişti.

Kadın — Ah, kalksam, gezsem!.

Erkek — Kalkacaksın, gezeceksin...

Kadın — Ne zaman?

Erkek — Yakında... Hem çok yakında...

Kadın — Yatmaktan bıktım.

Erkek — Üzme kendini... Neler düşünüyorum, biliyor musun?

Kadın — Neler düşünüyorsun?

Erkek — Sen, tamamile iyileş, ayağa kalk, o zaman, seninle uzun bir gezintiye çıkacağız.

Kadın — Sahi mi?

Erkek — Şüphesiz yavrum.

Kadın — Kırlarda dolaşacağız, değil mi?

Erkek — Kırlarda da dolaşırız. Havalar da ısınır; güneş, daha göz kamaştırır

Kadın — Hep güneşte dolaşacağım.

Erkek — Elbette! Seninle başbaşa verir, bir program çizeriz. Artık, Allahını seven bizi tutmasın.

Kadın — Sen neler düşündün?

Erkek — Çok şeyler düşündüm. Programı, hemen hemen yaptım gibi.

Kadın — Meselâ neler?

Erkek — Önümüz yaz... Vapura biner, açılırız.

Kadın — Ah, ne güzel!

Erkek — Açık denizde gezmenin keyfini, zevkini tadacaksın... Yıldızlı geceler, enginlerin zevkine doyum olmaz. Hatta dalgalar bile, tatlı bir ninni gibi insanı öyle bir uyutur, uyuşturur ki...

Kadın — Peki, nereye gideceğiz?

Erkek — Gözümüz nereyi keserse? Sen, nereyi istersen? Mısır, fena mı? İskenderiyede vapurdan çıkarız, ver elini Kahire... Ehramları görürüz; geceleri Nilde sandallarla gezeriz.

Kadın — Ne güzel, ne iyi!

Erkek — Mısırda canımız sıkıldı mı, İtalyaya geçeriz. Venedikte, gondollarla gezeriz. İtalyadan Nis sahillerine...

Kadın — Nisten, İsviçreye...

Erkek — Elbette... Bu yeni ufuklar, yeni hava, seni büsbütün iyileştirecektir, emin ol... Daha genc, daha güzel, daha cici, daha şirin olacaksın!

Kadın — Demek, ben, hasta yatarken, sen, hep bunları düşünüyordun öyle mi?

Erkek — Evet.

Kadın — Bense, artık yataktan bir daha kalkmıyacağımı sanıyordum. Benim de aklıma bir yolculuk geliyordu.. Fakat kara, soğuk, acı bir yolculuk...

Erkek — Bırak şimdi, böyle kara, acı şeyler düşünme!

Kadın — Artık düşünmüyorum.

Erkek — Kara, yaslı günler geçti... Bahar geldi; tabiat yeniden hayata doğuyor... Sen de bahar güneşile beraber hayata yeniden doğdun!

Kadın — Hiç ummuyordum!

Erkek — Haksızlık ediyordun... Gencliğin, hastalığı yenecekti. Ölü toprak canlanırken, taze fidanlar kurur mu hiç? Tabiat, taşa toprağa verdiği hayatı, ışığı, senden mi esirgiyecekti? Seni bu kadar güzel, şirin yaratan tabiati, nankör mü sanıyordun? Hayır! Seninle gezeceğiz. Beni yalnız bırakmıyacaksın!

— 2 —

(Kadın, odada yalnızdır.)

Kadın — (Elini göğsüne bastırarak:) Birdenbire ne oldu bana? Göğsüm yara gibi sızlıyor... Gözlerim de kararıyor gibi... Ne oluyorum? Vücudüme, bir kesiklik geldi... (Elini boğazına götürür:) Boğulacağım... Biraz hava... Biraz hava... (Sayıklar gibi söylenir, bir müddet çırpınır, yorgun düşer, solukları darlaşır ve gözleri korku ile açılır. Bağırmak ister. Doğrulmak için çabalanır. Kuvveti kesilir, başı yastığa yapışır, gözleri ağır ağır kapanır, göğsü hafif hafif kabarıp iner ve nihayet cansız serili kalır.)

Erkek — (Girer, kadına bakar, uyur zanneder:) uyuyor... Uyusun... Dinlenmeğe muhtac... (Durur, şüphelenir, elini tutar:) O ne! (Bağırmak ister:) Yoksa!.. Neclâ... Neclâ... Cevab ver... Aç gözlerini... Bugün iyisin değil mi? Seninle seyahate çıkmıyacak mıyız? Yolculuğumuzu unutuyor musun? (Kadının göğsünü dinler ve çığlık kopararak ölünün üzerine kapanır:) Gittin mi? Beni yalnız bırakıp gittin, öyle mi?

***

Kadın, yalnız başına yolculuğa çıkmıştı; erkek te bu acıyı çıkarmak için, yalnız başına yola çıktı.

Eğer bu ayrı yollar, bir gün birleşir de, karşı karşıya gelecek olurlarsa, kim kimi mızıkçılıkla, vefasızlıkla, sözünde durmamazlıkla itham edecek?

MAHMUD YESARİ

Bugün İPEK SİNEMASINDA
13 No. LU CASUS
AŞK - HEYECAN - HARB - SEVİŞEN CASUSLAR - ZENGİN ve MUAZZAM SAHNELER.
Amerikan ordasunun hudutsuz yardımlarile ve milyonlar sarfile yapılan muazzam şaheser
Baş rollerde ; GARY COOPER - MARYON DAVIS
(Fransızca sözlü) Ilâveten: Paramount Jurnal. Bugün saat 11 de tenzilâtlı matine

BİR FAKİR DELİKANLININ HİKAYESİ
Oynıyanlar : MARİE BELL - PİERRE FRESNAY

Bugün seyredeceğiniz yegâne film
SARAY sinemasında
Hergün matinelerde ve suvarede
Şimdiye kadar görülmemiş bir muvaffakiyetle gösterilmekte olan
ALİ BABA ve HARUN REŞİD
Tamamen türkçe sözlü ve şarkılı şark opereti
filmidir. Göz kamaştırıcı dekorlar, şark dans ve baletleri velhasıl tekrar tekrar görülecek muhteşem bir şaheserdir.
Bugün saat 11 de tenzilâtlı matine vardır.

Yarın akşam saat 21 de FRANSIZ tiyatrosunda
ŞERİF MUHİDDİN Targan
KONSERİ - Viyolonsel ve Ut
Biletler Fransız Tiyatrosu gişelerinde satılmaktadır.

Amerika Metropoliten operası yıldızlarından
GRACE MOORE
BİR AŞK GECESİ
Büyük Opera filmi önümüzdeki çarşamba gününden itibaren
MİLLÎ sinemada
başlıyor. Ayrıca büyük ilâve

Bugün, bu gece
Şehzadebaşında HİLÂL sinemasında
İki büyük harikalar filmi birden
Bu seneki filimlerin en dehşet ve heyecanlısı olan
KORKUNC CANAVAR
Büyük sergüzeşt filmi
Şuh yıldız « MARTHA EGGERT » in
büyük muvaffakiyetle başardığı
ÇARDAŞ FÜRSTİN
Almanca sözlü büyük operet film
Arzuyu umumî üzerine ilâveten:
«DENİZ KIZI EFTALYA» nın en son okuduğu
«ÇOBAN - AYSE KIZ»
Bugün devamî matineler: (11) den itibaren başlar.
Dühuliye (20) paradi (15) kuruştur.
Damping gecelerini bekleyiniz!... sorunuz!...

Bugün sinemasında TAN
BOZAMBO
Yeni FOX JURNAL
İlâveten: MİKİ MAVS

Kulak, Burun, Boğaz mütehassısı
Dr. Şevket Hüsnü
Beyoğlu, Singer kumpanyası karşısı
Saka çıkmazı No. 3 Tel. 43242

Yarınki Pazartesi akşamı
YILDIZ SİNEMASINDA Mevsimin ikinci büyük galası
New York Metropoliten operası san'atkârlarından
LAUWRENCE THIBETT 'In güzide filmi
METROPOLİTEN
isimli büyük musiki ve güzel san'at şaheserinde
PAGLIACCI, FAUST
BARBIER DE SEVILLE ile CARMEN

Operasının son iki perdesini dinliyeceksiniz.
GALA GECESİ için yerlerinizi şimdiden temin ediniz
Programa ilâveten
Musiki üstadlarından MENDELSSOHN.. Hayatı ve eserleri.. Aynı zamanda FOX JURNAL ve canlı resimler. Bugün 11 tenzilâtlı matine vardır.
Bugün bu akşam ve yarın son matinesine kadar
MONTEKARLO GECELERİ

BUGÜN: Küçükler ve Büyükler... Herkes
SUMER SİNEMASINDA
SİMONE SİMON'u
Güzel Günler
genclik ve neşe filminde görünüz. Güzel bir aşk hikâyesi tasvir eden ve son derece nazik ve hissî olan bu güzel filmin diğer artistleri: Jean Pierre Aumont ve Raymond Rouleau
Bugün saat 11 de matine. Umumî duhuliye 35 kuruş

İSTANBULLU!
SENDE ARKADAŞIN GİBİ
KLEOPATRA
yı gör ! bu kadar muhteşem, bu kadar muazzam ve bu kadar zengin bir film bütün dünyada ilk defa oynanıyor ve görülüyor.
İKİ SİNEMADA OYNIYOR !
Şehzadede MİLLÎ Ayrıca : KAFESTE AŞK
Oynıyan : CLAUDETTE COLBERT Bugün müteakip seanslar
Istanbul'da ALEMDAR Ayrıca : AŞK KURBANI

Hoş ve neşeli 2 saat geçirmek isterseniz
Istanbulun en kibar sineması olan
AZAK Sinemasına Gidiniz !
GECE BÜLBÜLÜ
HENRY GARAT - MONİQUE ROLLAND
Ayrıca : Dünya havadisi ve komik

TURK Sinemasında muhakkak görünüz
BRIGITTE HELM - HENRY ROUSSEL - FRANCOISE ROSAY
UÇURUMA DOĞRU
Müthiş bir entrika
Politika adamlarının içyüzü
Fevkalâde lbüs güzel yıldızlar
Neşe - genclik - merak - heyecan
Fransızca sözlü - Ilâveten UFA Dünya haberleri
Bugün saat 11 de tenzilâtlı matine

Her görene zevk veren bir filim
MARİETTA
Fransızca sözlü ve hakikî fransızca şarkılı büyük OPERA film
Bugün MELEK Sinemasında
JEANNETTE MACDONALD - NELSON EDDY
İlâveten : Paramount Jurnal. Bugün saat 11 de tenzilâtlı matine

RADYO

Bu aksamki program

İSTANBUL:

12,30 muhtelif plâk neşriyatı - 18 Tokatlıyandan nakil, telsiz caz - 19 Adananın kurtuluşu münasebetile söylev, Taha Toros tarafından - 19,30 orkestra musikisi - 20 Tarım Bakanlığı namına konferans, ormancılık hakkında, mühendis Sabit tarafından - 20,30 stüdyo caz, tango ve orkestra grupları - 21,15 Eminönü Halkevi gösterit kolu tarafından gösterit, (Karanlıkta kalan) Moris Maeterlinck - 21,45 son haberler, saat 22 den sonra Anadolu Ajansının gazetelere mahsus havadis servisi verilecektir.

VİYANA:

17,35 konuşma - 18 kıraat ve karışık yayın - 18,55 eğlenceli konser - 20,05 spor ve saire - 20,15 konserin devamı - 21 edebî yayın - 21,05 Viyanalı kadın: Piyes - 23,05 haberler - 23,25 konser: Lisztin eserleri - 24,05 konuşma - 24,20 balet ve dans musikisi.

BERLİN:

17,05 Kolonyadan - 19,05 piyes - 19,50 piyes - 20,05 musiki - 20,45 spor - 21,05 eğlenceli konser - 22,05 Laypzigden - 23,05 haberler - 23,35 Münihten - 1,05 orkestra konseri.

BUDAPEŞTE:

18,05 yeni Fransız musikisi - 19,20 hikâyeler - 19,50 Çingene orkestrası- 21,15 operet parçaları - 22,45 haberler - 23,05 cazband takımı - 24,05 Çingene musikisi

BÜKREŞ:

17,05 memleket yayını - 18,05 orkestra konseri - 20,05 haberler - 20,40 opera binasından naklen opera temsili - 24,05 gramofon.

LONDRA (Regional):

19,05 koro ve orkestra konseri - 20,05 salon musikisi - 20,35 orkestra konseri - 22 dini yayın - 22,55 haberler - 23,20 piyes - 24,50 son.

PARİS (Radio Paris):

19,05 eğlenceli konser - 21,05 şan konseri - 21,35 radyoda at cambazhanesi - 22,05 piyes - 22,35 haberler - 22,50 piyes- 24,50 dans musikisi - 1,20 hafif musiki.

ROMA:

17,05 gramofon - 17,35 Asmaradan nakil - 18,05 senfonik konser - 20,30 haberler - 21,05 musiki müsabakası - 21,35 piyes - 23,20 dans musikisi.

Yeni zabıta romanımız : 5

Kanlı Bilmece

Yazan: Edgar Wallace

Dudakları arasındaki kürdanı çiğnemekle meşgul olan ihtiyar bir müddet düşündükten sonra ilâve etti:

— Bu adamı görmesini hiç istemiyorum. O yirmi, otuz sene evvel benim ortağım olmuştu. Kumarbaz, sarhoş, kendini bilmez bir heriftir.

İhtiyar bir sual sorulmasını bekliyor muş gibi sustu. Sonra:

— Şayed buraya gelecek olursa onu kat'iyyen içeri almıyacaksınız, dedi. Ha, hem kulağımızda olsun, siz hiç kimse ve hiçbir şey hakkında bir tek kelime bilmiyorsunuz. O herifin burada ne isi var bilmem ki... Bir maskara, bir sarhoş... O da vaktile zengindi. Çok zengindi. Fakat bütün tahvillerini sattı İçkiyi herşeye tercih etti. Buraya ne aramıya geliyor. O kadını mı? O ölmüştür.

Trasmere bu sözleri söylerken birden basını kaldırdı ve Valterse bağırdı:

— Herif, beni niye dinliyorsun?

— Affedersiniz, efendim, ben zannediyordum ki...

— Dışarı çık, çabuk dışarı çık!

— Peki efendim.

İhtiyar, uşağının kendisini bıraktığı yerde yarım saat olduğu gibi kaldı. Sonra ayağa kalkarak yazı masasının yanına gitti. Bir göz açarak çini mürekkebile dolu bir şişe çıkardı ve masanın üzerine koydu. Bir baska gözden de kalın bir tabaka kâğıdla bir fırça aldı. Fırçayı mürekkebe daldırdı. Sonra kâğıdın sağ kösesinden aşağı doğru yazmağa basladı. Karışık, garib sekilli Çin harflerini son derecede kolaylıkla yazıyordu. Bir sütunu bitirince ötekine geçti. Bu şekilde bütün sahifeyi doldurdu. Yalnız sonda biraz boş ver bırakmıstı. Fırçayı elinden bırakarak veleğinin cebinden kurşunkalem kalınlığında fildisi bir üstüvane çıkardı. Bu üstüvanenin bir ucunda iki Çin harfi mahkûk bulunuyordu. Bu onun mührü idi. İhtiyar mührü de kâğıdda boş kalan vere bastıktan sonra kâğıdı birkaç defa büktü.

Odadan dısarı çıkan Valters kapıdan pek uzaklasmamıstı. Merdivenin üstündevdi. Basını uzatmıs, kapının üstündeki küçük pencereden içerisini görmeğe çalısıyordu. Bu pencereden odanın üçte birini görmek kabildi. Fakat aksi gibi Trasmere onun rüyet sahasından haricde bulunuyordu. Bu saha dahiline girdiği zaman artık kâğıd elinde değildi.

Trasmere zile bastı. Valters derhal koştu.

— Unutmadınız, ya ben kimseyi kabul etmiyeceğim.

— Unutmadım, mösyö!

İhtiyar Trasmerenin korktuğu çoktan basına gelmisti. Çinden beklenen yolcu yalnız Londraya gelmekle iktifa etmemiş, eski ahbabının evini de arayıp bulmuştu. Valters zil sesine biraz teahhurla cevab verdi. Odasında kendisine aid bir işle mesguldü. Sokak kapısını açınca tunc yüzlü, sakallı, iriyarı bir adamla karşılaştı. Arkasında yırtık pırtık eski bir elbise vardı. Gömleği de yamalı ve kirli idi. Ellerini ceblerine sokmuştu. Şapkasını arkaya itmis, bulanık nazarlarla uşağı süzüyordu. Hulâsa bir bakısta Mister Velling Brovnun sarhoş olduğu anlaşılıyordu.

— Hey bana bakşana mendebur herif, aziz dostum Trasmerenin kapısında beni ne diye bekletivorsun?

— Mister Trasmere sokağa çıkmıştır efendim. İsminizi bildirirseniz gelince kendisine söylerim.

— Benim adım Vellington Brovndur, aslanım. Şeifudan gelen Vellington Brovn. İçeri girip kendisini bekliyeceğim.

Valters bu sözü duyar duymaz yolu kapatarak:

— Mister Trasmere evde bulunmadığı zamanlarda bana kimseyi içeri almamaklığımı emretti, dedi.

Vellingtonun suratı bir anafor gibi karıştı. Hiddetle bağırdı:

— Size bu emri verdi ha! Benim için.. Ben ki o hırsızlar hırsızının zengin olmasını temin ettim, bana bunu yapsın... Benim geleceğimi bildiği halde bu emri versin...

Valters tereddüdle sordu:

— Siz Çinden mi geliyorsunuz?

— Ahmak, sen kendi kendine tutuldun. Bak görüyor musun? Ben sana böyle birşey söyledim mi? Sen Şeifunun Çinde olduğunu bilecek adam mısın?

Valters inadcı bir tavırla başını salladı:

— Şeifu ister Çinde, isterse ayda olsun, siz içeri giremezsiniz, mösyö.

— Girerim.

— Giremezsiniz. Mister Trasmere evde yoktur. On beş günden evvel de geri gelmiyecektir.

— Ya, demek içeri giremem, öyle mi?

Mücadele kısa sürdü. Valters güçlü kuvvetli olduğu nisbette genc, Vellington ise ihtiyardı. Uşak onu bir tutuşta taş basamaklara fırlattı. Akabinde arkasından koşup ensesinden tutmamış olsaydı Çinden gelen misafir hiç şüphesiz basamaklarda kafasını parçalıyacaktı.

Sarhoş bağırmağa başladı:

— Eskiden olsaydı seni öldürürdüm. Alçak herif, beni köpekler gibi döğmeğe kalkarsın, ha!

— Buna siz sebebiyet verdiniz efendim. Benim size fenalık yapmağa niyetim yoktu.

Vellington yumruğunu havaya kaldırarak tekrar bağırdı:

— Efendinizle hesab görmeğe geldim, anlıyor musunuz? Bu hesabı nasıl olsa temizliyeceğim.

—4—

Ayni gece Tab Hollandın oturduğu apartımanın zili hızlı hızlı çalındı. Üzeri kâğıdlarla dolu olan masasının önünde yazı yazmakla meşgul olan Tab homurdandı:

— Bu da kim?

(Arkası var)

Fransız Tiyatrosu
Halk opereti
Bugün matine saat 16 da
Bu akşam 20,30 da
TELLİ TURNA
Büyük operet son hafta
Yazan: Mahmud Yesari.
Müzik: Sezai ve Seyfeddin Asaf.
Pek yakında DENİZ HAVASI
Gişe gündüz açıktır. Telefon 41819.
Fiatlar: 25, 50, 75, 100, loca 300, 400
Pazartesi akşamı Kadıköy Hâlet iyatrosunda BAY - BAYAN

Kimyager doktor
İBRAHİM ETEM
Kimyaevi
30 senedenberi faaliyette olan kimya evidir. Hayatî, gıdaî, devaî tahlilât yapar.
Kabul saatleri 9 dan 5 e kadardır
Çemberlitaş karşısında Peykhane sokak No. 4

MÜSABAKAMIZ

Tarihte Türkler için

Söylenen büyük sözler

— 5 —

Demirbaş Şarlın fikirleri

Demirin, ateşin ve suyun yapamadığını onlar yaptılar, beni esir ettiler. Fakat şefkatin, ülüvvü cenabın, asaletin, nezaketin esiriyim

«Poltavada esir oluyordum. Bu, benim için bir ölümdü, kurtuldum. Buğ nehri önünde tehlike daha kuvvetli olarak belirdi. Önümde su, ardımda düşman, tepemde cehennemler püskürten güneş!.. Su, beni boğmak; düşman, beni parçalamak; güneş, beni eritmek istiyordu. Gene kurtuldum. Fakat bugün esirim, Türklerin esiriyim. Demirin, ateşin ve suyun yapamadığını onlar yaptılar, beni esir ettiler, ayağımda zincir yok. Zindanda da değilim. Hürüm her istediğimi yapıyorum. Lâkin gene esirim, Şefkatin, ülüvvü cenabın, asaletin, nezaketin esiriyim. Türkler beni işte bu elmas bağa sardılar. Bu kadar şefkatli, bu kadar âlicenab, bu kadar asil ve bu kadar nazik bir milletir arasında hür bir esir olarak yaşamak, bilsen, ne kadar tatlı!..»

Demirbaş Şarl

Demirbaş Şarl

Demirbaş Şarl kimdir?

Kendi yurdunda «İsveç Aslanı», frenkler arasında gencliğindenberi Prince belliqeux ve Türkler tarafından da Demirbaş diye anılan İsveç Kralı Onikinci Charles, On sekizinci asrın tanıdığı en yüksek simalardan biridir. «1682» de doğdu, babası On Birinci Şarlın yerine 1697 de tahta çıktı ve pek genc olmasına rağmen büyük bir liyakatle memleketini idareye koyuldu. O sırada Avrupanın şimal muvazenesi aksaktı, birbirine zıd ihtiraslar çarpışıp duruyordu. Bir tarafta Rusya Çarı Deli Petro, Baltık denizine tamamile yerleşmek istiyordu. Danimarka Kralı Dördüncü Fredrik, İsveç hükümdarlarına kaptırdığı yerleri geri almak, Holştayn Dükalığını yakalamak hırsını besliyordu. Polonya Kralı ve Saksonya Prensi Ogüst te «Livland» ı elde etmek fikrini güdüyordu. Bütün bu emeller, İsveçin zararına idi Demirbaş Şarlı heyecan içinde bırakıyordu.

On sekizinci asrın ilk yıllarında Avrupanın şimalini altüst eden harbler işte bu yüzden çıktı. İlkin İsveçle Danımarka çarpıştı, Demirbaş galib geldi. Sonra Lehistanla İsveç karşılaştı, gene Demirbaş üstün çıktı. Ogüst, hem yenilmiş, hem tahtından atılmıştı. Sıra Ruslarla İsveçlilerin boy ölçüşmesine gelmişti. Demirbaş, en inadcı düşman gibi görünen Deli Petronun üzerine atılmakta tereddüd etmedi, onu «Narva» da ağır bir inhizama uğrattı. Bu zafer, bütün Baltık denizini Ruslara kapamak için kâfi idi. Fakat Demirbaş, mağlûb ettiği düşmanı öz kaynağında, Moskovada sarıp bitirmek hırsına kapıldı, Moskova üzerine yürüdü, Poltavaya kadar ilerledi ve... bozuldu.

Umulmıyan bu bozgun, çok ağırdı. Şarlın yaralı olması felâketin çerçevesini genişletiyordu. Arkası düşmanlarla kapalı olduğu için İsveç Aslanının Rus kafesine girmesi pek muhtemeldi. Bu vaziyette Türk topraklarına sığınmaktan başka çare yoktu. Demirbaş ta bu çareye başvurdu, Dinyesteri ve Dinyeperi bin türlü güçlükler içinde aştı, Aksu kıyılarına ulaştı, bu suyu da geçince Türk topraklarına girmiş ve kurtulmuş olacaktı. Ruslar, sallara bineceği sırada ona yetiştiler ve saldırdılar. Yaman bir savaştan sonra yaralı Kral suyu aşabildi, Türklerin kucağına düştü.

Demirbaş, Poltava harbinden önce İstanbula bir elçi heyeti göndermek istiyordu. O emeline girmeden bu felâkete uğramıştı. Türk sınırında Babadağ muhafızı Yusuf Paşa ile karşılaşınca gülümsedi:

— Biz, dedi, Türkiyeye elçi gönderecektik. Meğer kendimizin gelmesi mukaddermiş!

Demirbaş, beş yıl kadar Türkiyede oturdu. Karargâhı ilkin Bender kasabasıydı, oradan Rusyanın içini tarassud ediyordu. İstanbula Nöyke Baver adlı bir elçi yollamıştı. Onun ve daha sonra gönderdiği Ponya Tovveski adlı adamının çevirdikleri entrikalarla Topkapı sarayında mühim nüfuz kazandı, Üçüncü Ahmedin anası Gülnüs Sultanla dost oldu ve bu vasıta ile Deli Petro aleyhine harb açtırdı.

Türkler, Demirbaş Şarlın öcünü almakta güçlük çekmediler, Rus Çarını Perut suyu kenarında sıkıştırdılar. Fakat Sadrazam Baltacı Mehmed Paşa gevşek davrandı, Çarın o sırada metresi bulunan Katerinanın güzelliğine kapılarak tuzağa düşen avı serbest bıraktı, kıymetsiz bir muahede imzalıyarak geri döndü. Bu hâdise, Demirbaş Şarlı, Poltava inhizamından daha ziyade müteessir etti, küplere bindirdi. Fakat ok yaydan çıkmıştı, Rus ordusu ve hükümdarı kurtulmuştu. Ne yeniden harb açılabilirdi, ne de Çarı ikinci defa olarak tuzağa düşürmek mümkündü.

Bundan sonra Demirbaş Şarlın konukluğu Osmanlı devleti için dağdağalı bir mesele oldu. Kendisini yurduna göndermek için yıllarca çılışıldı. Deli Petrodan, gene Türklerin elile, bir intikam almak istiyen Şarl, memleketine gitmek istemiyordu, boyuna entrika çeviriyordu. Padişah ise sulhu muhafaza kaygusile onun uzaklaşmasını diliyordu. Uzun münakaşalardan, mücadelelerden ve kendisini Rus hududundan uzaklaştırmak için Dimetokaya nakletmek gibi zecrî tedbirlerden sonra mesele tatlıya bağlandı ve Şarl, yanında dört yüz kişi olduğu halde bir ramazan günü Dimetokadan çıktı, bütün Türk şehirlerinde ve köylerinde saygı görerek Erdel hududuna geldi, orada kıyafetini değiştirip askerlerinin arasına karıştı, selâmetle İsveçe ulaştı.

Bu demir iradeli ve gerçekten inadcı genc Kral, yurduna varır varmaz gene harbe girişti, Danimarka ile çarpışmaya başladı ve Frédérikshall kalesini muhasara ederken kurşunla vurulup öldü (1718).

Şarl, çok zeki ve çok cesur bir adamdı, her bakımdan yüksek bir şahsiyetti. Meşhur Voltaire onun hayatını zarif bir üslûbla hikâye etmiştir. Yukarıya koyduğumuz sözler, Şarlın Benderde iken kızkardeşi Ulrique - Eléonore'a yazdığı mektublardan alınmıştır.

M. TURHAN TAN

Biz bize

Selim Sırrı Peyami Safa Ve Schopenhauer

Bu üç muharririn kültür mefhumu hakkındaki düşüncelerini okuyalım:

Selim Sırrı diyor ki: «Kültür sahibi adamlar, umumî malûmatı yolunda, fenden, edebiyattan, resimden, musikiden azçok nasib almış, gözünü, kulağını, dimağını iyi terbiye etmiş olanlardır.»

Peyami Safa Selim Sırrının fikrini beğenmiyor. Ona göre «Bu bilgiler lise değil, universite seviyesini de aşsa gene muhtac olduğu felsefe tefekküründen mahrum kaldıkça kültür vasfını benimsiyemez.»

Schopenhauer, şöyle der: «Filozofların eserlerini, asıllarından okumayıp ta, nazariyelerinin izahını, yahud doğrudan doğruya bir felsefe tarihi okumak, kendi yiyeceği yemeği başkasına çiğnetmek gibidir. Senede yarım düzinesi intişar eden «Felsefe tarih» lerinden, ancak onları yazan profesörlerin kafasına gireni alabiliriz. Bu gibi felsefe parazitleri, para kazanmak için alelâcele yazdıkları kitablarda büyük dâhilerin düşüncelerinden bize ne gösterebilirler? İzah edecekleri nazariyeyi kendileri nekadar anlamışlardır?»

İşte kültür mefhumu üzerinde üç ayrı düşünce.

Fakat birbirine benzemiyen bu üç ayrı düşünceyi arkaarkaya okuduktan sonra kültür mefhumuna dair iyi bir fikir edinebiliyoruz.

Kültür, ne şudur, ne budur. O nisbî birseydir.

İnsan eti yemiyen bir zenci, vahşi bir kabile reisine nazaran kültür sahibi sayılır.

Felsefe tarihi yazan bir profesör, Schopeuhauer'e nazaran kâfi derecede kültürlü olmıyabilir.

Bunu böylece kabul ettikten sonra, herhangi bir cemiyet içinde vasatî bir kültür seviyesi bulmak, ve bunu diğer bir cemiyetin kültür seviyesile karşılaştırmak artık bir istatistik meselesidir.

N.

Mahkemeden kol kola çıktılar

İzmir (Özel) — Cumaovasından Kavalalı Mehmed adında bir genc, ayni köyden 13 yaşında bir kızı kaçırmış olmakla itham edilerek asliye ceza mahkemesine verilmiştir. Kız da mahkemeye gelmiş ve heyeti hâkimeye:

— Ben on üç değil, on sekiz yaşındayım. Babam bana şimdiye kadar hiçbir şey yapmadı, giydirip kuşatmadı. Mehmedi sevdim ve ona kendim kaçtım. Mehmed, benimle evlenmek istediği için, bana hiç dokunmadı. Nüfusüm küçük yazdırılmıştır. Beni bu delikanlıya verin.

Demiştir. Mahkeme, kızın yaşının filhakika fazlaca olduğunu görmüş, kendisini baba veya delikanlıyı tercihte serbest bırakılmıştır. İki genc, kol kola vererek Adliyeden çıkıp gitmişlerdir.

Dil üzerinde çalışmalar

Güneş-Dil Teorisi notları

Eski zamanlarda has isimler nasıl verilirdi?

HAS İSİMLER

I

Yaşıyan dillerle bir ilgisi, bir anlam bağı yok gibi görülen sayısız has isimler vardır. Bu has isimlerin; hangi devirlerde ve hangi uruktan insanların ağzından çıktığını bugünkü ilim ehemmiyetile araştırır. Çünkü has isimler, kültür izleri ve kazıtların ifadesi gibi bize tarihin ardındaki ve içindeki ataların seslerini sözlerini ve adlarını tekrarlıyan ölmezliklerdir.

Anadolu bu eski seslerin, sözlerin ve adların en çok tekrarlandığı ana yurd - ların başında geldiği için has isimlerini okurken ve ne maksadla olursa olsun onlara dokunurken, millî bir kaygu ve vatanseverliğin çok uyanık ve alıngan bir endişesini içimizde ve beraberimizde bulundurmalıyız.

Gönlü ve yüreği yurdseverliğin ilâhi ateşile kavranmış, bazı gencler, ve onların teşkil ettiği sosyeteler, ne demek ve ne göstermek istediği açıkça anlaşılmıyan bu düğümlü ve karanlık has isimleri kaldırıp yerine bugünkü lehçemize göre yapılmşı adlar koymak, arzusunu gösteriyorlar. Yerden göke kadar haklı olmakla beraber, bu değerli yurddaşlara aceleden sakınmalarını ve sabırlı davranmalarını tavsiye edeceğim. Çünkü anlamlarını anlamadığımız o isimlerden birçokları; gerçekte tam ve temiz türkçedirler. Ve çünkü hakikî bir Türk milliyetinin ilim esaslarına dayanarak berkçe kurulduğu ve kökleştiği uğurlu ve mutlu Atatürk devri Güneş ve ışık devridir. Bu devrin geceyi yırtan ve karanlığı eriten nuru karşısında çözülmedik hiçbir düğüm ve dağılmadık hiçbir kuytuluk kalmıyacaktır...

***

Eski kültürlerin ergin bir derecede yerleşip genişlediği yer bölgesi yakın Asya idi. Yakın Asyanın Mezapotamyasında, Kafkasında, Arab yarım adasında ve Suriyesinde yaşıyan eski ulusların hepsi Anadoluda yaşıyanlarla tek bir milet yapıyorlardı. Önceleri hem dinleri, hem dilleri, hem kültürleri birdi. Tarih bize onları Orta Asyadan garbe götüren büyük akın yollarının üzerinde, ayni urukun kolları olarak tanıtıyor. Ve Hazarı geçenlerin, hemen hepsi Anadoluya muhakkak uğramış ve orada bir müddet yurd tutmuşlardır. Onun içindir ki yakın Asyanın her tarafında ayni has isimler buluyor ve öğreniyoruz.

Eski zamanlarda has isimler nasıl verilirdi:

Has isimler üzerinde [Sümer et Akkad. Contribution à l'histoire de la civilisation dans la Basse Mézopotamie] adlı önemlice bir kitab yazmış olan Charles - F. Jean, kitabın muhtelif yerlerinde (ilk insanların has isimleri hep mabud adları veya mabud vasıfları idi) dedikten sonra şu mühim satırları yazar:

Vaktile mukadderatın Tanrı adile saptandığını sanırlardı. Bu suretle şu isimler meydana çıkmıştı:

İnim Dıngır ra yani ra Tanrının adı.

İnim Dıngır sara yani sara Tanrının adı.

İnim Dıngır nanna yani nanna Tanrının adı.

İnim Dıngır su yani su Tanrının adı.

İnim Dıngır enlil yani enlil Tanrının adı.

İnim Dıngır nidaba yani nidaba Tanrının adı.

Charles - F. Jean S. 22.

Buna benzer adlar pek çoktu. (Hum) Tanrı da bir mabud idi ve (tıngır) gibi Güneşin vasıflarından birine işaretti. Onunla da (Hum, nam Tar, ra) şeklinde mürekkeb isimler yapıyorlardı. Tetkikimize kolaylık vereceği için Charles - F. Jeandan şu satırları da naklediyorum:

«Sonraları akıl ve şuur hükmetmeğe başlayınca has isimlerin terkibi değişti. Çocuklarına ad verirken ona bir de fikir katıyorlardı. Meselâ (Uşur, Avat Dıngır Şamas) yani (Güneş Tanrının adını iyi sakla) gibi isimler yapıyorlardı. Bu uzun ve mürekkeb isimleri sonra kısalttılar. Ve meselâ bu Uşur Avat Dıngır Şaması) Uşur Avazu (yani; onu an) yaptılar. (Bizde Aşur ve Aşura adına dikkat) zamanla bugünkü biçimde adlar türemeğe başladı. Sın Dıngırın, Adad Dıngırın ziyası, Dağan Dıngırın ziyası, Nabi D. Şamas (Şamas, Tanrının Peygamberi) gibi, Charles - Fjean 25».

Bu mabudlar kimlerdi? ve bu mabud adlarının kaynağı neresiydi?

İlk insanlar herşeyin üstünde ve herşeye hâkim olan Güneşe tapıyorlardı. Güneşin karşısında insan gövdesinin fiziyolojik, hareketlerle alana çıkan ilk hayranlık sesleri ilk kelimeleri yaptı. Ve şüphesiz ki bunlar yalnız Güneşin vasıflarını anlatıyordu. Eşyaya ve hâdiselere de ayni adları koydular. Bunlar sonraları birer müstakil mabud oldu. Has isimlerin kökü Mezopotamyadan ve Mezopotamya medeniyetinin sekiz dokuz bin yıllık, hayatından çok yukarılara dayandığı için, Charles - F. Jean şu mülâhaza yı ileri sürmeğe mecbur olmuştur. (İlâhi adların çoğu tarihî belgelerden eskidir. Bu eskilik o kadar yukarılara çıkabilir ki orijinleri tarihten önceki devirlerin karanlığı içinde kaybolur gider. S. 36).

Böylece anlaşılıyor ki: İlk insanlar maddî, manevî; tanıdıkları her varlığa hep Güneşin adını veriyorlardı. Hayır ve şer yaratan koruyucu ve kavurucu Tanrılar, sıcağa ve soğuğa karşı barındıran yerler, yağmuru getiren fırtına, yıldırım, şimşek, toprakları besliyen seller, yaşatmağa yarıyan ürünler, hepsi ve hepsi adlarını o kaynaklardan alıyordu. İşte mabudlar mabudu (Ut) işte (Ra) ve ondan türemiş tapıklar:

Anu, Atar sara, adad kat, at, aş, Rabu, Raman adar (azer)... Marduk, gal, Malik, ve Taşup, bunların hepsi, ya Güneşin kendisi, ya ışığı, ya kudreti, ya büyüklüğü hülâsa bir vasfı idi. Ve kimisi Sümerde, kimisi Elamda, Etide, kimisi Hindde muteber tutuluyordu. Fakat her eski yurd bunların hepsini birden tanıyordu .Meselâ ağni hem Hint vedalarının hem Sanskrit dili konuşanların hem Mezopotamyalıların ateş Tanrısıydı.

Realiteye uygunluğu ve lojikliği bakımından şimdiye kadar ileri sürülmüş dil teorilerinin başında ve üstünde olarak, dillerin nasıl gövdelendiğini bir kanun kesinliğile anlatan, Güneş - Dil teorisi bu hakikati bize şu açık ve aydın sözlerle anlatmaktadır:

(«Bu teorinin temeli insan benliğini Güneşin tanıtmış olması fikridir. İnsanın Güneşle ilk alâkası ve bütün mefhumları ondan, onun türlü görünüşlerinden veya kayboluşundan, yürüyüşünden alması ve düşünüşünün inkişafı ve kuvvet peyda etmesile nihayet Güneşe de, bütün kâinata da hâkim olabilmesi... Bu elbette üzerinde durulması ve düşünülmesi çok gerekli bir meseledir. İşte biz bunu en tabiî ve en lojik bulduğumuz içindir ki yukarıda işaret ettiğimiz inancı göstermiş buluyoruz. (Etimoloji, Morfoloji ve Fonetik bakımından Türk - Dili 3 - 4).

BUGÜN DE BU..

Kısırlaştırma kanunu

Şu Hitler yok mu? Beşeriyetin başına ne işler açtı!. Alman ırkının tasfiyesi için onun icad ettiği kısırlaştırma usulünü şimdi de bir Türk doktoru kalkmış, bizde tatbik ettirmek istiyor.

Bu usulün belki sosyal, tıbbı, eugénique bakımdan birçok faydaları vardır. Belki nizam ve intizam dairesinde tatbik edilecek olursa Bakırköy timarhanesi biraz ferahlar, Mazhar Osman üstadımız Feneryolundaki güzel bahçesile meşgul olmağa vakit bulur, Darülâcezenin sahibsiz çocuklar paviyonu başka muhtaclara tahsis olunur... Belki Kızılay Cemiyeti beslemek zaruretinde kaldığı aç çocuklardan kurtulur.. Belki memlekette serseriler, yankesiciler, katiller, mütereddi insanlar azalır, ortalık güllük, gülistanlık olur..

Hekim değilim: Irkın böyle usullerle mutlaka ıstıfa edip etmiyeceğine aklım ermez. Fakat herhalde, kısırlaştırmanın gayriinsanî olduğu kanaatindeyim. Üstelik, bu usulün sosyal faydalarile zararlarını kendi zihnimde ölçünce, zararlarının galib olacağı neticesine varıyorum. Yeni doğan bir çocuğun, ana ve babasının ahlâkı üzerinde iyi tesirler yaptığı, onları evlerine barklarına bağladığı, birçok kötü huylardan vazgeçirdiği, tutumlu ve durendiş olmağa alıştırdığı ve daha böyle, bir takım iyilikleri mucib olduğu sık görülmüş, işitilmiş hallerdir.

Sonra çocuk, sosyetemizin binbir garibesinden biri olarak, yüksek tabaka için yüktür de, fıkara kısmının biricik, hazzını, sevincini teşkil eder. Onları bu hazdan ve bu sevinceden mahrum etmeği istemek kalbsizlik, insafsızlık olur.

Büyük Fredrikin, bu münasebetle bir fıkrasını hatırladım:

Meşhur Prusya hükümdarı bir gün, bir köyde gezerken, kapısının önünde duran bir köylüye, orada düşe kalka oynıyan bir düzineye yakın çocuğu işaretle:

— Bunlar senin mi? diye sorunca, köylü:

— Ne yapalım, haşmetmeab?. Bizim balolarımız, tiyatrolarımız, eğlencelerimiz yok... Uzun kış gecelerinde, vakit geçirmek için işte böyle çocuk yetiştiriyoruz! cevabını vermiş..

Bence neslin, ırkın ıslahı için başka manevî yollar aramak, mektebleri artırmak, halkın seviyesini yükseltmek, sosyal yaraları tedavi etmek varken, ta bilmem nerede, bilmem kim tatbik ediyormuş diye, insanlığın vahşet ve bedeviyet devirlerini hatırlatan bir usule başvurmak bugünün çerçevesine sığmıyan bir hareket olur.

Ercümend Ekrem TALU

Sıvasta bir cinayet oldu

Sıvas (Özel) — Bayramın üçüncü gecesi Kunduracılar çarşısındaki Hüseynin kahvesinde 35 yaşlarında bakkal Eminin ölümile neticelenen bir cinayet işlenmiştir.

Katil 19 yaşlarında kebabcılık ve kahve çıraklığı yapan Raif adında biridir. Maktul Emin, vak'a günü kahveye gelmiş ve köşedeki merdivenli bölmeye çıkmak üzere iken Raif bıçağını çekerek Eminin boğazına yapıştırmıştır.

Emin henüz ikinci basamakta iken düsmüş ve ölmüştür.

Bunun üzerine polis ve bekçiler yetişerek katili yakalamışlardır. Tahkikata devam ediliyor.

Sinobda bir cinayet

Sinob 4 (Özel) — Dün gece burada bir cinayet işlenmiş, Kastamonulu Mehmed, motörcü Hasan kaptanla oğlu Hüseyni tabanca ile yaralamıştır. Mehmed yakalanmış, yaraları ağır olan Hasan kaptanla Hüseyin hastaneye kaldırılmışlardır.

Yazan: **Stefan Zweig**

LEOPORELLA

Küçük roman: 7

Çeviren: **E. Ekrem Talu**

Baron zangır zangır titriyordu. Amcazadesi, Crescence'ın şehadetini mevzuu bahsedince, ellerinin birdenbire donduğunu hissetti. Zihnini elim, korkunc, yaman bir şüphe kavramıştı. Buna rağmen, iradesiz, camid bir cisim gibi evine kadar sürüklendi.

Canaze tabuta konmuştu. Salonda toplanan hısım, akraba kendisini bekliyorlardı. Hepsi de somurtgan ve küskün duruyorlardı. Taziyetleri bir hançerin demiri gibi soğuktu. Maalesef hâdiseyi örtbas edemediklerinden dolayı güya müteessir olduklarını ısrarla söylemeğe lüzum göryüorlardı; zira o sabah hizmetçi merdivenlerden aşağı koşa koşa inerken: «Madam intihar etti!» diye avaz avaz bağırmıştı. Onun içindir ki - halkın bir takım dedikodularla uyanmış olan merakını artırmamak maksadileçok sade bir cenaze alayı ısmarlamışlardı.

Baron, bitkin bir halde, keskin bir bıçak gibi kendisine tevcih edilen bu sözleri, dalgın dinliyordu. Bir aralık, nazarlarını gayri ihtiyarî, yatak odasının kapısına tevcih etti. Fakat derhal tekrar yere baktı. Zihnini işgal ve tazib eden mübhem bir düşünceyi tamamlamak istediği halde bu manasız ve kinli hitablar kendisini şaşırtıyordu.

Bu karalar giyinmiş insanlar, daha bir yarım saat kadar, söylenerekten, başına balta oldular, ve nihayet çekilip gittiler. O, bu boş ve loş odanın içinde tek başına kaldı. Dayak yemiş gibi, mafsalları kırık, başı ağrıyordu.

Derken, kapı vuruldu. Baron ürperdi..

— Giriniz! diye seslendi.

O anda, arkasında, müteredd bir adım.. Çok iyi tanıdığı hem sert ve hem de kaypak bir ayak sesi duydu. Birdenbire içine bir korku girdi: Ensesi mıhlanmış gibi idi ve ayni zamanda şakaklarından dizlerine kadar bütün vücudünü bir titremedir almıştı. Arkasına dönmek istedi, dönemedi; adaleleri işlemiyordu. Oracıkta, odanın orta yerinde dimdik, ağız açmadan duruyordu. Bu suçlu vaziyetinin içine karışan alçaklık ve kahbeliği tamamile müdrikti.

Bu esnada, arkasında lâkayd bir ses duydu:

— Burada mı, yoksa şehirde mi yemek yiyeceğinizi soracaktım?.

Baron gittikçe daha çok titriyordu. Göğsü donuyor gibi idi.

— Şimdilik bir şey istemiyorum .

Diyebilmek için kendini son derece zorlamağa mecbur oldu.

Ayak sesi, sürünerek uzaklaştı. Baron hâlâ arkasına dönemiyordu. Derken ansızın bu katılık zail oldu: Tepeden tırnağa kadar sarsıldı.. Ya nefret, yahud ki asabî bir tekallüs aksülâmel yapmıştı. Bir hamlede kapıya doğru atıldı ve o menfur ayakların bir daha kendisini iz'aç etmeğe gelememesi için anahtarı çevirdi. Sonra, bir sümüklüböcek gibi soğuk ve yapışkan, kendi içinde yükselmekten bir türlü fariğ olmıyan düşünceyi uzağa atmak için bir koltuğun içerisine kendini bırakıverdi. Lâkin bu, nazarı itibare almak istemediği bu müz'iç, iğrenç ve korkunç düşünce onun bütün varlığını sarıyordu. Bütün gece ondan ayrılamadı. Hatta cenaze kaldırılırken, sessiz, sadasız tabutun yanı sıra bulunduğu esnada dahi, yakasını bırakmadı.

Cenaze kaldırıldığının ertesi günü Baron, şehri hemen terketti. Bütün oradakilerin yüzlerine bakamaz olmuştu; izhar eyledikleri teveccühkâr duygularla beraber, öyle müdekkik, deşici bir nazarla kendisini süzüyorlardı - yahud ki ona öyle geliyordu - ki bundan muazzeb oluyordu. Camid eşyaya varıncıya kadar, kendisine acı acı hitab ediyorlar, itham ediyorlar gibi idi. Evin, ve bilhassa yatak odasının bütün mefruşatı, her ne zaman kapıyı aralıyacak olsa, kendisini dışarıya itmekte idiler. Lâkin ister uyanık, ister uykuda olsun, onun için kâbusların en yamanı, bu boş evin içinde sanki hiçbir şey olmamış gibi işlerile meşgul olmakta devam eden eski sır ortağının soğuk lâkaydisi idi. İstasyonda amcasının oğlu onun adını andığı dakikadanberi, ona rasgelmek düşüncesi bile tüylerini ürpertmeğe kâfi geliyordu. Ayağının sesini duymuyor mu idi? Kendisini kaçmağa sevkeden asabî bir heyecana tutuluyordu. Artık Onun salına salına yürüyüşünü, soğukkanlılığını, sekinetini göremez, bunlara tahammül edemez olmuştu. Yalnız onu, onun cırlak sesini, bağlı saçlarını, sinsi, merhametsiz, hayvanî hissizliğini düşünmek bile nefretini tahrik ediyordu ve kendisini boğmakta olan bu bağı koparacak kadar nefsinde kuvvet bulamadığı için kendi kendine öfkeleniyordu. Onun için, tek bir kurtuluş yolu vardı: Kaçmak! Crescence'a hiçbir şey demeden, gizlice bavullarını hazırladı ve ona hitaben yazdığı kısa bir pusulada, Karintiyada bazı dostlarına misafirliğe gitmekte olduğunu bildirdi.

Baron bütün yaz uzakta kaldı; karısının terekesini tasfiye etmek üzere Viyanaya çağırıldığı zaman, oraya gizli gitmeyi ve evinde bekliyen ölüm kuşunu haberdar etmeksizin ötele inmeyi tercih etti. Esasen Crescence efendisinden, gitti gideli haber almamıştı. Evin idaresi ve günlük masrafların tesviyesi için, Baronun avukatile temas ediyordu. Bütün günlerini, mutfakta, iskemlesinin üzerinde mıhlı ve bir baykuş gibi muzlim oturup beklemekle geçiriyordu. Şimdi, kiliseye haftada bir yerine, iki defa gider olmuştu. Yüzü gittikçe sertleşiyor, nasır bağlıyordu. Hareketleri tekrar makineleşmişti. Böyle, aylarca, esrarengiz bir uyusukluk içerisinde yaşadı.

Maamafih, sonbahar gelince, bir takım müstacel işler, Baronun hava tebdilini daha ziyade uzatmasına mâni olmakla, evine dönmeğe mecbur oldu. Kapının önünde, müteredd, durdu. Samimî dostlar arasında geçen iki aylık bir müddet kendisine hayli şeyler unuttrmuştu. Ancak, hayatının kâbus ve belki de kendisinin suç ortağı olan mahlûkla birazdan yüz yüze geleceğini düşündükçe, ayni eski boğucu hafakanları ve ayni bulantıyı duyuyordu. Ve merdivenin, adımlarını yavaşlatarak çıktığı her basamağında, görünmiyen bir el gırtlağına yapışıp sıkıyordu. Uyuşmuş parmaklarını, anahtarı kilidin içerisinde döndürmeğe zorlayabilmek için bütün irade kuvvetini sarfetti.

Anahtarın gıcırdıyan sesini duyar duymaz, Crescence, hayretle mutfaktan dışarıya fırlamıştı. Efendisini görünce, biraz sararıp soldu, ve sonra, başını eğmeğe bir vesile olsun için, yerde duran bavulları yakaladı. Lâkin selâm vermeyi unutmuştu. Baron da ağız açmadı. Crescence, sessiz, bavulları odaya götürdü.. Baron, sessiz, onun peşi sıra yürüdü.

(Arkası var)

Adananın kurtuluşu bugün kutlulanıyor

Binbir türlü efsanevî kahramanlıklarla yurdlarmı müdafaa eden Toros çocukları, kurtuluş günü için büyük bir program hazırladılar

5 kânunusani 1922 de Adanaya giren askerlerimizden bir makinelitüfenk müfrezesi...

Adana (Özel) — 14 yıldanberi Çukurovalıların büyük bir sevincle kutlulamakta oldukları (5 kânunusani) kurtuluş bayramı için bu yıl da önemli hazırlıklar yapılmaktadır.

Filhakika, Adana kurtuluş yıldönümünün bu kadar içten kutlulanmasının sebebleri var. Çünkü Adananın ulusal kurtuluş savaşında üstüne aldığı ödev ve Toros çocuklarının bu uğurda katlandıkları özverilik ve gösterdikleri yiğitlik 25 ilkteşrin 1921 Ankara itilâfnamesinin akdinde müessir olmuş ve bugünkü cenub sınırlarımızın tesbiti de aşağı yukarı böylece kararlaşmıştı.

Çukurovalılar, bayrak hasretinin acılığını üç yıldan fazla tatmış olmak itibarile kurtuluş yıldönümlerinde hemen bütün memleket bir tek kalb gibi çarpar ve bütün yurddaşlar, ruhlarının en derinlerinden gelen bir ilgi ile adeta şahlanır, coşar ve sevinir..

Bu yılki kutlulama programını Vilâyet, Belediye ve Halkevi el birliğile yaptılar. Program zengindir.

Düşmanlarımız tarafından 23 haziran 920 de Kâhyaoğlunda öldürülen elliye yakın erkek, kadın ve çocuğun, öldürüldükleri yer de ziyaret edilecektir. Adana kurtuluşunun tarihî büyük bayrağı çekilecek, Adana kurtuluş savaşına katışmış çete reisi yiğitlerden bir kısmı büyük geçid resmine iştirak edecekler, Adana kurtuluş savaşının nasıl başlayıp nasıl bittiği hakkında Halkevinde verilecek konferans, şehrin birkaç mühim noktasına konulan hoparlörlerle halka yayılacak, gece mehtab şenlikleri ve fener alayları yapılacak ve bugün şerefine ayrıca bir de balo verilecektir.

***

Adana kurtuluş savaşı, Toros çocuklarının bin bir türlü efsanevî kahramanlıklarile yürütülmüştür.

Fransız işgal kuvvetlerinin karşısında bazan çakmaklı tüfeklerle dövüşen bu yağız çehreli kahramanların; ne yazık ki bugüne kadar ne yaptıkları iş, ne de başardıkları dava, lâyık olduğu derecede kâğıd üzerinde derlenip toplanamamıştır.

Vakıâ Halkevi, geçenlerde bu mevzuu ele almak ve Çukurovanın mücadele tarihine mevzu olabilecek vesikaları toplamak için bir hareket göstermiştir. Fakat gönül isterdi ki, başlı başına çok yüksek kahramanlık menkıbelerile dolu olan bu yakın tarih, bugüne kadar yazılmış ve gelecek nesillerin takdir gözleri önüne sunulmuş olaydı. Çünkü zamanın unutturucu eli bu büyük eserin vesikalarını birer birer siliyor, yok ediyor..

Filhakika, Çukurovanın kurtuluş savaşı her safhasında başka bir üstünlük ye yiğitlik örneği gösteren bir küldür.

Meselâ, Pozantide aylarca muhasara altında kaldıktan sonra, her ne pahasına olursa olsun bir huruç hareketile kurtulmak istiyen Fransız «Menil» taburunun toplarile, makineli tüfeklerile ve bütün harb silâhlarile Toroslarda «Karboğazı» nda kırk Türk yiğitine esir oluşundan tutunuz da, bir avuç kahramanın «Kavaklıhan» da düşmanın bir fırkasına karşı kazandıkları zafere ve nihayet derme çatma millî kuvvetlerin Fransızları Adanada tam manasile mahsur bir vaziyete sokmağa muvaffak oluşlarına kadar, her yaprağı türlü harika ve mucizelerle dolu olan bu macerayı bütün inceliklerile tespit etmek yalnız Çukurova çocukları için değil, büyük Türk Ulusal Savaşı tarihi için de gerekli ve değerli bir ödevdir.

Bu kutsal ödev bugüne kadar şu veya bu sebeble yapılamamıştır. Fakat artık canlı şahid ve vesikaları birer birer yok olmağa başlıyan bu menkıbenin behemehal tespit edilmemesi için hiçbir sebeb yoktur.

***

Adananın ilkin İngiliz ve Fransızlar tarafından işgali 1918 ilkkânununda başlamış, biraz sonra İngilizlerin çekilmesile de işgal tamamen Fransızlar tarafından yapılmıştır.

Fransız işgal idaresinin en açık vasfı Ermenilere yüz ve silâh vermekle tecelli etmiştir.

Bu hareketin aksülâmeli ise gecikmemiş ve kükriyen Türk, kellesini koltuğuna alarak yurdunu kurtarmağa atılmıştır.

Bu savaş hemen hemen aralıksız 1921 yılının sonuna kadar sürmüştür. Vakıâ Çukurova, silâh zorile, düşman denize dökülerek alınmış değildir. Lâkin Toros çocuklarının yurd işinde gösterdikleri titizlik ve mücadele duygusu o kadar kat'î olmuştur ki, nihayet düşman, millî hükûmetle anlaşıp bu bölgeye aid misakı millî hükümlerini kabul etmek mecburiyetinde kalmış ve Türkün al bayrağı Adanada 5 kânunusani 1922 de tekrar dalgalanmıştır.

İşte Adanalıların ve daha doğrusu bütün Toros çocuklarının en manalı bir bayram diye kutluladıkları sonkânun kurtuluş gününün dar bir çerçevesi...

Şehrimizde yapılacak tören

Toros Gencler Birliğinden:

Yurdumuz kurtuluşunun 15 inci yıldönümü dolayısile Eminönü Halkevinde saat 14,30 da hazırladığımız törene bütün Toroslıların gelmesini candan dileriz.

Bundan on beş yıl önce kurtulan Adananın kurtuluş bayramı böylece kutlulanmıştı

Suikasd davası

(Baştarafı 1 inci sahifede)

kikatin mahkemeye intikal ettiğini ve dava dosyasının Ankara Ağırceza mahkemesine verildiğini bildirmiştim.

Ağırceza Riyaseti dosyayı tetkike başlamıştır. Maznunların hangi gün muhakemelerine başlanacağı henüz tesbit edilmemiştir. Maamafih muhakemenin perşembeye, olamadığı takdirde pazartesiye başlıyacağı anlaşılmaktadır.

Yunan kabinesinin bir tekzibi

Atina 4 (A.A.) — Atina ajansı tebliğ ediyor:

Başbakan Demircis, askerî âmillerin siyasal hayata müdahalesini bertaraf etmek maksadile, hükûmetin seçimleri tacil etmek niyetinde olduğu hakkındaki haberleri yalanlamaktadır.

Şuşnig Praga gidiyor

Viyana 4 (A.A.) — M. Schuschnigg, 16 ikincikânunda Praga gidecektir.

Bursanın ticaret sahası genişliyor

Ticaret Odası birçok işler başardı

Bursa (Özel) — İpekçilik, tütüncülük, havluculuk, saraçlık, biçakçılık gibi muhtelif tecim ve endüstri şubelerile tarihsel eserleri ve kaplıcaları bulunan Bursanın tecim ve endüstri işlerini çevirmekte olan Bursa Ticaret Odası yeni üyelerini seçti. Bu seçimden önce eski başkan tacir Cevad bir söylevle şimdiye kadar Bursa bölgesinin ekonomik alanında yapılan ve bundan sonra yapılacak olan işleri anlattı. Bu söylevde bilhassa yapılan işler arasında şunlar sayıldı:

Odanın teşebbüsile Mudanya - İstanbul vapur tarifeleri yüzde kırkla altmış arasında azaltılmıştır. Vapur iskelesi tada ucuzlatılmıştır. Hamaliye tarifesi de da ucuzlatılmıştır. Hammaliye atrifesi de bu nisbette azaltılmıştır. Bursa - Mudanya şimendifer yolcu tarifesi yüzde 55 ile 75 arasında indirilmiştir. Eşya tarifesi de yüzde 50 ve 55 arasında ucuzlatılmıştır. Mudanya şimendiferlerinden eşya hamaliye ücreti tamamen kaldırtılmıştır. Bu suretle İstanbula meyva ve sebze sevkiyatı artmıştır. İstanbul da bu meyva ve sebzeleri eskisine nazaran daha ucuza mal etmeğe başlamıştır.

Bursa ile Muradiye istasyonu arasındaki yolda Odanın teşebbüsile Devlet demiryolları hesabına sabahları ve akşamları yolcu otobüsleri işletilmeğe başlanmıştır.

Tren ve vapur saatleri Tecim Odamızın tesbit ettiği şekle göre değiştirilmiştir.

Pirinç çuvallarının yüzer kilo üzerinden sevkedilmesi temin olunmuştur.

Tütün alım ve satımı hakkında Odaca bir kongre yapılmıştır. Aylık orta fiat cetvelinde ipek ve ipekli kumaşların teferrüatı zikredilmek suretile fiatlar gerek maliyeye ve gerekse tüccarlarımıza muntazaman verilmiştir. Ekonomi Bakanlığına, yılda nekadar istihsal edildiği gösterilmek suretile bütün fabrikalara aid ipekli kumaş nümuneleri matbu kartonlara konularak gönderilmiştir.

Bursa kaplıcalarının ıslahı maksadile bütün kaplıcacılara Tecim Odasında bir toplantı yaptırılmış ve kaplıcaların ıslahı Belediyeye bildirilmiştir.

Şeftalinin ve yaş meyvanın Almanyaya ihracı yolunda Türkofis Berlin Ticaret Odasile esaslı surette temasa geçilmiş, ambalâj nümuneleri getirtilmiş ve bunlar ilgililere dağıtılmıştır.

Havlularda eski ve çok karışık olan ölçüler kaldırılmış, yerine santim usulü konmuştur.

Ecnebi memleketlerdeki tüccarlar Bursa tüccarlarile tanıştırılmıştır.

Yapılacak olan işler de şunlardır:

Mudanya vapurlarının, Yalova vapurları gibi Galata rıhtımına yanaşmaları için teşebbüste bulunulacaktır.

Odanın müteaddid müracaatleri üzerine Avrupaya yeni sipariş edilen 18 mil süratindeki vapurun gelmesine kadar Mudanyaya şimdikilerinden biraz daha süratli vapur tahsisi için ayrı bir teşebbüste bulunulacaktır.

Bursa şimendifer istasyonunda tüccar malının bir hafta kalmasına müsaade alınacaktır.

İstanbul Mudanya vapurlarile gelecek ve gidecek dahilî eşyanın kordon puslasile nakillerinin teminine çalışılacaktır.

İpekçilik için lüzumlu olan kondisyon âletinin verimli halde işletilmesi ve ipekçiliğin inkişafı için dut fidanından kumaş haline gelinciye kadar muntazam bir kontrolün teminine başlanacaktır. Koza mahsul miktarını çoğaltmak ve fiat istikrarını temin etmek, en iyi ipek ve kumaş imalini başarmak için lâzım gelen bütün tedbirler alınacaktır.

Yeni bir Tecim Odası binası yaptırılacaktır. Bu odada daimî bir yerli malları meşheri açılacaktır.

Yeni Oda meclisine 12 asıl üye seçilmiştir. Bu üyeler ikincikânunun altısında toplanarak aralarından bir başkan seçeceklerdir.

Fransada şiddetli fırtınalar

Paris 4 (A.A.) — Birkaç gündür Fransada hüküm süren fırtınalar mütemadiyen artan zararlar yapmaktadır.

Seine nehri tehlikeli bir tarzda yükselmektedir. Nehrin kenarındaki rıhtımlar daha şimdiden su altında kalmıştır. İndre ve Laine Vilâyetlerinde bir demiryolu köprüsü tam tren geçerken yıkılmış ve lokomotif devrilmiştir. Trenin son vagonu da hattan çıkmıştır. Yolculara hiçbir şey olmamıştır. Niort mıntakasında birçok ev boşaltılmıştır. İki kişinin boğulmuş olmasından korkulmaktadır. Poitiers halkına evlerinin zemin katlarını boşaltmaları tavsiye olunmuştur.

Diğer taraftan bir çığ Chamoix ile Fayet arasındaki demiryolunu kapamıştır.

Türk dilini tetkike gelen profesör

Bir İtalyan müderrisi burada ve Ankarada tetkikler yapacak

Napolideki şark dilleri mektebi müderrislerinden profesör Alessio Bombacci dün İstanbula gelmiştir. Mükemmel türkçe konuşan İtalyan profesörü, gazetecilere şunları söylemiştir:

«— Memleketinize ilk defa geliyorum, fakat dilinizi okur ve yazarım. Hatta Arab harflerile de okur yazarım. Harf inkılâbından sonra Türk dilinin inkişafları hakkında tetkiklerde bulunmak üzere buraya geldim. İstanbuldaki tetkiklerimi bitirdikten sonra Ankaraya giderek Türk Dili Tetkik Cemiyetile temaslarda bulunacağım. Bundan başka gerek İstanbuldaki, gerek Ankaradaki Türk gazetecilerile de temaslarda bulunmak istiyorum. Napolideki şark dilleri mektebi tarafından neşredilmekte olan ilmî mecmuada Türk dili hakkında etüdler neşretmek niyetindeyim.»

Biniciliğe önem verilecek

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Ocağını ziyaret ettikleri vakit Ocak idare heyetini bu hususta irşad etmişler ve bazı direktifler vermişlerdi.

Başbakanın gösterdiği yol üzerinde yeni bir faaliyet başlamış ve bir program hazırlanmıştır.

Sipahi Ocağı yeni idare heyeti seçildikten sonra bu programın tatbikına başlanacaktır. Eski idare heyeti bu hususta ki düşüncelerini ve yapılması lâzım gelen noktaları tesbit etmiştir. Bu ayın on dokuzuna tehir edilen umumî kongrede bu program da müzakere edilecek ve heyeti umumiyeden bir karar alınacaktır.

Alınacak tedbirler sayesinde önümüzdeki yılda binici sayısının çoğalacağı muhakkak görülmektedir. Bilhassa Türk genclerini, küçük yaştan başlıyarak biniciliğe alıştırmak en başta gelen bir iş olarak kabul edilmiştir. Bundan başka muhtelif spor teşekküllerinin azalarının biniciliğe alışmaları için büyük kolaylıklar gösterilecektir.

Sipahi Ocağının bu çok yerinde kararı, binicilik hayatımızda yeni bir merhale olacaktır.

Hava tehlikesini bilen üyeler

Ankara 4 (A.A.) — Hava tehlikesini bilen üyeler listesi:

10686 Ömer H. oğlu Salihli Poyraz 20, 10687 Hüseyin Saruhan manifaturacı 20, 10688 Ali Kara İbrahim oğlu 20, 10689 İsmail Eldelekten 30, 10690 Züheyr H. İsmail oğlu 20, 10691 M. Hüseyin Çapaklıdan 30, 10692 Ali Ahmed oğlu Poyraz 50, 10693 Mustafa H. Hındırdan 25, 10694 Bekir Gebeşten 20, 10695 Ali Karayahşi 30, 10696 Mustafa Karayahşi 20, 10697 Halil Ayadalada 20, 10698 Rıza Yenişehid Meseniz çiftliği sahibi 30, 10699 Ahmed Şekib tecimer 25, 10700 Çalokoğlu Ahmed bakkal 20, 10701 Fettah Okkaoğlu Muğla 50, 10702 Sadık ve Hamid ortaklar İzmit müteahhid 100, 10703 Osman zahireci 20, 10704 Mustafa Zigoşlu Ödemiş tütüncü 200, 10705 Mehmed Çavuş bakkal 20, 10706 İsmail Hakkı tecimer 20 şer lira vermişlerdir.

Yakalanan kaçakçılar

Ankara 4 (A.A.) — Geçen bir hafta içinde gümrük muhafaza örgüdü, kırk beş kaçakçı, iki bin yedi yüz elli altı kilo gümrük kaçağı, dört tüfek, bir tabanca, yüz yirmi dört mermi ile on yedi kaçakçı hayvanı ele geçirmiştir.

SIHHÎ BAHİSLER

Apandisit

Esası ve ârazı nedir, nasıl başlar ve böyle âraz karşısında yapılacak iş

Bugünün en mühim mevzularından birini teşkil eden bu bahis hakkında uzun uzadıya lüzumsuz izahattan vazgeçerek gösterdiği ârâzı, ve bu hastalığı şüphelendirecek belirtilerle alınması mecburi tedbirleri anlatmak daha faydalı olacaktır. Çünkü hemen hemen bu hastalıkla karşılaşmamış hiçbir aile yoktur demekle pek mübalâğa edilmemiş olur. Karında hissedilen herhangi bir ağrıyı bu uzva bağlamak haksızlık olduğu kadar lüzumsuz heyecanlara da sebebiyet verir; ve yahud aksini düşünürsek karnındaki bir ağrıya ehemmiyet vermeden kendi kendine ilâclar kullanmak suretile tedaviye çalışmak daha fena ve hatta pek tehlikeli bir keyfiyet olur.

Kalın barsağın başlangıcında ilk teşekkül devrinde genişliyemiyerek ince bir halde kalmış bulunan kısma «kör barsak» ismini veriyoruz. Apandisit bu kısmın iltihabıdır. Eskiden bu iltihab yutulan çekirdekler ve diğer buna benzer cisimlerin kör barsağı tıkaması sonucunda husule geldiği kabul edilirdi. Hatta yapılan incelemelerde ameliyatla çıkarılmış birçok kör barsakların içinde fırça kılı, toplu iğne, olta iğnesi, tabanca kurşunu gibi insanı hayretlere düşürecek yabancı cisimler bulunduğu gibi ayrıca barsak solcanlarını da ihtiva ettiği görülmüştür. Bu hâdiselerle karşılaşan eski hekimler hastalığın bu sebebler tesirile husule geldiğini kabul etmişlerdi. Fakat bugünkü tetkikler göstermiştir ki herşeyden evvel apandisitin boğazdaki badem ciklere benzer bir iltihab neticesi hastalandığı tahakkuk etmiştir. Yukarıda saydığımız yabancı maddelerin tesirleri pek az vekayide mevzuu bahsolabilmektedir.

Apandisit, göbeğin sağ tarafında hâsıl olan şiddetli bir sancı ile meydana çıkar. Hasta kusar, bazan kabız, bazan ishal olur ve fiyevri vak'anın ağırlığına göre 37,5 tan 39 ve hatta 40 dereceye kadar yükselir, nabız adedi artar. Birçok vekayide bu hal azamî bir iki gün içinde bertaraf olabildiği gibi bir kısım vak'alarda da haftalarca devam ederek bazı ihtilâtlarla nihayetlenir.

Bazan da apandisit bu şeklin aksine olarak müphem ve nazarı dikkati celbetmiyecek hafif ağrılarla belirir. Bu takdirde hasta hiç ehemmiyet vermediği bu tip ağrıların ağır neticelerile günün birinde karşıkarşıya kalır. Bunlara hakikî müzmin apandisitler namını veriyoruz ki, muğlâk ve gayrimuayyen ağrılar şeklinde belirir. Bazı hastalar midelerinden şikâyet ederler, bazıları rahim ve yumurtalıklarından muztaribdirler. Halbuki bu uzuvlar arandığı ve incelendiği takdirde şikâyet ve ıstırabları izah edecek hiçbir hususiyet bulunmaz. Bu esnada apandis nahiyesi üzerine basılmakla muayyen ve yalnız bu noktaya münhasır bir ağrı mevcudiyeti nazarı dikkati celbeder. İşte sebebi bulunmıyan mide ağrıları, pek nadir vekayide esbabı meçhul öksürükler, kabızlar, ishaller, gayrimuayyen karın ağrıları apandisite bağlanmış olur.

Görülüyor ki gösterdiği pek muhtelif ârâzla başka başka tablolar halinde meydana çıkan ve netice itibarile de hayatı tehdid eden en mühim hastalıklardan birisi de apandisittir. Bir de safra kesesi hastalıklarile karışan apandisitler vardır ki teşhis hususunda çok güçlükler gösterir. Seyri itibarile en çok sürprizler gösterdiğine bakılırsa bu kör barsak iltihabından en fazla korkulması lâzım geliyor. Apandisitlerde en önemli ve korkulan hâdise periton dediğimiz karın zarının iltihabıdır. Bu ihtilât iki türlü olur. Birisi mevzii; yani kör barsağın etrafında yapışıklıklar husule gelmesile mahdud kalan bir periton iltihabıdır. Diğeri umumî periton iltihabıdır. Mevzii kalan periton iltihabları ekseriya tehlikesizdir ve vaktinde ameliyat yapıldığı takdirde endişe çabucak bertaraf edilebilir. Fakat umumileşmiş periton iltihablarında iş pek ciddidir. Ameliyatı tehir etmemek hususunda dakikalar değil, saniyelerin bile pek kıymeti ve değeri vardır. Binaenaleyh evvelce karnında sancı nöbetleri geçiren bir hastada, birdenbire, anî ve şiddetli bir karın ağrısile kusma, hararetin yükselmesi şeklinde bir hastalık başlangıcı görülürse derhal bir operatöre müracaat etmesi icab eder. Çünkü yapılacak ameliyat erken olduğu nisbette muvaffakiyetlidir. Kör barsak iltihab neticesi delinir ve yahud kangrene düçar olarak kopma suretile parçalanır. Bu iki şekilde de derakab ameliyat yapılması bir zarurettir. Bu izahata göre bugünün ölümlerinde pek mühim bir mevki alan apandisitlerde nekadar dikkatli bulunulması icab ettiği açıkça anlaşılıyor.

O halde karnında ve hususiyetle göbeğinin sağ tarafındaki şiddetli sancılarla başlıyan, kusma ve fiyevrinin yükselmesile nazarı dikkati celbeden karın ağrılarında akla hemen apandisit gelmelidir. Bu gibi hallerde hararet makatten ölçülürse hakikate daha çok yaklaşılmış olur.

Karnı ağrıyan bir hastaya evlerimizde ilk tedavi olarak hemen bir müshil verilir. Bunun tesiri görülmeyince ikinci müshil verilmekte hiç gecikilmez. Halbuki apandisitlerde velevki şüpheli bile olsun müshil vermek pek tehlikeli ve meş'umdur. Bu sebebden kaybolmuş birçok gencler vardır. Buna nazaran karnındaki sancıdan muztarib olan bir hastada derhal bir hekim çağırılmalı ve apandisit mevzuu ortaya çıkar çıkmaz meseleyi bir operatöre tevdi etmelidir.

Apandisitlerin ağrı başladıktan itibaren 48 saat zarfında ameliyat edilmesi bugün bir kaide halini almıştır. O halde ilk 48 saate kadar ameliyat yapılabilmesi için de operatöre o nisbette erken müracaat edilmesi lâzımdır. 48 saatten sonraki apandisitler iyi seyir gösterdikleri ve bir vehamete doğru gitmedikleri takdirde karna buz koymak, hastaya yatağında istirahat ettirmek ve su perhizi yaptırmak suretile iki haftadan altı haftaya kadar tahavvül eden bir müddet beklenir. Bu suretle ameliyat zamanı geçmiş olan apandisit faal devreden sessiz bir devreye getirilerek ameliyata verilir ve basit bir operasyon meseleyi hallediverir.

Apandisitlerde karın beyaz küreyvat dediğimiz vücudün müdafaa vasıtaları çoğalır. Hâd devreler, yani iltihabın gürültülü devri geçtikten sonra girdiği sinsi devrede belirtiler dikkat nazarını celbetmiyecek derecede azalır. Nöbet harici olan bu zamanda hastayı muayene eden hekim teşhis hususunda çok güçlük çekebilir. Bu devrede röntgen muayenesi iyi ve tam yapılmak şartile bir yardımcı olabilir. Fakat şunu bilmelidir ki, röntgenle görülemiyen, tesbiti mümkün olamıyan bir apandisitin hakikaten mevcud olmadığı hemen kabul edilemez. Röntgen müsbetleri toplar ve tasdik eder. Fakat menfi bir kararda, yani apandisit yoktur kararında şayani istinad olamaz. Buna nazaran röntgen muayenesini yaptırdım, karnımdaki ağrı apandisit değilmiş demek çok müşkül ve hastanın akıbeti itibarile de itimada şayan değildir. Bu mütalealardan röntgen muayenesinin lüzumsuz olduğu fikri çıkarılmamalıdır. Röntgenin pek büyük yardımda bulunabileceğini takdir etmek lâzımdır ve zaruridir. Apandisitin vaziyetini, yapışıklığını, mevkiini, yani operatöre topoğrafik sahada pek kıymetli yollar gösteren röntgendir. Bu düşüncelere nazaran ihtiyaç halinde röntgeni de ihmal etmemek en doğru bir harekettir.

Netice olarak: Apandisit yalnız sağ taraftaki değil, sol taraftaki ağrılarla da meydana çıkabilir. Kör barsak iltihabını akla getirecek bir karın ağrısı karşısında hiç telâş etmeden hastanızı derhal bir yatağa yatırınız. Cidden meş'um bir akıbet hazırlamak demek olan müshil vermekten kat'iyyen sarfınazar ediniz. Ve derhal bir hekim operatöre müracaat ediniz.

İşte hergün binlerce meş'um akıbetler doğuran bir apandisit tehlikesi karşısında şu kısa malûmat size bir direktif verebilir ve bir hekim için en büyük bir şeref olur.

Operatör
Dr. HALİD ZİYA KONURALP

Aynen mübadele yapılan sergi!

Son günlerde Pariste açılan bir san'at sergisindeki eserler para ile değil, mukabilinde verilen faydalı eşya ile arzu edenlere verilmektedir. Meselâ eski bir elbiseye karşılık küçük bir kara kalem resim, yahut yukarıda gödüğünüz veçhile bir yazı makinesine mukabil güzel bir tablo alabilirsiniz.

Uypeşt takımı dün de çok güzel bir maç yaptı

Macar futbolcular, hâkim bir oyundan sonra, Galatasarayı 5 - 1 mağlûb ettiler

Galatasaray kalesine korner çekilirken

(Baştarafı 1 inci sahifede)

yoma büyük bir seyirci kütlesi toplamıştı.

Saat üçte takımlar sahaya çıktılar. Macarlar ortadaki daireye dizilerek halkı selâmladılar ve alkışlandılar. Mutad merasimden sonra her iki taraf oyuna başlamak üzere vaziyet aldıkları vakit Galatasarayın, hasta oldukları için çok - tandır oynamıyan Necdetle Münevver - den başka birinci takımdan Fazıl, Kadri ve Osmandan da mahrum olduğu görülüyordu. Galatasaray takımı şu şekilde idi: Avni - Lûtfi, Reşad - Suavi Hayrullah, Fahir - Danyal, Salâhattin, Gündüz Kılıc, Eşfak, Salim.

Hakem Ahmed Âdemin idaresinde başlıyan oyun hemen zevkli bir şekil aldı. Galatasaraylılar karşılarındaki meş - hur üstadların oyununa kalpılmadan bir şeyler yapmak için çok gayret sarfediyorlardı. Bununla beraber Macarların bütün hatları yavaş yavaş kendini göstermeğe, birinci oyundaki sistemlerini biraz daha zorluk çekerek tatbik etmeğe başladılar. Hücumlarında açıklarla oynamağı tercih ettikleri görülüyordu.

Galatasarayın golü

Oyunun birinci golünü Galatasaraylılar yaptılar. Macarların haf hattında, Eşfak topu Salime geçirdi. Salim kısa bir sürüşten sonra yerden bir ortalayış yaptı. Buna yetişen Eşfak hafif bir burun vuruşile, Macar kalecinin kıpırdanmasına meydan vermeden, topu ağlara taktı.

19 uncu dakikada atılan bu gole iki sebebden dolayı sevindik. Bir kere Galatasaray 1-0 galib vaziyete geçmişti. Sahada biraz gevşek davranan Macarların mağlûb vaziyetten kurtulmak için kendilerini toplıyacaklarından, hakikî oyunlarını seyredeceğimizi düşünmek te sevin - memizin ikinci sebebini teşkil ediyordu.

Galatasaraylılar galib vaziyetlerini bir iki dakikadan fazla idame ettiremediler, fakat bundan sonra Macarların hakiki oyunlarını seyretmek zevkini tattık.

Uypeştin birinci golü

Golü yeryemez hemen hücuma geçen Macarlar Galatasaray kalesi önlerinde bir frikik kazandılar. Çektikleri şüt, bir oyuncunun ayağına değerek topun seyri - ni değiştirdi ve Avni çıkış yapmak istedise de merkez muhacimleri buna meydan vermiyerek beraberlik sayısını kaydetti.

İşte bu beraberlik sayısından sonra Macarlar sahada adeta azdılar. Galata - saray takımında yalnız Avni ve kale direkleri oynar oldu. Birkaç kuvvetli şütü direkler kurtardı. Birçok tehlikeleri de Avni bertaraf etti, hatta bu arada Lûtfinin sebebiyet verdiği bir penaltıyı da yaralanmak pahasına kurtarmağa muvaffak oldu. Avni yaralanıp oyundan çıkınca yerine Sabahattin geçti. Bu oyuncu da birkaç dakika fasıla ile iki muhakkak golü kurtarmağa muvaffak oldu.

Macarların ikinci golü

Devrenin bitmesine, iki dakika kala oyun durgunlaşmış gibi bir hal almışken sağ açıkları soldaki arkadaşının ortaladığı topa yetişerek ikinci golü yapmağa mu - vaffak oldu, devre 2-1 Galatasaray alevhine bitti.

Galatasaraylılar ikinci devrede merkez muavin yerine Nihadı sağ iç yerine de Adnanı aldılar. Eşfak ta sol içe geçti.

Bu devre de baştan nihayete kadar Uypeştin hakimiyeti altında geçti. Macarlar Sabahaddinin iki hatalı hareketinden istifade ederek onuncu ve otuzuncu dakikada iki gol daha attılar. Otuz ikinci dakikada da sol açık on sekiz metro çizgisi köşesinden fevkalâde bir şütle beşinci golü yapmağa muvaffak oldu. Bu arada Galatasaray mütemadiyen hücum etmek istedise de, bir türlü muvaffak olamadı.

Birinci devrede Galatasarayın kalesi - ni Avni ile Sabahattin muhafaza etmiş - ti, ikinci devrede bu vazifeyi kısmen direkler, kısmen de Sabahattinin şanslı oyunu yaptı. Oyun 5-1 Uypeştin galibi - yetile bitti.

Macarların oyunları hakkında birinci maçtan sonra yazdıklarımızı tekrara lü - zum görmüyoruz. Çok iyi ve hakikaten görülmeğe değer bir takım demekle iktifa edeceğiz. Galatasaraylılar kadrolarındaki büyük eksikliğe rağmen canla başla ça - lıştı, elinden geleni yaptı. Daha büyük sayı farkile mağlûb olmamasına şansı da yardım etti. Avni yaralanıncıya kadar fevkalâdeydi. Lûtfi her oyunda olduğu gibi bunda da iyidi. Yanında oynıyan arkadaşında tecrübe eksikliği görülüyordu. Hayrullah seri ve cüsseli muhacimler karşısında yavaşlığı ve vücudsüzlüğü yüzünden sönük kaldı. Suavi Macarların en tehlikeli iki hücumcusu arasında çok bocaladı. Mütemadiyen geri oynayıp sol içle sol açığını besliyemediği gibi müdafaaya da fazla yardımı dokunmadı. Haf hattında diğerlerine nisbetle en iyi Fahirdi. Canla başla çalıştı ve birkaç mühim tehlikeyi bertaraf etti. Hücum hattı hiç işliyemedi. Yapmak istediği bütün akınlar Uypeştin üç güzide hafı karşısında daima akim kaldı. Yalnız birinci devrede Gündüz Kılıcın topları karşısındaki santrhafın kafasına kaptırmamak için sarfettiği gayretler nazarı dikkati celbediyor ve bunda da ekseriyetle mu - vaffak oluyordu. Eşfak tecrübesizliğine rağmen attığı golle ve gösterdiği oyunla takım arkadaşları Bülend ve Hasim gibi istikbal için iyi bir oyuncu olabileceğini gösterdi. Salimle Danyal dün sönük kaldılar ve iyi bir mevcudiyet gösteremedi - ler.

Bugünkü maç

Uypeşt üçüncü ve son maçını bugün Taksim stadyomunda yapacaktır. Bun - lara karşı, birinci oyunu oynıyan takımla Galatasarayın muhteliti oynıyacaktır. Bugün Yunanistandan şehrimize dön - mekte olan Beşiktaş takımı oyuncularından birkaçının da muhtelitte yer alacağı söylenmektedir.

Çankaya takımı Beyruttan çağrıldı

Beyrut gazeteleri Çankaya futbol takımının iki maç yapmak üzere Beyrut ve Şama davet edildiğini yazmaktadır.

Maçtan heyecanlı bir an

İngilterede de borc için hapis yok

Borcluya borcunu ödemesi için nasihat edilecek

Yeni yılın birinci gününden itibaren tatbik mevkiine giren bir kanunla İngil - terede borclarını ödemiyen kimseler hapis cezasile tazyik edilmiyeceklerdir. Ha - pis yerine borclu, mahkemenin tayin edeceği müddet zarfında borcunu ödeyinciye kadar, nezaret altında bulundurula - caktır. Bu müddet zarfında mahkemenin tayin edeceği memurlar borcluya borcu - nu ödemesi için muhtelif vesilelerle ihtarlarda bulunacaklar; borcunu ödeyip ö diyemiyeceğini, kazancını tetkik edecekler, ve ona nasihatlerde bulunacaklardır.

Kanunda borcluları takib için hangi hükûmet şubesinden memurlar tayin edilmesi ve bunlara verilecek tahsisat mese - lesi meskût geçilmiş olduğundan mahke - meler şimdilik bu hususta güçlük çeke - ceklerdir. Bittabi işin malî ciheti zamanla hallolunduktan sonra, pisikolojik ba - kımdan böyle bir kanunun faydalı olup olmıyacağı tetkik edilecektir.

Elyevm İngilterede boşanma, para cezaları ve saire gibi mahkeme kararları - na iktiran eden borclardan dolayı hapse girenlerin adedi 20,000 den fazladır. Yeni kanunla bunun bir hayli önüne geçileceği ümid edilmektedir.

POLİSTE

DÜNKÜ YANGIN — Beyoğlunda eski Galatasaray polis merkezi yanındaki Yeniçarşı sokağında 20 sayılı apartımanın ikinci katından dün sabah saat beşte yangın çıkmış, ateş büyüyerek apartımanı sarmıştır.

Evde oturanlar yangını söndürmeğe uğraşırken ateş yanındaki daireye de sirayet etmiştir.

İtfaiye geldiği vakit ateş binayı yakmış ve 22 sayılı daireye geçmiş bulu - nuyordu. Bu yüzden itfaiye zorluklar karşısında kalmış ve nihayet iki daire yandıktan sonra ateşin önüne geçmiştir. Yangında insanca eksiklik yoktur.

Yapılan tahkikat sonunda 20 sayılı apartımanın ikinci katında bulunan mangaldan düşen ateşlerin bu yangına sebeb olduğu anlaşılmıştır. Apartımanlar sigortalıdır ve birinin sahibi bun - dan beş gün evvel ölmüştür.

BİR MALÛL YANDI — Öğleden sonra saat 15 te, Aksaray Yalı mahal - lesinde Hayriyenin evinde oturan malûl Yakub kazaen mangalı yorganının üstüne devirmiş ve yorgan yanmağa başlamıştır. Bu sırada ateşi söndürmek istiyen zavallı malûl de vücudünün bir çok yerlerinden yaralanmıştır. Evden yangın çıktığını gören komşular koşuşmuş ve büyük bir tehlikenin önünü alarak ateşi söndürmüşlerdir. Yakub baygın bir halde Cerrahpaşa hastane - sine kaldırılmıştır.

TEKRAR AKLINI BOZDU — Ka - sımapaşada Hacımehmed mahallesinde 53 sayılı evde oturan Hüseyin bundan bir müddet evvel Bakırköy hastanesinde tedavi edilmiş ve çıkmıştı.

Hüseyin evvelki akşam evde otururken birdenbire gene aklını bozmuş ve eline geçirdiği kerpeteni kardeşi Şükriyenin yüzüne atarak zavallıyı ağır surette yaralamıştır.

Hüseynin delirmesi üzerine evde bir panik başlamışsa da deli hemen yaka - lanmış ve polise teslim edilmiştir. Şükriye tedavi altına alınmıştır.

BİR FİRARİ YAKALANDI — Şerif isminde bir adam Kasımpaşada Karanfilin bahçesinde şüphe üzerine yakalanmıştır. Şerifin sorgusu yapılırken soygunculuk suçundan 15 seneye mahkûm bulunduğu ve yedi senedenberi hali firarda olduğu anlaşılmıştır.

GAİB KIZLAR BULUNDU — Sultanahmedde Üçler mahallesinde As - malı sokakta 8 sayılı evde oturan maliye kırtasiye deposu memurlarından Ahmedin kızı Makbule bundan dokuz gün evvel kaybolmuştu. Yapılan ta - harriyat neticesinde kız Feriköyde bir tramvaycının yanında bulunmuştur.

Şehrimizde sokaklarda dolaşan Ha - nife ve Ayşe adında iki kız daha bulunmuştur. Polis bunların İzmirden kaçarak buraya geldiğini anlamıştır. Kız - lar yakında İzmire yollanacaklardır.

HIRSIZLIKLAR GENE ÇOĞALDI— Tophanede Karabaş caddesinde 26 sayılı bakkal Rıdvanın dükkânına ke - penklere anahtar uydurmak suretile meçhul bir hırsız girmiş ve bir hayli mal çalarak kaçmıştır. Şüphe üzerine Seyfi adında bir adam yakalanmıştır.

Yenişehirde Sıtkının evine meşhur sabıkalılardan Mehmed, evin kapısını kırmak suretile girmiş yatak yorgan - lara varıncıya kadar çalarak kaçmıştır.

Galatada Kalafat yerinde Mustafa kaptanın motörüne bir hırsız girmiş ve motörden birçok eşya çalarak kaçmıştır.

İzmirde yapılacak Kültür parkı

Temelatma töreni yılbaşında yapıldı

Temelatma töreninden bir görünüş

İzmir (Özel) — 360 bin metro murabbaı geniş bir saha üzerinde kurulacak Kültür Parkın temeli, yılbaşında, Valinin, Parti başkanının, mevki Kumandanının, birçok ileri gelen şahsiyetlerin ve İzmirlilerin huzurile atılmıştır. Merasimde kurbanlar kesilmiş, derhal duvar in - şaatına ve ağac dikilmesine başlanmış - tır.

Belediye Reisi doktor Behçet Salih, bir söylev vererek Kültür Park hakkın - da davetlileri tenvir etmiştir. Bu söylev - den anlıyoruz ki, Kültür Park beş senelik bir tasavvurdur, fidanları o tarihtenberi hazırlanmaktadır. Evvelâ 60 bin metro murabbaı bir saha üzerinde kurulması düşünülmüş, fakat ihtiyacın büyüklüğü ve eserden beklenen menfaatler düşünülerek bu rakam 360 bine çıkarılmıştır. Erkek ve kız liselerile işçiler mahallesi ve Gazi okulu, Kültür Parkın hududlarını teşkil etmektedirler. Yakın - da bu civarda büyük bir kız enstitüsü - nün de inşasına başlanacaktır.

Kültür Park, ilk ağızda, şehrin orta - sında sırıtan ve yıllarca kaldırılması, üstünde eserler kurulması imkânı bulunmıyan büyük bir yangın sahasını temizleyip götürecektir. Nitekim bir sene evveline kadar bataklıklar, enkaz, tümsekler ve saire ile dolu olan bu saha, şimdi bir ucdan öbür uca kadar seyredilen bir meydan olmuş, burada bataklık husule getiren bir dere, yeni kanalizasyonla akıtılmış, enkaz kaldırılmıştır. Burası yakın - da gezilmesi ve seyri doyulmaz bir yer haline gelecektir. Eser, İzmirin imarı noktasından da büyük bir harekettir. Buhrana rağmen Cumhuriyet İdaresinde yangın yerine kurulmuş binalar ve diğer bütün tesisat, harabeler arasından kurtarılmış olacaktır. Bu eser, Ankara ve diğer bazı şehirlerimizle beraber, İzmirin de, yabancı sermayesine ihtiyac göster - meden taşıdığı imar kabiliyetini göster - mektedir ve İzmir bunu, Cumhuriyete, Büyük Şefe ve yüksek idarecilerine borcludur.

Eser, 6 yılda başarılacak, manalı, faydalı bir eser olacaktır. Şehirlilerin her ihtiyacına cevab verecektir. Daha doğ - rusu medenî Türkiyenin bugünkü ileri yürüyüşüne müvazi olarak inkişaf etmiş bir eser halinde yükselecektir. Sinesinde yeni nesil ve halk terbiyesi noktasından birçok yenilikler bulunacak, oyun yerleri, yazlık ve kışlık yüzme havuzları, pa - raşüt kulesi, büyük toplantı ve temsillere mahsus anfiteatrleri, Ege ürünleri müzesi, sağlık müzesi ve bunların başında Atatürk Devrim Müzesi gibi ilmî esaslara göre hazırlanmış kültür müesseseleri kurulacaktır. Yeşillikleri, ormanlığı ve çiçeklerile de bir nebatat bahçesini an - dıracaktır.

Belediye Reisi, bu meyanda İzmir panayırının fayda ve inkişafını tebarüz et - tirdikten sonra gelecek yıl panayırının burada açılacağını, bu suretle İzmirin yavaş yavaş bir seyyah şehri olacağını, İzmirin tabiî güzellikleri, yeşilliği, müzesi, eski ve tarihî eserlerile esasen buna lâyık bulunduğunu söylediketn sonra Sovyet Rusya İzmir konsolosunun Kültür Park üzerinde yaptığı yardımlara teşekkür etmiş ve dost büyük komşunun yakın alâkasına işaret etmiştir. Ve bu beyanat, hararetli tezahürata vesile ol - muştur.

Belediye Reisi sözlerini, Atatürkü, İsmet İnönünü ve Türk ulusunu selâmlamakla bitirmiştir.

Malî Müşavirler ve Muakkibler cemiyeti

Malî Müşavir ve Muakkibler cemiyeti 12 ikinciteşrin 935 tarihinde teşekkül etmiş ve İstanbul Vilâyetinin 341 sayılı ve 30 birincikânun 935 tarihli ruhsat - namesini haiz olduğu halde Galatada Bankalar caddesinde Agobyan hanının 2 nci katındaki 14 numaralı dairede işe başlamış olduğu cemiyetler kanununun 6 ncı maddesi mucibince ilân olunur.

BUHRAN SONA YAKLAŞTI MI?

Medeniyet çeyrek asrı uykuda gibi geçirdi

Fakat, vaziyet, yakın bir atide endüstri sahasında büyük inkişaf imkânları bulunacağını gösteriyor

Yazan : L. de Launay : Türkiyede neşri hakkı "Cumhuriyet,, e aiddir.

(Bu yazının birinci kısmı dünkü sayımızda çıkmıştır.)

Bu kadar muhtasar bir hulâsanın tavzih edilmeğe ihtiyacı vardır. Bu tavzih işini biribirine uygun müteaddid misaller zikrederek yaptıktan sonra, yazımızın başında söylediğimiz gibi, bundan umumî bir netice çıkarmağa çalışacağız.

Demir istihsalâtı

Herkese lâyık olduğu mevkii vermek gerektir. Demir, modern dünyanın kralıdır. Dünya demir istihsali 19 uncu asır zarfında yüz misli artmış, 1800 senesinde 800,000 ton iken, harbden önce 80 milyon tona çıkmıştr. Bu artış, 1880 den 1890 senesine kadar geçen on sene içinde 7 milyon, 1890 dan 1900 senesine kadar 14 milyon, 1900 den 1910 senesine kadar 26 milyon ve 1914 senesine kadar geçen dört yıl zarfında da 14 milyon olmuştur. Bu artıştaki sürat, ecsamın sukutu kanununu hatırlatıyor.

Fakat bu yükseliş birdenbire durdu, harb esnasında, harbden sonraki devrin bidayetinde bir gerileme müşahede edildi. İstihsal 1919 da 52 milyona, 1921 de 37 milyona düştü. Bunu müteakıb 1929 da 98 milyona varıldı, yani harbden evvelki miktardan 18 milyon fazlasına kadar çıkıldı. Fakat buhran baş gösterince, 1932 de tekrar 40 milyona, yani 1900 senesindeki miktara inildi. Ortada otuz senelik bir zaman kaybolmuştu. Lâkin, bunu, gene düzelmeğe başlamış, muvakkat bir hâdise olarak kabul edebiliriz. 1930 senesindeki 80 milyon rakamının en normal rakam olduğunu farzedelim, bu 1913 senesindeki miktarın aynidir. Halbuki tereffülerin tenezzüllerin, devam halinde, bu sayıyı 130 milyona yakın bir miktara çıkarması icab ederdi. Bu ilk misal, yuvarlak hesabla, bize, demir istihlâkinin, en az bir çeyrek asır geri kalmış olduğunu gösteriyor. Amerika Birleşik devletleri ise, 1913 teki 31,4 milyon yerine, 1932 de 8,9 milyona düşmüş bulunuyor.

Bakır istihsalâtı

Bakır, demirden sonra, en gözde olan madendir. Çünkü elektrikte kullanılır. Bakır istihsalindeki terakki, ilk zamanlarda daha az süratli olmakla beraber gene çok büyüktür. Harbden önce bakır istihsal miktarı 1800 senesine nazaran yüz misli değil; fakat elli misli artmış 20,000 tondan bir milyon tona çıkmıştır. Yirminci asrın başında, yükselme nisbeti 1911 den 1913 e kadar üç sene içinde son derece artmış, bir milyon, 120 bin daha fazlalaşmıştı. Harb esnasında, demir istihsalinin azalmasına mukabil, bakır istihsaline kuvvet verildi. Bu cihete bilhassa Amerikada fazla ehemmiyet verilmiş, ve 1916 senesinde, bakır istihsali 1 milyon 400 bine kadar çıkmıştır. Fakat, harb sonu, bu sahaya da anî bir sukut getirdi, istihsal miktarı yüzde elli nisbetinde indi ve 1921 de 560,000 tona kadar düştü. Bir yandan stoklar bitiyor, bir yandan istihlâk azalıyordu. Bunu müteakıb, 1929 yılına kadar, ayni yükseliş müşahede edildi, 1,930,000 tona kadar çıkıldı. Buhran patlak verdi, 1932 de, 1911 de olduğu gibi, ancak 901,000 ton bakır istihsal edildi ki, bunun 232,000 tonunu Amerika istihsal etmiştir. Amerika harbden önce bu miktarın hemen iki misli derecesinde isthsalde bulunmakta idi, nitekim 1913 teki istihsali 557,000 tondur. Görülüyor ki, demir hakkında olduğu gibi, bakır bahsinde de çeyrek asır geri kalınmıştır.

Diğer madenlere gelince

Tutyanın vaziyeti de bunun tıpkısıdır. 1805 senesine doğru, istihsal miktarı 7000 ton iken, 1913 te aynen bakır gibi 1,000,000 tona çıkmış, bakıra nazaran ilk istihsal rakamı daha az olduğuna göre 140 mislini bulmuştur. 1900 den 1913 senesine kadar bir misli fazla istihsal edilmiş, harble beraber sukut başlamış, harbden sonra sukut fazlalaşmış, 1919 da 706,000 tona inmiştir.

1929 da, 1913 tekine nazaran yarım misli fazla olmak üzere 1,500,000 ton tutya istihsal edilmiş, buhran sırasında 1910 senesindeki rakama, yani 800,000 tona kadar düşmüştür.

Rakamları suiistimal etmek istemem. Yalnız şunu ilâve edeyim ki, nikel, bir aralık bir misli fazla stihsal edildiği halde, şimdi gene 1913 teki miktara inmiş, gümüş 1913 te 6600 ton, 1920 de 5500 ton, 1929 da 8000 ton, 1932 de 5000 ton istihsal edilmiştir.

Bu son maddelerin her ikisi de daima ayni kanuna tâbidir. Fakat bu kanunun bozulması ihtimali vardır; nitekim, nikelin silâhlarda kullanılması ve gümüşün, birleşik devletlerin siyasasına tâbi olmasi, bu kanunu bir dereceye kadar ihlâl etmiş bulunmaktadır. Daha az ehemmiyetli bir sürü küçük maddeler hakkında da ayni buhranlı noktalar variddir.

Motörlerin ve petrol istihsalâtının çoğalması

Yalnız petrol, motörlerde gitgide fazla kullanılmağa başladığı için bir istisna teşkil etmektedir. Esasen, motörler dahi, son derece süratli bir inkişafa mazhar olmuştur. Petrol istatistiği çok beliğdir. Ma - istihsal edilmeğe başlanmıştır. 1880 de istihsal edilmeğe başlamıştır. 1880 de istihsal yekûnu 4,000,000 tonu bulmuştu. 1910 da 45,000,000, 1926 de 89 mil - yon, 1929 da 190,000,000 tona çıkan istihsal yekûnu, umumî tenezzül esnasında 168,000,000 tona yani 1927 deki miktara inmekle kaldı. Bu meselede kaybedilen zaman sekiz seneden ibarettir.

Umumiyetle nazarı dikkati çeken hususî menfaatlerin teferruatına girişmiye - rek, yukarıda yaptığımız gibi, sadece dünya rakamlarını ele almakla iktifa edecek olursak, bundan alacağımız netice, istihlâk esasına göre tanzim edilmiş olan istihsalin, son yıllar zarfında, bir fizik kanununun tabiî surette tezahürüne alışırcasına alışmış olduğumuz bir tereffü hareketini durdurmuş olduğudur. Yerine göre, bizi sekiz, on veya otuz sene geri bırakan, tekâmüldeki bu durgunluk bir felâket halini almıştır, çünkü, işlerin inkişaf edeceği hesab olunarak ona göre teşkilât yapılmış, bu inkişafa bel bağlanmış, en gayrimüsaid harici vaziyetlere rağmen istihlâki, reklâm sayesinde, ilânihaye artırmak imkânı bulunacağı ümid edilmişti. Bütün dünya sanayicilerinin, ölüm çanı gibi akseden inıltisinin sebebi budur.

Yaşayışta betaet ve ihtiyaçlarda yenilik

Vahametine rağmen, kendi başına bir musibet telâkki edilemiyecek olan hâdisenin asıl mahiyeti, evvelce de söylediğim gibi, beşeriyetin, istihlâk hususunda ve binaenaleyh en esaslı iptidaî maddelerin istihsali hususunda, binlerce sene sonra, bir çeyrek asırlık bir zamanı adeta uykuda gibi tamamen beyhude geçirmiş ol - masıdır. Beseriyet, yirmi beş yıl, harble ve demagojik devletçilikle zehirlenmiştir. Bütün faaliyetleri kötürümleşmiştir. Beşeriyet bir hummaya tutulmuş, durmadan biriken zehirleri defetmeğe çalışmış ve normal surette inkişafa devam edebilecek kuvvete sahib olamamıştır.

Bina inşaatı azaldı, yapılan binaların muhafazasına daha az itina edildi, mal - zeme daha az yenileştirildi, daha az işe teşebbüs olundu; esvabdan, gıdadan, eğlenceden bile tasarruf edildi. Yaşayış basitleşti ve mevcudiyeti halkın veya devletin masraflarile kaim olan endüstri, bu yüzden, vahim ve devamlı bir buhrana uğradı. Fakat, beşeriyet, bu hasta - lık yüzünden nekadar kansız kalmış olursa olsun, bu yirmi beş yıl zarfında, büyümekten ve heyeti umumiyesi itibarile, mahrumiyetini çekmeğe mecbur olduğu istifadelere karşı daha haris olmaktan geri kalmamıştır. Radyo, gramofon, otomobil, sinema ilâh. gibi ortaya yeni çıkan yahud bu devre zarfında gelişen ihti - yaclar bahsinde, bu nokta derhal göze çarpmaktadır. Fakat, başka sahalarda da gizli bir şekilde mevcuddur. Bu vaziyet, yakın bir atide endüstri sahasında büyük inkişaf imkânları bulunacağını göstermektedir. Bu inkişaf, siyasî şerait müsaid olduğu gün, derhal tezahür et - meğe amadedir. Bu sebeble, bundan derhal istifade etmeğe vaziyetleri çok müsaid olan İngilizlerle Amerikalılar, atiye nikbin gözlerle bakmağa başlıyorlar, çünkü, köhne Avrupayı kötürümleştiren her cins endiseden azade kalabileceklerini, haklı veya haksız ümid ediyorlar. Gene bu sebebledir ki, arasıra, haddinden fazla spekülâtif olduğu için, çabuk yarıyolda kalan hamlelere şahid oluyoruz. Fakat, geri kaldığı nisbette kuvvetli olması muhtemel bir kalkınmanın zamanı yaklaşmış olmak gerektir.

L. de LAUNAY

(Sonu yarın)

Bir ressam öldü

Viyana 4 (A.A.) — Ressam Clemens Pausinger, 80 yaşında olduğu halde dün Viyana şehri Darülâcezesinde ölmüştür. Pausinger, bu asrın bidayetlerinde A - vusturyanın en meşhur ve gözde por - tretistlerinden biri idi ve son zaman - larda büyük bir zaruret içinde bulu - nuyordu.

Amerikadan kaçan Amerikalı!

Lindberg ile karısı ve çocuğu, İngilterede büyük bir kalabalık tarafından karşılandılar

Çocuklarını ve kendilerini kurtarmak için Amerikadan kaçmaktan başka çare bulamıyan Lindberg ile refikası

Günlerce süren ve birbirini tutmıyan haber ve dedikodulardan sonra nihayet miralay Lindberg üç yaşındaki oğlu Jon ve zevcesile American İmporter adlı gemile Liverpolda karaya ayak basmış bulunuyor.

Lindberg ailesi yılbaşı gecesini şehrin en lüks otelinde kiraladıkları bir apartımanda geçirmişlerdir. Vapurdan çıkarken kendilerini halka mümkün olduğu kadar az göstermişler ve resimlerini almak bile çok güç olmuştur.

Tayyareci ve ailesinin İngiltereye gelişlerini İngiliz gazeteleri eski zamanlarda tebdili kıyafet ederek gizlice seyahat eden hükümdarlık hanedanı azasının mütenekkiren yaptıkları seyahatlere benzetiyorlar. Şahsı hakkında fazla propagandadan ve şöhretten hoşlanmıyan bir baba ile oğlunun selâmetinden her an endişe eden bir ananın vatanlarından kaçışları hazin bir vak'ayı andırıyor.

Vapurun ne vakit geleceği ve yolcular arasında Lindberg ailesinin bulunup bulunmadığı hakkındaki suallerle günlerce taciz edilen Amerikanın Liverpol konsolosluğu ile gemi ancentaları, yolcuların vürudünden sonra geniş bir nefes alsalar yeridir.

İlk dolaşan rivayetler geminin akşamüstü 7 ile 8 arasında geleceğini haber vermişlerdir. Kırktan fazla gazeteci, fotoğrafçı ve sinematoğrafçı öğleden sonra Gladeston rıhtımına birikmişler, polisin elinden kurtularak Lindberg ailesine yaklaşmak, konuşmak, fotoğraf almak için aralarında hileler düşünüyorlar ve plânlar kuruyorlardı. Vapur iki buçuk saatlik bir teahurdan sonra rıhtıma yanaştı. Fakat halkın beklediği kısmına değil, tamamile bunun karşısına. Buna rağmen halkı gemiye sokulmaktan menetmek imkânsız bir hale girmişti.

Maamafih bu ihtimali tahmin eden polis, indirilmeden evvel merdivenin iki tarafına yüksek tahtaperdeler koydurttu. Öyle ki tayyareci ve refikasını merdivenin başında gördükten sonra bir daha görmek mümkün olmadı. Evvelâ Madam Lindberg ve onu takiben kucağında üç yaşındaki oğlu ile tayyareci göründü. Uzun boyile, cevval etvarile hâlâ bir Amerika atletini andıran tayyareci çocuğunu sıkısıkıya tutuyor, zavallı çocuk ta ne olduğunu şaşırmış bir halde babasına sarılmış, solgun çehresile garib garib etrafı süzüyordu.

Bazı rivayetlere nazaran, Lindberg ve ailesi Kardifte birkaç hafta kalarak Morganların misafiri olacaklardır.

Efgan Dış İşleri Bakanı Ankaraya geliyor

(Baştarafı 1 inci sahifede)

şekkür edecektir.

Aziz misafirimiz için hazırlanan program

Ankara 4 (A.A.) — Efgan Hariciye Nazırı ekselans serdar Feyiz Muhammed Hanın Ankarayı ziyaretlerine aid olarak hazırlanmış olan program şudur:

Efgan Hariciye Nazırı ekselans serdar Feyiz Muhammed Han ve maiyeti erkânı ikincikânunun 4 üncü günü öğleden sonra Nuseybine vâsıl olacaktır ve istasyonda Efgan büyük elçisi ekselans Sultan Ahmed Han, Mardin Valisi ve müşarünileyh nazırın mihmandarlığına tayin edilmiş olan Hariciye Vekâleti üçüncü daire şevekili büyük elçilik müsteşarı Ferruh Alkend ve Hususî Kalemden elçilik kâtibi Necat Ağaman tarafından istikbal edilecekler ve bir jandarma müfrezesi tarafından selâmlanacaklardır. Misafir nazır rükûbuna tahsis edilen hususî vagona rakiben Nuseybinden Ankaraya müteveccihen müfarakat ve ikincikânunun altıncı pazartesi günü saat 9,10 da Ankaraya muvasalat buyuracaklar ve istasyonda Hariciye Vekili, Ankara Vali ve Belediye reisi, Hariciye Vekâleti Umumî kâtibi, Ankara mevki kumandanı, Protokol şefi, Ankara Merkez kumandanı, Hariciye Vekâleti Hususî Kalem müdürü, Emniyet müdürü ve Efgan sefareti erkânı tarafından karşılanacaklardır. Bir ihtiram kıt'ası selâm resmini ifa edecek ve muzika Efgan ve İstiklâl marşlarını çalacaklardır.

Misafir nazır ve maiyeti erkânı kendilerine tahsis edilen otomobillere rakiben Ankarapalas otelinde ikametlerine tahsis edilmiş bulunan dairelere ineceklerdir.

Bir müddet istirahatten sonra ekselans serdar Feyiz Muhammed Han Efgan büyük elçisi ekselans Sultan Ahmed Hanla birlikte saat 11 de Hariciye Vekilini, 11,30 da Başvekili ve saat 12 de Büyük Millet Meclisi reisini ziyaret edecekler ve Vekiller Heyeti azalarile Cumhuriyet Halk Partisi Genel sekreterine kart bırakacaklardır.

Büyük Millet Meclisi reisi saat 12,30 da, Başvekil saat 13 te ve Hariciye Vekili saat 13,30 da kendilerine vaki ziyaretleri iade edeceklerdir. Vekiller Heyeti azalarile Cumhuriyet Halk Partisi Genel sekreteri misafir nazıra kart bırakmak suretile iadei ziyaret edecek lerdir.

Saat 14 te Hariciye Vekili Dr. Tevfik Rüştü Aras, ekselans Feyiz Muhammed Hana hususî bir öğle yemeği verecektir.

Öğleden sonra misafir, Hariciye Nazırı, Reisicumhur tarafından kabul olunacaktır. Kabulde Hariciye Vekilile Efgan büyük elçisi hazır bulunacaklardır.

Saat 20,30 da Hariciye Vekili tarafından Ankarapalas otelinde serdar Feyiz Muhammed Han şerefine bir yemek ziyafeti verilecek ve bu yemek ziyafetini saat 22 de başlıyan bir kabul resmi takib edecektir.

Salı, 7 ikincikânun 1936, misafirler saat 10 dan itibaren Gazi Enstitüsünü ve İsmet İnönü Enstitüsünü gezecek lerdir.

Saat 13,30 da ekselans Feyiz Muhammed Han şerefine Başvekil İsmet İnönü tarafından Anadolu kulübünde bir öğle yemeği verilecektir.

Saat 16 da misafirler Ziraat Enstitülerini ziyaret edeceklerdir ve akşam yemeğini hususî surette tenavül buyuracaklardır.

Çarşamba, 8 ikincikânun 1936. Misafirler saat 10 dan itibaren Sıhhat Enstitülerini, Etnoğrafya Müzesini ve Halkevini ziyaret edeceklerdir. Saat 13,30 da serdar Feyiz Muhammed Han şerefine Kâbil büyük elçisi Memduh Şevket tarafından Marmara köşkünde bir öğle yemeği verilecektir. Yemeği müteakib misafirler Orman çiftliği müesseseleri ni gezeceklerdir.

Saat 20,30 da Efgan büyük elçisi ekselans Sultan Ahmed Han tarafından misafir Hariciye Nazırı şerefine Efgan büyük elçiliğinde bir yemek ziyafeti verilecek ve bu yemeği kabul resmi takib edecektir.

Ankaraya aid programın mabadi bilâhare tertib ve tanzim edilecektir.

Misafir Hariciye Nazırının Ankaradan hini müfarakatinde yapılacak olan merasim müşarünileyhi istikbal için icra edilen merasimin ayni olacaktır.

Ankaradaki ikametini müteakib ekselans serdaf Feyiz Muhammed Han Eskişehir - Afyonkarahisar demiryolu güzergâhını takiben İzmire azimet edecek ve İzmiri gezdikten sonra Manisa - Balıkesir demiryolu tarikile Bandırmaya ve oradan vapurla İstanbula muvasalat buyuracaklardır.

Misafirler İstanbulda kendilerine Perapalas otelinde tahsis edilen dairelerde ikamet edecekler ve bu ikamet esnasında şehrin müzelerini ve temaşaya şayan mahallerini ziyaret edeceklerdir.

İki köy halkı birbirine girdi

İzmir 4 (Özel) — Menemenin Tekeler köyünde bir çobanın koyunları mer'aya tecavüz iddiasile köy hududundaki Samarlar köyünden 20 kişi tarafından yakalanmıştır.

Hâdiseyi gören Tekerler köyü kır bekçisi Hüsevin vak'a yerine yetişerek ateş açmıştır. Koyunları yakalıyan köylüler mavzer, gra, çifte ile mukabele etmişlerdir. Bu sırada diğer köy halkı kalabalık olarak yetişince Samarlarlılar kaçmışlardır. İki tarafın attığı kurşunlardan bir köylü yaralanmıştır.

Dünya sulhü ve Amerika

M. Ruzvelt, Amerikanın harb ve sulh düşüncelerini söyledi

(Baştarafı 1 inci sahifede)

daki düşüncesi kadar doğrudur.

Nutkun Londradaki akisleri

Londra 4 (A.A.) — Ruzveltin nutkunu tefsir eden News Chronicle diyor ki:

«Cumur Reisinin teşebbüsü, şayed kongrenin müzaheretine mazhar olacak olursa, Milletler Cemiyetinin, mütearrız İtalyaya karşı petrola ambargo konulmasını ısrarla istemekten ibaret olan hayatî ödevini kolaylaştıracaktır.

Deyli Ekspres, Ruzveltin zecrî tedbirlerin bütün muharib memleketlere ve bu arada, mütearrıza karşı süel tedbirler tatbik eden devletlere de tatbik olunacağını kaydediyor. Bu gazete, Ruzveltin tedbirlerinin «müşterek bir hareket» sayılamıyacağını ve tamamen mücerrede mahiyette bulunduğunu yazıyor.

Deyli Meyil de diyor ki:

«Ruzveltin, Avrupada dünyayı umumî bir harbe sürüklemek istidadını haiz birçok unsurların mevcudiyetine dair olan imaya büyük bir ehemmiyet verilmelidir.»

Deyli Herald ise:

«Eğer, diyor, Amerika petrola ambargo konmasına karar verecek olursa, Milletler Cemiyeti üyeleri kendisini bu yolda takib etmekte tereddüd edemiyeceklerdir. Lâkin Amrika böyle bir ambargoya taraftar olmadımıydı, harbin devamına açıktan açığa müsaade etmiş olacaktır.»

İngiliz resmî mehafili tefsirde bulunmuyor

Londra 4 (A.A.) — Resmî mehafil, Ruzveltin nutku hakkında hiçbir tefsir yürütmemektedir. Bu nutkun ne büyük bir isticalle beklendiği nazari dikkate alınırsa, bugünkü gösterilen ihtiyat, ancak nutka tam ve hakikî manasını verebilmek hususunda şimdilik emin bulunulmamasile tefsir olunabilir. Siyasal mehafil, otokrat rejimler hakkındaki sözleri iyi karşılamıştır. Nutkun bitaraflık prensipleri karşısında Amerikanın vaziyetini tesbit eden kısmının hakikî kıymeti daha bilinmemektedir. Maamafih içten zecrî tedbirci olanların daha sarih bir vaziyet alışı ümid eyledikleri gözükmektedir.

Nutkun Pariste tesirleri

Paris 4 (A.A.) — Ruzveltin nutku çok geç haber alındığından bu sabahki Paris gazetelerinde tefsir edilememiştir. Ancak bu nutkun beklenmesi nazarı dikkati Amerikanın durumu üzerine çekmiştir.

Jurnal diyor ki:

«Amerikanın dışarısile alâkadar bulunduğunu zannetmek hatadır. Amerikalıların yaptıklarında seçime aid düşünceler hâkimdir. Filhakika Amerikada yarın seçim devresi başlıyor. Onun içindir ki, Amerikanın kararını karşılamak istiyen her türlü sözlerle neşriyattan kocunmalıyız.»

Figarodan:

«Bitaraflığın yeni telâkki tarzında iki duygu hâkimdir. Bir Amerikayı, eninde sonunda harbe sürükliyebilecek bir müşkülât silsilesile düşürmek imkânlarını bertaraf etmek istiyen ihtiyat duygusu ve bir de «kan pahası» kazanılacak bir para ile zengin olmamak endişesinden ibaret ahlâkî bir duygu.»

Nutkun İtalyadaki tesirleri

Roma 4 (A.A.) — Alâkadar mehafilin tam surette ihtiyatkâr bulunmalarına rağmen Ruzveltin nutkunun tesiri daha ziyade iyidir. Normal miktarda petrol ihracatına müsaade etmekle Amerika hükümeti Cenevreden Milletler Cemiyeti azalarının petrola ambargo konması hakkındaki ittifakını, gayri mümkün değilse bile her halde pek ziyade güçleştirmiştir. İngilterenin zecrî tedbirleri genişletmek için teşebbüste önayak olmıyacağı hakkında Londradan gelen haberler de bu ümidi fazlalaştırmaktadır.

Ruzvelt bir sulh teklifinde bulunacakmış

Londra 4 (A.A.) — «News Chronicle» in Paris muhabiri bildiriyor:

Çok iyi malûmat alan mehafilden öğrendiğine göre, Laval petrol ambargosuna mâni olmak için yeni bir barış teşebbüsünde bulunmak fikrindedir. Milletler Cemiyetine yeni bir sulh teklifi yapacak ve fakat bu sefer İngiltere ve İtalya ile daha evvelden anlaşacaktır. Binaenaleyh Laval istirahatten Parise döner dönmez Paris, Roma ve Londra arasında diplomatik faaliyetin tekrar başlaması beklenebilir.

İngiltere ile Fransa arasında tam bir anlaşma

Londra 4 (Özel)— Mançester Gardiyen gazetesi İngiliz ve Fransız erkânı harbiyeleri arasında cereyan etmekte olan konuşmalardan bahsederek diyor ki:

«Akdeniz teşriki mesaisi hakkın iki devletin erkânı harbiyeleri arasında tam bir anlaşma husule gelmiştir. Erkânı harbiyeler şimdi de kara ve hava orduları nın teşriki mesai meselesini görüşmektedirler.»

Almanya da zecrî tedbirlere iştirak edecek mi?

(Baştarafı 1 inci sahifede)

liyete geçmeğe mecbur etmesinden korkulmaktadır.

Berlin 4 (A.A.) — Amerika Cumhur Başkanının nutkundaki bir nokta, Almanyayı düşündürmektedir. Bu nokta şudur: İngiltere, Almanyayı zecrî tedbriler siyasasına doğru çekmek için tesir yaptıkça, Almanya Milletler Cemiyeti azası olmıyan ve bitaraf kalan Amerikayı ileri sürmek suretile cevab vermekte idi. Bu bakımdan Amerika, Cenevrede alınan zecrî tedbirlere ne derece yaklaşırsa Almanya da İtalyayı mahkûm eden devletler blokuna o derece yaklaşmış olacaktır.

Ruzveltin, memleketlerini harbe sürükliyen diktatörlerin rolünden bahseden sözleri burada fena karşılanmıştır.

İsveç matem içinde

(Baştarafı 1 inci sahifede)

nunlar hilâfına hareket eden İtalyanların hattı hareketini şiddetle atkbih etmektedir. İsveç gazeteleri de İtalyanlara karşı şiddetli yazılar yazmaktadırlar.

Prenses İngridin başkanlığı altında bulunan İsveç Kızılhaçı, bombardıman edilen İsveç hastanesinin zararlarını tamir etmek üzere Habeşistana 10 bin İngiliz lirası göndermiştir.

Facianın tafsilâtı

Adisababa 4 (A.A.) — Arkadaşı doktor Smith ile ve uçakla Adisababaya gelmiş olan İsveçli doktor Hylander, Royter ajansı aytarına İsveç Kızılhaç seyyar heyetinin bombardımanı hakkında aşağıdaki beyanatta bulunmuştur:

«— Bombardımandan evvel günlerce İtalyan uçakları, seyyar sıhhiye heyetinin bulunduğu yerin civarına mitralyöz ateşi açmışlardır. Bombardıman sabahı, ben ameliyat salonunda bulunuyordum. Birdenbire bir bomba yağmuru başladı ve üzerimize mitralyöz kurşunları ve bombalar düştü. Yaralanmadan ve bayılmadan evvel seyyar sıhhiye heyetinin üzerinde üç uçak kümesinin uçmakta olduğunu görmeğe vakit bulabildim. Kendime geldiğim zaman, feci bir kital sahnesine şahid oldum. Birçok ölüler, ölmek üzere bulunanlar ve yaralılar etrafımda yerlerde yatıyorlardı. Yaralıların bağırmaları, iniltileri, alevler içinde yanan çadırların yıkılmasından çıkan gürültüler sahnenin fecaatini bir kat daha artırıyordu. Nekadar bomba atılmış olduğunu bilemem, ancak atılan bombaların tahminen 2,000 kadar olduğunu zannederim. Bu bombalarla beraber, seyyar sıhhiye heyetine binlerce mitralyöz kurşunu da isabet etmiştir. Bütün malzememiz harab olmuş ve yaralıları tedavi etmek için en iptidaî usullere müracaat mecburiyeti hasıl olmuştur. Bu bombardımanın yapılması meselesinde İtalyanlar tarafından hiçbir marezet ileri sürülmesine imkân yoktur. Çünkü seyyar sıhhiye bütün teçhizat ve malzemesi arsıulusal mukavelename hükümlerine göre Kızılhaç işaretini taşıyordu ve bu işaretler çok iyi görünüyordu. Habeş rüesasının askerlerinin sıhhiye heyetine aid binalara iltica etmiş oldukları suretinde İtalyanlar tarafından ileri sürülen iddia ,asılsızdır. Hatta Ras Destanın refakatindeki kimseler de bu binalarda bulunmuyorlardı.

Ameliyat salonunda bulunmuş olan sıhhiye erkânı İtalyan uçaklarının çok alçaktan uçmuş olduklarını söylemişlerdir. Çünkü İtalyan tayyarecileri bizim tarafımızdan kendilerine karşı ateş açılmıyacağını pekâlâ biliyorlardı.»

Hylander ile Smithi taşımakta olan uçakta pilotluk eden Baron fon Rosen Royter ajansı aytarına beyanatta bulunarak cenub cephesinde yere indikten sonra kendisile arkadaşlarının büyük bir Kızılhaç bayrağı taşımak suretile ve yavaş yavaş yürümüş olduklarını söylemişlerdir. Baron ile arkadaşları, silâhlarını kendileri üzerine tevcih etmiş olan bir takım yerlilerin çalılar arasında saklanmış olduklarını görmüşlerdir. Fon Rosen bu yerlilere kendi dillerile hitab etmiş ve yerliler kendilerini gidecekeri yere kadar götürmüşlerdir.

Yaralananlar

Adisababa 4 (A.A.) — İsveç seyyar sıhhiye heyetinden doktor Lundstrom ölmüş, heyet şefi doktor Hylander, heyet azasından Lundgren ve doktor Smith Eric yaralanmışlardır.

Bir ölü daha

Adisababa 4 (A.A.) — Royter ajansı muhabirinden:

Geçen pazartesi günü İtalyan uçakları tarafından bombardıman edilen İsveç hastanesi erkânından Lundstrum adında biri, aldığı yaralardan müteessiren ölmüştür.

Şimdiye kadar alınan raporlarda Lundstromun yaralılar arasında adı geçmemişti.

İsveç Hariciye Nazırının beyanatı

İsveç Hariciye Nazırı M. Sandler, Journal muhabirine demiştir ki:

«— Bütün İsveçliler gibi, ben de buradaki akşam gazetesinin yazdığı şu yazıyı haklı buluyorum: «Bütün İsveç milletinin verdiği para ile vücude gelen İsveç sıhhiye heyeti, Habeşistana, şan ve şeref kazanmak için değil, ıstırab çeken yaralılara yardım etmeğe gitmiştir. 1936 yılı, İsveç için, millî bir matemle başladı.»

Mesele halledilmiş değildir

Stokholm 4 (A.A.) — Salâhiyettar mehafile göre, İtalyanlar tarafından arsıulusal Kızılhaç mukavelesine vâki olan tecavüz meselesi, bombardıman neticesinde hiçbir İsveçli telef olmadığı halde, asla halledilmiş değildir.

Bu husustaki resmî raporlar alınmadıkça hiçbir diplomatik teşebbüs yapılmıyacaktır. Stokholm gazeteleri, Roma nezdinde şiddetli protesto yapılmasını, suçlu uçmanların cezaya çarpılmasını ve vâki olan zararların tazminini istemektedirler.

Ayni gazetelerin yazdıklarına göre, İtalyan uçakları alçaktan uçtukları cihetle İsveç hastanesinin üzerindeki Kızılhaç işaretlerini her halde görmüş olmaları lâzımdır.

Italyan ordusu cenub cephesinde pek yakında taarruza geçecekmiş!

(Baştarafı 1 inci sahifede)

ler geliyor, ertesi gün bu cephedeki büyük Habeş ileri hareketlerinin sesi sadası kesiliyor; bunun yerine İtalyanların cenub cephesinde, yani Ogadende büyük bir taarruza hazırlandıklarını bildiren haberler alıyoruz. Halbuki daha evvelki gün bu cephede yağmurların ve çamurların harekâta mâni olduğu bildiriliyordu.

Bir taarruza hazırlandıklarını bildiren Onun içindir ki resmî tebliğlerin bildirdiği hareketlerden başka şeylere fazla ehemmiyet verip mütalealar yürütmeği lüzumsuz ve faydasız buluyoruz. Filvaki, arkası gelmiyen veya aslı çıkmıyan haberler üzerine mütalea beyanı, beyhude kâğıd karalamaktan ve fikirleri karıştırmaktan başka bir netice vermemektedir. Onun için İtalyanların cenub cephesinde pek yakında taarruza geçecekleri hakkındaki haberin tahakkukunu, yani taarruzun başlamasını daha makul buluyoruz. Evvelâ taarruz başlasın görelim, ondan sonra düşüncelerimizi söyleriz.

Dün, Habeş - İtalyan harbi hakkında gelen telgraflar şunlardır:

Cenub cephesinde İtalyanların taarruz hazırlıkları

Londra 4 (A.A.) — Şimal cephesinde kayde değer hiçbir hareket yoktur. Buna mukabil cenub cephesinde mühim bir faaliyet göze çarpmaktadır.

Cenubda, Dolo istikametinde İtalyan ordusu mıntakasında dolaşan Röyterin muhabiri Lugferrandide pek çok yiyecek ve mühimmat bulunduğunu bildirmektedir.

Dolonun 20 mil cenubu şarkisinde bulunan Lugferrandi etrafı yüksek duvarlarla çevrilmiş müstahkem bir mevkidir. Burada güzel bir de tayyare meydanı vardır. Bu mevkiin dışında binlerce İtalyan askeri dört köşeli mevzi almış bulunuyorlar. Mevzilerin etrafı mitralyözlü otomobillerle çevrilmiştir ki bu, yalnız tüfekle müsellâh bir düşmana karşı mükemmel bir müdafaa sistemidir.

Umumiyetle zannedildiğine göre bu cephede büyük İtalyan taarruzu pek yakındır. General Graziani ordusunun mevcudü 45 bin kişiden 75 bine çıkarılmaktadır.

İtalyan Somalisi sahillerinde yağmurlar birkaç haftaya kadar başlıyacağından ve bu bir müddet sonra içerilere sirayet edeceğinden kat'î neticenin şubata kadar alınmasına çalışılacağı ve bunda muvaffak olunacağı beklenmektedir.

General Grazianinin plânı Ras Destaya karşı kuvvetli bir sol cenah teşkil ederek müdafaada kalması ve asıl taarruzu merkezden Sasabeneh istikametinde yapması kuvvetle muhtemeldir.

Bir İtalyan tayyaresi daha düştü

Roma 4 (A.A.) 88 numaralı resmî İtalyan harb tebliğidir:

Mareşal Badoglio, Tembien bölgesinde keşif yapmakta olan İtalyan karakollarının Habeş müfrezelerini püskürtmüş olduklarını bildirmektedir. Bu esnada altı İtalyan ile iki yerli askeri telef olmuştur.

Uçaklar, İtalyan hatlarına doğru ilerlemekte olan Habeş müfrezelerini bombardıman etmişlerdir. Bu müfrezeler, Socota ile Selada arasındaki kervan yolu boyunca ilerliyorlardı.

İtalyan uçakları, Kafta bölgesindeki bir Habeş kampını bombardıman etmişlerdir. Bir uçak, ateş alarak Kafta bölgesine düşmüştür. Pilotla rasıd ölmüşlerdir.

CUMHURİYET — Bu telgrafta ismi geçen Socota mevkii, Makallenin 110 kilometro kadar cenubu garbisindedir.

Tayyareler faaliyette

Tigre Habeş cephesi 4 (A.A.) — Altı İtalyan uçağı, Nelkait bölgesinde Habeş müfrezelerini bombardıman etmiştir. Ölü olduğuna dair haber yoktur.

İtalyan Keşif uçakları, yeniden Aşianghi gölü yakinindeki Quram bölgesi üzerinde uçmuşlardır.

10,000 bomba atmışlar 10 kişi öldürmüşler!

Dessie 4 (A.A.) — Habeş hükûmetinin bir tebliği, İtalyan uçaklarının geçen hafta içinde Makalle bölgesinde 10,000 bomba atmış olduklarını, bu bombalardan bir çoğunun, boğucu gazleri ihtiva etmekte bulunduğunu bildirmektedirler.

Bunların tesirile on kişi ölmüştür. Bunların ikisi sivildir. On beş te yaralı vardır.

Bir yandan da asker gidiyor!

Napoli 4 (A.A.) — Tevere tümeninden iki bin asker, dün akşam Kolombo vapurile Doğu Afrikaya gitmişlerdir.

Portsaid 4 (A.A.A) — Doğu Afrikasına gitmekte olan beş binden fazla İtalyan, perşembe günü sona eren hafta içinde Süveyş kanalından geçmişlerdir.

Bu da bir yanlışlık

Londra 4 (A.A.) — Nairobi -Kenyo- dan bildirildiğine göre 24 ve 26 kânunuevvel günleri, İngiliz - Habeş hududu civarında Daua nehri üzerinde İngiliz keşif tayyareleri Habeş kuvvetlerinin tüfek ateşine maruz kalmıştır.

İngiliz kumandanlığı Habeş müfrezelerinin Yunanlı olduğu sanılan kumandanına müracaat ederek İngiliz ve İtalyan tayyareleri arasındaki farkın askerlere öğretilmesini taleb etmiştir. O gündenberi İngiliz tayyareleri hiçbir ateşe maruz kalmamıştır.

İtalyan tayyareleri Mısır Kızılay hastanesini de bombaladılar

Londra 4 (Özel) — Adisababadan alınan haberlere göre, İtalyanlar bugün Dagabur mıntakasında Mısırdan Habeşistana gönderilen Kızılay hastanesini bombardıman etmişlerdir.

Bombardımana beş İtalyan tayyaresi iştirak etmiş ve 1 numaralı Mısırlı sıhhiye heyetinin hastanesini tahrib etmiştir. Hastanede bulunanların çoğu yaralanmıştır. Yaralılar arasında iki de İngiliz doktoru bulunduğu haber verilmektedir.

Adisababa 4 (A.A.) — Havas Ajansının, Habeş kaynaklarından öğrendiğine göre 5 İtalyan uçağı, Dagaburu bombardıman etmişlerdir. Oradaki kızılhaç hastanesine isabet eden bombalarla hastanede yatanlardan bazıları yaralanmıştır.

İtalyanlar 6 günde 3 bin bomba atmışlar

Adisababa 4 (A.A.) — Tigre cephesinden gelen en son haberlere göre, İtalyanlar bütün bir hafta zarfında Makalle mıntakasında bombardımanlar yapmaktan hali kalmamıştır. 31 birincikânunda İtalyanlar yalnız gazli bombalar atmışlardır. Bu hücumların askerlik bakımından hiçbir faydası yoktur. Yalnız sivil ahaliyi zararlandırmaktadır. 9 günde atılan bombaların miktarı 3 bindir. Habeş zayiati iki sivil olmak üzere 10 kişi ölü ve 15 kişi yaralıdan ibarettir.

Harb faaliyeti cephelerde yeniden fazlalaşmağa başlamıştır. Dana mıntakasında ve Şebeli nehrinin şimal kıyılarında kanlı çarpışmalar olduğu haber verilmektedir.

GÜNÜN BULMACASI

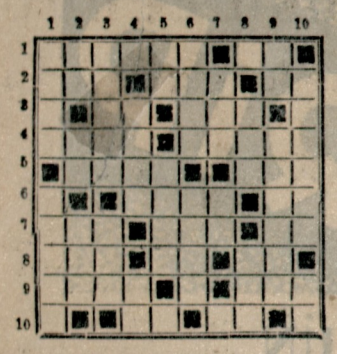

Soldan sağa:

1 — Yıkılmak, içinde oturduğumuz yer. 2 - Istırab, «var» ın aksi, erkek. 3 - Nota, vücudümüzde dolaşan kırmızı su. 4 - Ne sıcak, ne soğuk, köpeğin acı acı homurdanması. 5 - Kudurmuş, ahlâk. 6 - Yüz kuruş, alfabeden bir harfin okunuşu. 7 - Öz türkçe «seciye», güç, köpek. 8 - Vurmaktan emir, beygir, beyaz. 9 - Hayvanların yattıkları yer, lisan. 10 - Emmekten emir, fiillere gelen bir soru edatı.

Yukarıdan aşağıya:

1 — Evin en üst kısmı, evi kısımlara bölen vasıta. 2 - İntikam, nota, insanları yaşatan manevî kuvvet. 3 - Parça parça, öz türkçe «temiz». 4 - Çok yemek yiyen, nota. 5 - Bir çağırma edatı, muvafakat. 6 - Burnun duyduğu şey, gemilerin yolunu tayin eden şey. 7 - Kalmaktan emir, öz türkçe «güzel san'at». 8 - Peygamberlerden, bayağı. 9 - Bir atıf edatı, çalgı. 10 - Hürmet, nota.

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	A	K	D	E	N	İ	Z	■	S	U
2	D	U	R	M	A	K	■	Y	A	S
3	A	L	A	M	■	İ	L	A	N	■
4	L	■	M	E	N	Z	İ	L	■	T
5	A	Z	■	K	İ	■	M	A	Y	A
6	R	O	B	■	F	R	A	K	■	B
7	■	R	U	H	■	A	N	■	D	A
8	E	■	T	A	Y	F	■	P	A	K
9	G	E	■	L	A	■	D	A	M	A
10	E	K	M	E	K	■	O	Y	A	■

YENİ ESERLER

Yeni Adam

Yeni Adam çocuk hikâyelerinin 21 numarası da çıkmıştır. Öz türkçe ile yazilan ve resimli olan bu hikâyeleri çocuklarımıza okutunuz. Fiatı 5 kuruştur.

Istanbul Borsası kapanış fiatleri 4 - 1 - 1936

PARALAR

	Alış	Satış
1 Sterlin	618	620,
1 Dolar	125	126,
20 Frantsız Fr,	164.	167.
20 Lire	165.	170.
20 Belçik Fr.	80.	84,
20 Drahmi	22	24,
20 IsviçreaFt.	812	818,
20 Leva	22,	24,
1 Florin	81,	83,
20 Çek kronu	93,	96,
1 Avusturya Şl,	22,	24,
1 Peçeta	16.	17
1 Mark	29,	32
1 Zloti	22.	24.
1 Pengü	24	26,50
20 Ley	10 50	13,
20 Dinar	51,	54,
1 Yen	33	34
20 Isveç kronu	31	32.
1 Türk altını	942.	943.
1 Mecidiye	52,50	53.
1 Banknot Os. B.	234.	235,

ÇEKLER

	Açılış	Kapanış
Londra	619,	619,75
Nev York	0,79605	0,7960
Paris	12.06	12.06
Milâno	9,9035	9,9035
Brüksel	4.7296	4.7296
Atina	84.32	84.32
Cenevre	,4520	,4520
Sofya	64,6132	64,6132
Amsterdam	1.1739	1,1739
Pra	19 1820	19.1820
Vivana	4,2290	4,2290
Madrid	5,8216	5,8216
Berlin	1,98	1,98
Varşoya	4.2143	4,2143
Budapeşte	4,5233	4,5233
Bükreş	108,2268	108 2268
Belgrad	34,9716	34,9716
Yokohama	2,7693	2.7693
Moskova	1092.	1092,
Stokholm	3.1330	3.1330

ESHAM

	Açılış	Kapanış
İş Bankası müessis		
„ „ name		
„ „ hamiline		
Anadolu D.M. %60	23,20	23,20
„ „ %100		
Tramvay		
Bomonti -Nektar		
Reji		
Aslan çimento		
Merkez Bankası	60,50	61

ISTIKRAZLAR

	Açılış	Kapanış
1933 Türk borcu		
tahvili I	25,45	25,575
» » 2		
» » 3	23,40	23,40
Ergani		
% 7 Sivas-Eczurum	95	95
istikrazı Dahili		
% 5 Hazine		
% 2 Hazine		
It. Değirmencilik		
Şark Değirmenzilik		
Umum Sigorta		
İstanbul Telefon		

TAHVILÂT

Elektrik		
Tünel		
Rıhtım		
Anadolu I		
» II		
» III		
» Mümessili		

Çağırılar, konferanslar, kongreler

Kongreye davet

Kızılay Eminönü kazasından:

Kızılay Eminönü kazasına bağlı Kumkapı nahiyesinin senelik kongresi 2 ikincikânunun 5 inci gününe raslıyan pazar günü saat 10,30 da C. H. P. Kumkapı nahiye merkezinde toplanacaktır.

Nahiye kütüğüne yazılı üyelerin her halde kongrede bulunmaları rica olunur.

Toroslu genclerin toplantısı

Toros Gencler Birliğinden:

Yurdumuzun 15 inci kurtuluş yıldönümünden ötürü 5/1/936 pazar günü saat 14,30 da Eminönü Halkevinde yapılacak törene bütün Torosluların gelmelerini dileriz.

Yeşilhilâl cemiyetinin kongresi

Yeşilhilâl cemiyetinin yıllık kongresi 5 kânunusani pazar günü saat 10 da Cağaloğlu Halkevinde toplanacaktır.

Kongreye davet

Ankara Liselerinden Yetişenler cemiyeti umumî kâtibliğinden:

15/12/935 tarihinde yapılan heyeti umumiye toplantısında ekseriyet olmadığından içtima bugünkü 5/1/936 pazar günü saat 14 e bırakılmıştır.

Bütün azaların Cağaloğlundaki İstanbul Halkevi salonunda bulunmaları rica olunur.

Hususî yatlar ve turist gemileri hakkında

Hudud ve Sahiller Sıhhat umum müdürlüğünden:

Türkiye limanlarına gelen hususi yatlarla münhasıran turist nakledip başka ticarî muamelelerde bulunmıyan turist gemileri ve ilmî hususatta kullanılan gemilerden, hususî kanun ve nizamlara göre alınmakta olan vize, müruriye, demir ve şamandıra resimlerile kılavuz ve römorkör ücretlerinin alınmaması, bu gibi gemilerden sıhhiye ve rıhtım resmi ve ücretlerile fener resminin yüzde elli indirilerek alınacağı alâkadarların malûmu olmak üzere bildirilir.

Fikir Hareketleri

Hüseyin Cahid Yalçın tarafından çıkarılmakta olan Fikir Hareketleri mecmuasının 115 inci sayısı çıkmıştır. Bu sayıda: Fikrin kuvveti, bir Avrupa ruhu var mı, Meşrutiyet hatıraları, Hitlere göre devlet, bugünün sahibleri, Türk mektubları başlıklı makaleler vardır.

AKBA KİTABEVİ VE KÂĞIDCILIK

Ankaranın büyük modern kitab ve kırtasiye müessesesidir. Kitab ve kırtasiyenizi en ucuz olarak oradan temin edersiniz. Türkçe ve ecnebi lisanlarında her türlü mecmua, kitab ve gazeteleri orada bulabilirsiniz. Bilûmum mekteb kitablarının umumî bayiidir.

VAPURCULUK

TÜRK ANONİM ŞİRKETI
İstanbul Acentalığı
Liman han, Telefon: 22925
Galata şubesi Tel: 43663

TRABZON YOLU

TARI vapuru 7 ikincikânun SALI saat 20 de RIZEYE kadar.

La Clef du Français

Lise ve öğretmen ve ortaokullar fransızca dersleri için

Merhum muallim Ali Nazimanın son eseridir. Mekteblerde büyük yararlığı görülmüş, iki defa basılmıştır. Üç kısımdır. Hocalar için ayrı bir kısmı vardır.

Birinci kısmı 23
İkinci kısmı 34
Üçüncü kısmı 40
Hoca kısmı 150 kuruştur

Satış yeri Cumhuriyet matbaasıdır. Toptan alanlara tenzilât yapılır.

Aşçı Aranıyor

Fabrika müstahdemlerine günde otuz kadar yemek verecek küçük bir lokantanın kendi hesabına idaresini almak üzere Kâğıdhane mıntakasında bir fabrika için bir aşçı istenmektedir.

Aşçının oturacağı yer, ısınması ve ışığı meccani olup bu yer bir eve de elverişli olabilir. Teklifler acele «Memurin dairesi, Beyoğlu, posta kutusu 2248» adresine gönderilmelidir.

Yeni çıktı

iliç'in ölümü

Nefis bir hikâye
L. Tolstoy
Haydar Rifat
50 kuruş

İstanbul Komutanlığı
Satınalma Komisyonu İlânları

Fenerbahçe aktarma ambarı için bir aded motörlü yangın tulumbasile 300 metro hortum açık eksiltme ile 6/1/936 pazartesi günü saat 11 de alınacaktır. Muhammen tutarı 2000 liradır. İlk teminatı 150 liradır. Şartnamesi hergün öğleden evvel Komisyonumuzda görülebilir. Eksiltmeye gireceklerin ilk teminatlarile birlikte ihale günü vakti muayyeninde Fındıklıda Satınalma Komisynuna gelmeleri. (33)

VAPURCULUK

TÜRK ANONİM ŞİRKETİNDEN:

Görülen lüzum üzerine Heyeti Umumiyenin fevkalâde olarak içtimaa davetine Meclisi İdarece karar verilmiş olduğundan hissedarlarının 22 ikincikânun 936 tarihine tesadüf eden çarşamba günü saat 14 te Şirket merkezi olan İstanbulda, Sirkecide Liman hanındaki dairei mahsusada hazır bulunmaları ticaret kanununun 361, 362, 370 inci maddelerile şirket esas mukavelenamesinin 55 ve 56 ncı maddelerine uygun olarak ilân olunur.

RUZNAMEI MÜZAKERAT:

1 — Meclisi İdare ve Murakib raporlarının okunması.
2 — İktisad Vekâleti yüksek makamile vaki görüşmeler hakkında karar ittihazile şirketin vaziyeti kanuniyesinin tayini.

MECLISI IDARE

Inhisarlar Umum Müdürlüğünden

I — İdaremiz ihtiyacı için şartnamesi mucibince 5000 lira muhammen bedelli 100 aded portatif yazı makinesi açık eksiltme suretile münakasaya konulmuştur.

II — Şartnameler Kabataşta Levazım ve Mubayaat şubesinden bilâbedel alınabilir.

III — Eksiltme 28/1/936 tarihine musadif salı günü saat 15 te Kabataşta Levazım ve Mubayaat şubesindeki Alım Komisyonunda yapılacaktır.

IV — İsteklilerin % 7,5 muvakkat güvenme parası olan 375 lira ile birlikte müracaatleri (7868)

Şartnamesi mucibince 4900 lira muhammen bedelli bir aded lokomotifin pazarlığı 6/1/936 tarihine raslıyan pazartesi günü saat 10 da Kabataşta Levazım ve Mubayaat Şubesinde yapılacaktır.

İsteklilerin pazarlık için % 7,5 muvakkat güvenme paralarile birlikte Kabataştaki Alım Satım Komisyonuna müracaatleri. (40)

İdaremiz ihtiyacı için listesi mucibince muhtelif eb'adda 60 aded dökme lâstik conta yerli malı fabrika mamulâtı olmak şartile pazarlıkla satın alınacaktır.

Vermek istiyenlerin 9/1/936 perşembe günü saat 14 te % 7,5 güvenme paralarile birlikte Kabataşta Levazım ve Mubayaat Şubesindeki Alım Komisyonuna müracaatleri. (7987)

1 — Şartnamesi mucibince 6600 lira muhammen bedelli 140 aded vagonet kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur.
2 — Eksiltme şartnameleri parasız olarak Kabataşta Levazım ve Mubayaat Şubesinden verilmektedir.
3 — Eksiltme, 12/2/936 tarihine raslıyan salı günü saat 16 da Kabataşta Levazım ve Mubayaat şubesinde yapılacaktır.
4 — Arzu edenler, tetkik olunmak üzere fiatsiz tekliflerini eksiltme gününden on gün evveline kadar Tuz Fen Şubesi Müdürlüğüne vermiş olmalıdırlar.

İsteklilerin % 7,5 muvakkat güvenme parası olan 495 lira ile birlikte kapalı zarfları eksiltme için tayin olunan saatten bir saat evvel Komisyon Riyasetine makbuz mukabilinde teslim etmeleri ilân olunur. (52)

Türk Hava Kurumu Piyango Direktörlüğünden:

936 Yılbaşı piyangosu keşide listesinde üç bin lira kazanan numaralar arasında (15298) numara sehven (16298) olarak çıkmıştır.

Binaenaleyh (15298) numaralı bilet hâmillerinin ikramiyelerini almak üzere direktörlüğe müracaat eylemeleri lüzumu ilân olunur.

Denizyolları İŞLETMESİ

Acentaları: Karaköy Köprübaşı Tel. 42362 — Sirkeci Mühürdarzade Han. Tel 22740

TRABZON YOLU

ANKARA vapuru 5 ikincikânun PAZAR günü saat 20 de RIZEYE kadar. (30)

İZMİR SÜRAT YOLU

İZMİR vapuru 7 ikincikânun S A L I günü saat 11 de İZMİRE kadar. (31)

Karadeniz hattı kahve ocakları 936 senesi sonuna kadar pazarlık suretile kiraya verilecektir. İsteklilerin şeraiti öğrenmek üzere hergün ve pazarlık için de «400» lira teminat parasile 6 ikincikânun pazartesi günü saat 15 te İdaremiz İşletme Şubesine müracaat etmeleri. (22)

İzmir Sür'at, Mersin Sür'at, Ayvalık, Karabiga, Bandırma, Bartın yolu kahve ocakları 936 yılı sonuna kadar pazarlık suretile kiraya verilecektir. İsteklilerin şeraiti öğrenmek üzere hergün ve pazarlık için de teminat parasile 7 ikincikânun 936 salı günü saat on beşte İdaremiz İşletme Şubesine müracaat etmeleri. (51)

Vergiler

Ekonomik ve finansal kanunlar serisinden 1 inci kitab

Yazan: Hakkı Yeniay

(Sümer Bank şeflerinden)

Bütün vergi kanunları

1/10/935 tarihinde mer'i olduqları şekilde, tadil ve ekleri, tefsir ve kararları, nizamname ve izahnamelerile bir arada,

Hususî ve pratik bir tasnif 522 büyük sahife, iyi kâğıd

Resmî neşriyat kadar ucuz.

Fiatı: 160 kuruş

Maliye memuru, avukat, mükelleflere, hukuk ve ticaret hoca ve talebesine büyük kolaylık

Umumî tevzi yeri:
Ankara cad. Hafta idarehanesi

Satış yerleri:
Ahmed Halid, İkbal, Haşet kitaphaneleri.

Doktor
Rıza Ünver

Doğum ve kadın hastalıkları mütehassısı

Cağaloğlu, Nuruosmaniye caddesi No. 22 Mavi yapıya nakletmiştir. Telefon: 22683

Saçları dökülenlere

KOMOJEN KANZUK SAÇ EKSIRI

Saçların dökülmesine ve kepeklenmesine mani olur. Saçların köklerini kuvvetlendirir ve besler Tabii renk erini bozmaz, lâtif bir rayihası vardır.

İNGİLİZ KANZUK Eczanesi
Beyoğlu - Istanbul

Temizlenmek ve temizlemek istediğiniz her şeyinizi kat'iyyetle yalnız

MiM

soğuk su ile temizler, Bak ızdan isteyiniz.

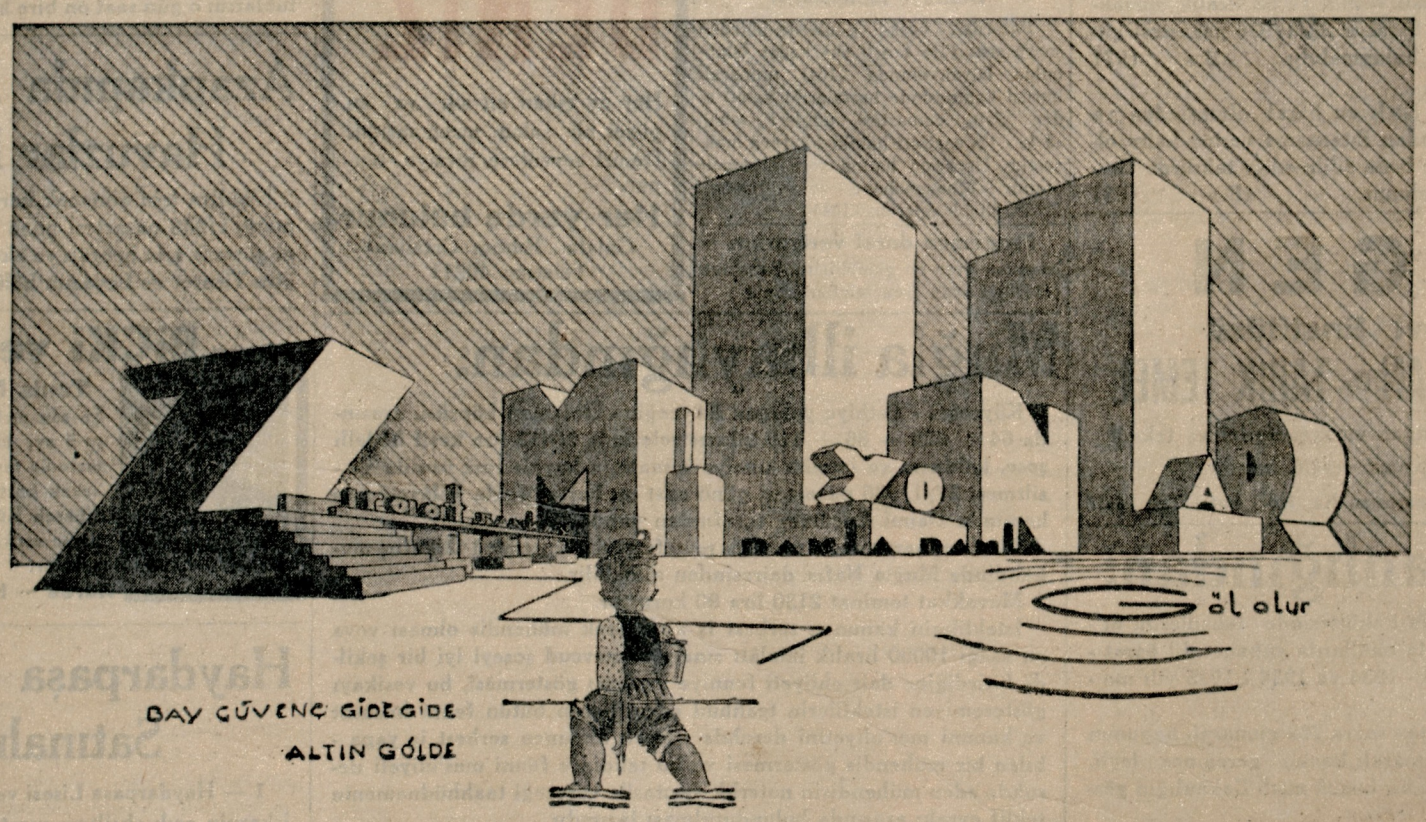

Sahib ve Başmuharriri ***Yunus Nadi***
Umumî neşriyatı idare eden Yazı İşler Müdürü: ***Hikmet Münif***

Matbaacılık ve Neşriyat Türk Anonim Şirketi - İstanbul

GRİPİN

Baş, diş, ağrıları, nezle, kırgınlık ve üşütmekten mütevellid bütün ıstırabların başlaması ile beraber aklınıza gelen ilk isim olmalıdır.

Mideyi bozmadan, kalb ve böbreklere dokunmadan

En seri tesir, en kat'î netice

Tecrübe ediniz!

KANZUK
ÖKSÜRÜK ŞURUBU

En muannit öksürüklerle bronşit astım,ve boğmaca öksürüğünün, kat'i ilâcıdır. Göğüsleri zayıf olanlara vikaye edici tesiri şayanı dikkattir
INGILIZ KANZUK ECZANESI
Beyoğlu, İstanbul

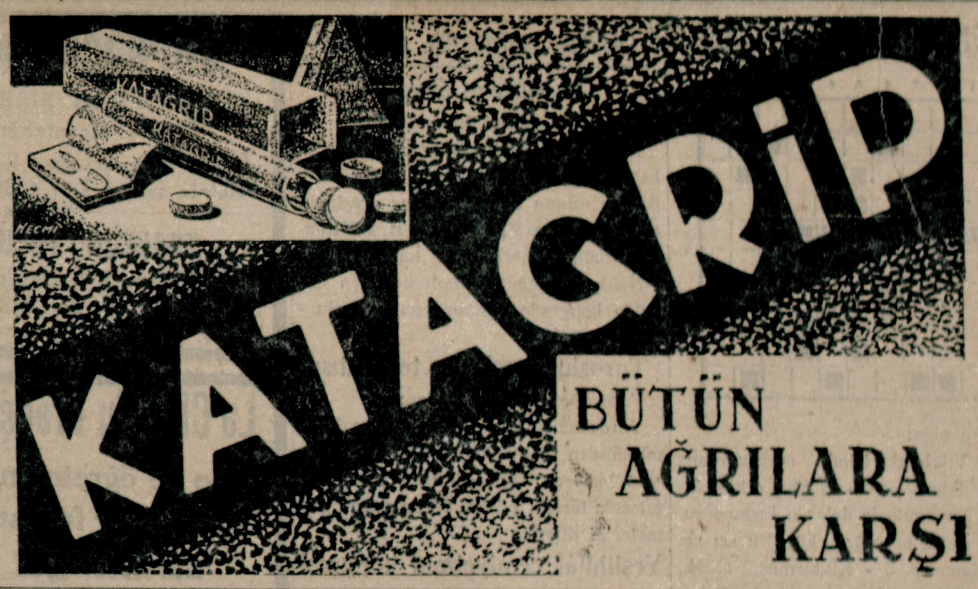

BÜTÜN AĞRILARA KARŞI

Galatasaray Lisesi Satınalma Komisyonundan:

İskarpin miktarı	Beher çiftinin tahmin edilen bedeli Lira	Kuruş	Hepsinin tutarı Lira	K.	İlk teminatı Lira	K.
140 en az çifti	4	40	695	20	52	14
158 en çok çifti						

Galatasaray Lisesi yatılı talebesi için yukarıda miktarı ve muhammen bedelile ilk teminatı yazılı bulunan iskarpinlerin eksiltmesi 6/1/936 pazartesi günü saat 15 te İstanbul Kültür Direktörlüğü binasında toplanan Komisyonda yapılacaktır.

İstekliler bu gibi işi yaptıklarına dair vesaikle beraber Ticaret Odasının belgesi ve ruhsat, unvan tezkerelerile belli günde Komisyon başkanlığına ve şartnameleri görmek üzere Okul İdaresine gelmeleri. (8022)

Sümer Bank İZMİT Kâğıd ve Karton Fabrikasından:

Muhammen bedeli 21985.80 lira olan İzmit kâğıd fabrikası dekovil ferşi, yol, anroşman vesair işleri 17-1-1936 günü saat 15 te İzmit'te kâğıd ve karton fabrikası müdiriyetinde kapalı zarf usulile ve vahidi fiat esası üzerinden münakasaya konmuştur.

Bu işe girmek istiyenler 1649 liralık muvakkat teminat ile 2490 sayılı kanunun tayin ettiği vesikaları ayni gün saat 14 e kadar komisyon rejisliğine vermeleri lâzımdır.

Bu işe ait keşif, şartname, plân ve krokiler İzmit'te kâğıd ve karton fabrikası kontrol mühendisliğinde parasız olarak alâkadarlara gösterilir.

İstanbul Belediyesi İlânları

Keşif bedeli 686 lira 86 kuruş olan Beyoğlu hastanesi tamiratı açık eksiltmeye konulmuştur. Keşif evrakı ve şartnamesi Levazım Müdürlüğünde bulunur. Eksiltmeye girmek istiyenler 2490 No.lı arttırma ve eksiltme kanununda yazılı vesika ve 52 liralık muvakkat teminat makbuz veya mektubile beraber 20/1/936 pazartesi günü saat on beşte Daimî Encümende bulunmalıdır. «B.» (57)

Kurtuluş, Kınalıkeklik sokak 70 No.lı ev harab olmasından ve sahibinin adresi meçhul bulunduğundan ihtarname yerine kaim olmak üzere 15 gün zarfında mahzur izale edilmediği takdirde Belediye tarafından yıktırılacağı ilân olunur. «B.» (63)

RÖNTGEN

Teşhis ve tedavi Enstitüsü

Doçent Dr. A. TEVFİK BERKMAN Dr. TARIK TEMEL

Enstitü ve evlerde her türlü Röntgen muayenelerini ve tekmil röntgen tedavilerini yapacak vesaiti haizdir

Adres: Beyoğlu Istiklâl caddesi Luvr apartman No. 146 . kat 1 Tel: 24616

Kültür Bakanlığından:

1 — Ankara Dil - Tarih - Coğrafya Fakültesinde tahsillerini bitirdikten sonra lise, öğretmen ve orta okullarda yabancı dil öğretmenliği yapmak üzere liselerin 1933 - 1934 ve 1934 - 1935 yılı mezunlarından 30 talebe alınacaktır.

2 — Kabul edilenler mezun olduktan sonra 789 numaralı kanunun 8 inci maddesini değiştiren 1338 numaralı kanun gereğince leylî, meccanî olarak okudukları müddetin bir buçuk misli Bakanlığın göstereceği yerde hizmet edeceklerdir.

3 — Bunlardan onu ingilizce, onu fransızca, onu almanca öğretmenliği için yetiştirilecektir.

4 — Seçim sınavı yapılmıyacak, isteklilerin diplomalarının derece sırası ve sıhhatleri esas tutulacaktır.

5 — Kabul edilenlerin ihtiyacları diğer yatılı talebeler gibi Bakanlıkça temin edilecektir.

6 — İsteklilerin doğrudan doğruya Kültür Bakanlığına başvurmaları gerektir. (10)

Devlet Demiryolları ve limanları işletme Umum Idaresi ilânları

Tesviyeci, Tornacı, Kazancı

Devlet Demiryolları atölyelerinde çalışmak üzere muktedir tesviyeci, tornacı ve kazancı alınacaktır. İsteklilerin vesaik ve iki fotoğrafile Haydarpaşada Cer Başmüfettişlik kalemine müracaat etmeleri. (23)

İktısat Vekâleti iç Ticaret Umum Müdürlüğünden:

Türkiyede yangın sigorta işlerile çalışmak üzere kanunî hükümler dairesinde tesçil edilerek bugün faaliyet halinde bulunan Mağdeburger Sigorta şirketinin Türkiye vekili umumisi haiz olduğu salâhiyete binaen müracaatle İstanbul şehri ve banliösü acentalığına İstanbulda Tahmis sokağında Kuru kahveci hanında mukim Vitali ve İzak Amramı tayin etmiş ve buna dair olan muamele ikmal edilmiştir.

Şirket yeniden müracaat ederek bu acentalığı iptal ettiğini bildirmiştir.

Keyfiyet sigorta şirketlerinin teftiş ve murakabesi hakkındaki 25 haziran 1927 tarihli kanun hükümlerine muvafık görülmüş olmakla ilân olunur.

Haydarpaşa Lisesi Satınalma Kurumundan:

1 — Haydarpaşa Lisesi ve Muallim kısmı için az 1150 çok 1400 metro gri serj kumaş kapalı zarf usulile satın alınacaktır.

2 — Tahmin fiati 7700 lira ve ilk teminatı 577 lira 50 kuruştur.

3 — Eksiltme 20/1/936 pazartesi günü saat 15 te İstanbul Kültür Direktörlüğü binasında toplanacak olan Komisyonda yapılacaktır.

4 — Şartnameyi görmek istiyenlerin Okul Direktörlüğüne müracaat etmeleri lâzımdır.

5 — İstekliler belli günden evvel Okul Direktörlüğünden alacakları irsaliye ile teminatlarını Liseler Muhasebeciliğine yatıracaklardır. Makbuz veya banka mektublarının teklif mektublarının içine konularak eksiltme saatinden bir saat evvel Komisyona vermeleri ve mektubların kanunda tasrih olunan formüle uygun bulunması meşruttur. (54)

İstanbul Hayvan Borsasından:

Hayvan Borsası mubayaacılarından Ahmed Terzioğlu istifa etmiş olduğundan dahilî talimatnamenin 16 ncı maddesine göre mumaileyh hakkında borsa muamelelerinden mütevellid her hangi bir istihkakı olduğunu iddia edenlerin bu ilân tarihinden itibaren 20 gün zarfında Borsaya müracaat etmeleri lâzım geleceği ve aksi takdirde bu husustaki iddiaların dinlenmiyeceği ilân olunur. (58)

Dr. Hafız Cemal

Dahiliye mütehassısı

Pazardan başka günlerde öğleden sonra saat (2½ tan 6 ya) kadar İstanbulda Divanyolunda (104) numaralı hususî kabinesinde hastalarını kabul eder. Salı, cumartesi günleri sabah «9 ½ - 12» saatleri hakikî fıkaraya mahsustur. Herkesin haline göre muamele olunur. Muayenehane ve ev telefon: 22398. Kışlık telefon: 21044.

Fransızca darsi veriyorum — İstenilen yere de gidebilirim. Sabahlar: (41470) Bayan İren telefon ediniz.

DENİZ

Her ay çıkan en şık ve en güzel bir salon mecmuasıdır. Denizi sevenlere tavsiye olunur.

Her yerde bulunur

Galata Rıhtım Ortahan
Telefon: 49211

Muğla ilbaylığından:

Köyceğiz - Fethiye yolunun Köyceğiz - Dalaman köprüsü arasında 64 + 000 — 86 + 110 kilometrelerinde 28412 lira keşif bedelli şose, kaldırım ve imalâtı sınaiye inşaatının kapalı zarf usulile eksiltmesi 27/1/936 pazartesi günü saat on beşte Muğla Vilâyeti makamında Daimî Encümen tarafından yapılacaktır.

Eksiltme şartnamesi ve buna müteferri diğer evrak 142 kuruş mukabilinde Muğla Nafıa dairesinden alınabilir.

Muvakkat teminat 2130 lira 90 kuruştur.

İsteklilerin kanunen serbest iş alabilecek mühendis olması veya en aşağı 10000 liralık imalâtı sınaiyesi mevcud şoseyi iyi bir şekilde bitirdiğine dair ehliyeti fenniye vesikası göstermesi, bu vesikayı gösteremiyen isteklilerin teahhüd edeceği işin bütün fennî hususat ve kanunî mes'uliyetini deruhde edecek kanunen serbest iş yapabilen bir mühendis göstermesi ve bu takdirde fennî mes'uliyeti deruhde eden mühendisin noterlik vasıtasile vereceği taahhüdnamenin teklif evrakı arasında bulundurulması lâzımdır.

Vilâyet Nafıasından ehliyet vesikası almak istiyenlerin ihale gününden en az sekiz gün evvel resmen müracaat ederek ehliyet vesikası almaları lâzımdır.

İstekli bir şirket olduğu takdirde:

Eksiltme şartnamesinde yazılı evsafı haiz olması lâzımdır.

İsteklilerin teklif mektublarını 27/1/936 pazartesi günü saat on dörde kadar Muğla Vilâyetinde Eksiltme Komisyonu Reisliğine vermeleri lâzımdır. (50)

Fabrika ve Havuzlar Direktörlüğünden:

1 — İhtiyacımız için açık pazarlıkla aşağıda cinsleri yazılı malzeme satın alınacaktır.

2 — Pazarlık 15/1/936 tarihine musadif çarşamba günü saat on birde olacaktır.

3 — Eb'ad, miktar ve markaları hergün İdaremiz Levazım ve Ticaret şubesinden alınabilir.

4 — Bu pazarlığa gireceklerin bu gibi malzemeyi satmakla meşgul olduklarına veya bu işlerle müştagil Avrupa firmalarının vekili bulunduklarına dair noterlikçe musaddak vesikaları bulunması şarttır.

5 — Bu pazarlığa girmek için taliblerin «300» üç yüz lira teminat akçesini veznemize vermeleri.

Eğe «muhtelif pus», kayış, zımpara taşı, zımpara kâğıdı, maden kaynak teli, pirinç için elektrik kaynak teli, testere ağzı, bek, kesme şalomesi, manganez macun, zımpara macun, grafit tozu, pul, somun, kazan tutyası, karpit, memesi, benzin, gazyağı, gres yağı, donyağı mobiloil BB, kompresör yağı, makine yağı, pirinç çubuk. (29)

Yalnız

HAS KALMIN

HAS KALMINDIR

Baş, diş ağrıları, Romatizma, Grip, Nevralji nezleye karşı: HAS KALMIN kullanınız.

Çok taklid edilmiştir, fakat AYNI yapılamamıştır.

« MAVI ETIKETLI KUTUDAKI HAS KALMINI „ ISTEYINIZ

Emlâk ve Eytam Bankası ilânları

Taksitle Satılık Çiftlik

Bankamızın malı olan Yeşilköyde Mecidiye çiftliği birinci taksiti peşin ve 7 taksiti 7 senede ve şu suretle tamamı 8 müsavi taksitte ödenmek şartile satılmak üzere kapalı zarfla arttırmaya konulmuştur.

İhalesi 15/1/936 tarihinde saat on dörtte Ankarada İdare Meclisimiz huzurunda yapılacaktır. İstiyenlerin on sekiz bin lira teminat akçesile o güne kadar Ankarada Umum Müdürlüğümüze ve yahud burada şubemize müracaat ederek alacakları şartname ile teklif mektublarını o gün saat on bire kadar şubemize vermeleri. «291» (8170)

Azapkapıda Fabrika ve Havuzlar Direktörlüğünden:

Mobilya için alınacak kereste açık eksiltmeye konmuştur. Eksiltme 6/1/936 pazartesi günü saat 11 dedir. İsteklilerin şartnamelerini görmek için hergün ve eksiltmeye girmek için de belli gün ve saatte Ticaret ve Levazım bölümümüze gelmeleri. (28)

BİÇKİ ve DİKİŞ YURDU

Tesis Müdürü ELENI ÇORBACIOGLU

En son metodla ve çok kolay bir usulle dikiş bilenlere 3 ay, bilmiyenlere 6 ayda öğretilir. Fransız lüks metodla tayyör tuvalet, roplar, reklâm, beyaz çamaşır, erkek kostüm dersleri kadınlara verir.

Yüksek Kültür Direktörlüğünden musaddak şahadetname verilir, Yurddan çıkan talebe atölye ve yurd açabilir. 2 nci devreye kayid başlamıştır.

Adres — Kumkapı Kadırga caddesi No. 93

Haydarpaşa Lisesi Satınalma Kurumundan:

1 — Haydarpaşa Lisesi ve Muallim kısmı için az 460, çok 500 çift iskarpin açık eksiltme suretile satın alınacaktır.

2 — Tahmin fiati 3000 lira ve ilk teminatı 225 liradır.

3 — Eksiltme 20/1/936 pazartesi günü saat 14 te İstanbul Kültür Direktörlüğü binasında toplanacak olan Komisyonda yapılacaktır.

4 — Şartnameyi görmek istiyenlerin Okul Direktörlüğüne müracaat etmeleri ve isteklilerin belli günden evvel Okul Direktörlüğünden alacakları irsaliye ile teminatlarını Liseler Muhasebeciliğine yatırmaları lâzımdır. (55)